

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרה"ץ שליט"א

פרשת
בראשית
כ' – כ"ו תשרי תשפ"ז

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב, עיר שומרי הלשון, עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ״ק אדמו״ר עט״ר
מוהרא״ש
ר׳ אליעזר שלמה בן
ר׳ מנחם זאב זי״ע

לזכות מורנו ורבנו הרה״צ
ר׳ יצחק שמואל אהרן לעזער
שליט״א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ״ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של
רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה
ולזכות
רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלְמוּד:
לְמוּד הַבַּבְלִי, יְרוּשַׁלְמִי, תּוֹסֶפְתָּא וּנְבִיאִים כְּתוּבִים יִהְיֶה לְעִלּוּי
הַשְׁכִינָה הַקְדוֹשָׁה וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם, גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצָּלָחָה לְכֻלָּל
נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מְשִׁיחַ־צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים
וּבְנִין בֵּית־מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

באליה דמי. ואפילו לענין הקטרה ובשלמי כבש שאלייתו קריבה נמי הערה קרב כי היכי דלענין אבילה חשיב ליה בשר לענין מצות הקטרתו נמי בשר הוא וקתני מתני' דכי שחיט שלמים לאבול עור האליה בחוץ או למחר הויא מחשבה ואע"ג דחשיב מאכילת מזבח לאדם: רבי אליעזר היא. לקמן בפ' כל הפסולים (דף לה.): לאבול דבר שאין דרכו לאבול. בגון אימורים או חוץ לזמנו או חוץ למקומו: ולהקטיר. חוץ לזמנו או חוץ למקומו: דבר שאין דרכו להקטיר. כגון בשר: לאבול דבר שדרכו לאבול. בשר: שדרכו להקטיר. אימורין אבל אם חישב להקטיר בשר למחר או לאבול אימורין למחר כשר שאין מחשבין מאכילת אדם למזבח ומאכילת מזבח לאדם: לאו באליה דמי. לענין מצות הקטרתו הוא דמעטיה קרא דדמפרש רבה חלבו האליה תמימה גבי הקטרת אליה כתיב ופריש בהדיא חלב ולא עור: והבא במאי עסקינן. מתני' דחשיב ליה מאכילת אדם באליה אם גדי שאינה קריבה כדאמרן בפ"ק (לעיל דף ט.) לימד על העז שאינה טעונה אליה: מאי קמ"ל. תנא דמתני' אי באליה של גדי קאי אי אמרת בשלמא בשל כבש קמ"ל לשמואל דמחשבין מאכילת אדם למזבח ומאכילת מזבח לאכילת אדם כרבי אליעזר ולרב הונא דמוקי לה כרבנן אשמעינן תנא דידן דעור אליה לאו באליה דמי להקטירו אלא לרב חסדא למה לי למתניתיה אי לאשמעינן דעור אליה לענין אבילת אדם באליה דמי וכי חשיב עליה לאוכלו למחר באילו חישב על בזית מבשרו האויל ורכיך וחזי לאכילה: תניא. בשחיטת חולין: ואלו שעורותיהן בכשרין. לטמא טומאת נבילות וקחשיב עור האליה: מצטרף. לטמא טומאת אוכלין בכביצה או טומאת נבילות בכזית: אבל הבא. לענין קדשים כתיב גבי מתנות כהונה לכל קדשי בני ישראל לך נתתים למשחה (במדבר יח) והיינו לגדולה כדמתרגמינן לרבו ללמד שיהו אוכלין אותן דרך אבילת מלכים המשותים ולא עבידי מלכים דאבלי עור אימא לא תהא מחשבה: עגל הרך. מפרש בהערה והרוטב לכל שנתה: להביא עור בית הבושת. של נקבה וזה לבדו יש לך להביא עוד אצל קדשים מכל השנויים שם: עור בית הפרסות. מן הארבובה ולמטה: חוץ למקומו. אם שחט ע"מ לאבול מאחת מאלו חוץ למקומו: עולה אין. גבי עולה הוא דתנא מחשבת הקטרת עור אליה דפסלה: אבל זבח. סתמא לא קתני שמע מינה אין מחשבת הקטרה מועלת בעור האליה בשאר זבחים: לרב הונא. דאמר בהדיא מעטיה קרא גבי אליה דנהי אימורין אבל גבי עולה לא אימעיט דכתיב הנתחים ועור האליה בשר הוא: אלא לרב חסדא. דאמר גבי אליה אימורין עור נמי קרב ליתני זבח סתמא: אי בעית אימא. הך מתני' נמי באליה של גדי ולא מיתני ליה זבח באליה במחשבת הקטרה אלא במחשבת אכילת אדם כי מתני': מנחני מילי. דמחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו פוסלת ועונש כרת באבילה זאת שחישב עליו חוץ לזמנו: תרי קראי כתיבי. חד חוץ לזמנו וחד חוץ למקומו: שלישי. אם האכל יאכל מבשר זבח השלמים ביום השלישי (ויקרא ז) ומוקי ליה תנא לקמן במחשב בשעת עבודה לאבול מזבחו ביום השלישי הכתוב מדבר: זה חוץ לזמנו. דשלישי חוץ לזמן אכילת שלמים הוא: פגול. דכתיב בסיפיה דקרא פגול יהיה קרא יתירא הוא לרבות חוץ למקומו ומסתברא דאמחשבת חוץ למקומו מוקמינן לה ולא אמחשבת שאר פסלות בגון לשפוך דמו (על הרצפה או) ע"מ לערבו בדם הפסולין דדמי לחוץ לזמנו קמרבי בהאי קרא לחוץ למחיצה דמי לחוץ לזמן: מצמו. משמע דלא קאי אעונה תשא דנפקא לן מיניה כרת אלא אחד מיניהו דאחד משמע ולא שנים מדלא כתיב האוכלת ולשתוק: למעוטי. דמשמע מיעוטא הוא: קריוה. לאוקומתי כרת עליה: דמפיק ליה. דהאי ממנו סמוך לפגול יהיה דמרבינן ביה חוץ למקומו: כשהוא אומר שלישי. בפרשת קדושים תהיו קרא זוטא ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא ירצה (ויקרא יט): הנחו לחוץ למקומו. דבאוכל ממש ביום השלישי ליכא לאוקומא דהא כתיב לא ירצה ואמרינן לקמן (דף כט.) וכי אחר שהוכשר יחזור ויפסל אלא על כרחך במחשב בשעת עבודה ע"מ כן קאמר:

אם

אמר שמואל הא מני ר' אליעזר היא. וסבר לה כההוא תנא דאמר בריש הקומץ רבה (מנחות דף יז.) דלר' אליעזר הוי בכרת ולא סבר לה כרבי ירמיה דמוקי בסוף פירקין (דף לא.): סיפא כרבי אליעזר דלא תיקשי רישא דסיפא כר' אליעזר ומצינתא בקמייתא דברכות (דף ב.) דפריך וליתני צאת הכוכבים ומשני מילתא אגב אורחיה קמ"ל דכפרה לא מעכבא אע"ג דתנינא במסכת נגעים (פ' י"ד מ"ג) העריב שמשו אוכל בתרומה הביא כפרתו אוכל בקדשים:

תניא אלו שעורותיהן בכשרין. הקשה ה"ר יעקב מאורליינש טובא קמ"ל דבפ' הערל הרוטב (חולין דף קכב:) אמרינן אל תקניטני שבלשון יחיד אני שונה אותה גבי עור הראש של עגל הרך דפליגי רבנן משום דסופו להקשות ועור האליה הוי לכ"ע בכשר ועוד קשה היכי דייק מעור הראש דיחידאה היא מבריית דאלעזר בן יהודה הא פשיטא לן מדפריך תנינא הא קשיש עור האליה דהוי לכולי עלמא בכשר: **להביא** עור של בית הבושת. פי' בקונטרס וזה לבדו יש לך עוד להביא אצל קדשים מכל השנוים שם ותימה הא איכא נמי עור השליל ופי' בקונטרס בחולין (דף נג.) דלא חשיב שליל משום דאינו נהנו בעולה ותימה והרי בית הבושת דאין נהנו בעולה ונראה דלא קתני שליל משום דאמר פרק כל הפסולין (לקמן דף לה.) דפיגל בשליל לא נתפגל הזובח ולא קאמר להביא אלא דבר שאינו לגמרי בעולה ומשום דמיירי בריירתא בעולה לא תנא בית הבושת בהדיא וקאמר להביא:

בשלמא לרב הונא דתנינא דקתני עולה. תימה דבתוספתא קתני זבח ור"ל דרב הונא הוה מוקי לה כרבי אליעזר דאמר מחשבתן מאכילתו מזבח לאדם:

אלא לרב חסדא מאי אירייא דקתני עולה ליתני זבח. לשמואל לא מקשה למה לי למיתני עולה ליתני זבח דאי תני זבח הוה מוקמינן ליה כרבי אליעזר:

מסתברא

1 באליה דמי, וְהָא קָא מַחְשֵׁב מַאֲכִילַת מִזְבֵּחַ לְאָדָם.
2 אָמַר שְׁמוּאֵל, הָא מַנִּי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא, דְּאָמַר מַחְשַׁבְתָּן
3 מַאֲכִילַת מִזְבֵּחַ לַאֲכִילַת אָדָם, וּמַאֲכִילַת אָדָם לַאֲכִילַת
4 מִזְבֵּחַ. דְּתָנַן, הַשּׁוֹחֵט אֶת הַנָּבָה לֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁאֵין
5 דַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, לְהַקְטִיר דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהַקְטִיר, פָּסוּל.
6 וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל. בְּמַאי אוֹקֹימְתָא, בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר.
7 אִימָא סֵיפָא, זֶה הַכְּלָל, כָּל הַשּׁוֹחֵט וְהַמְקַבֵּל וְהַמּוֹלִיךְ
8 וְהַזּוֹרֵק, לֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, וּלְהַקְטִיר דָּבָר
9 שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַקְטִיר. דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, אִין. שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ
10 לֶאֱכוֹל, לֹא. אֲתָאן לְרַבָּנַן. רֵישָׁא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְסֵיפָא
11 רַבָּנַן. אָמַר לֵיהּ, אִין. רַב הוּנָא אָמַר, עוֹר אַלְיָה
12 לָאו כְּאַלְיָה דָּמְיָ. אָמַר רָבָא, מַאי טַעְמָא דְּרַב הוּנָא,
13 חֶלְבּוֹ הָאֲלְיָה, וְלֹא עוֹר הָאֲלְיָה. רַב חִסְדָּא אָמַר,
14 לְעוֹלָם, עוֹר הָאֲלְיָה כְּאַלְיָה דָּמְיָ. וְהָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן,
15 בְּאַלְיָה שֶׁל גְּדִי. כּוּלְּהוּ, כִּשְׁמוּאֵל לֹא אָמְרִי, רֵישָׁא
16 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְסֵיפָא רַבָּנַן, לֹא מוֹקְמִי. כְּרַב הוּנָא לֹא
17 אָמְרִי, עוֹר אַלְיָה כְּאַלְיָה דָּמְיָ, קָא מַשְׁמַע לָהוּ.
18 חִסְדָּא מַאי טַעְמָא לֹא אָמְרִי, מַאי קָא מַשְׁמַע לָן, עוֹר
19 אַלְיָה כְּאַלְיָה דָּמְיָ, תְּנִינָא, וְאִלּוּ שֶׁעוֹרוֹתֵיהֶן כִּבְשָׂרָן,
20 עוֹר שְׁתַּחַת הָאַלְיָה. וְרַב חִסְדָּא, אֵיצְטְרִיךְ, סָלְקָא
21 דַּעְתָּךְ אָמְרִינָא, הָנֵי מִילֵּי לְעִנְיַן טוּמְאָה, דְּרָכִיךְ מִצְטָרֵף.
22 אֲבָל הָכָא, אֵימָא 'לְמִשְׁחָה', לְגְדוֹלָה, כְּדְרָךְ שֶׁהַמְּלָכִים
23 אוֹכְלִין, וְלֹא עַבְדֵי מְלָכִים דְּאָכְלִי חָכֵי, אֵימָא לֹא.
24 קָא מַשְׁמַע לָן. מֵיתִיבִי, הַשּׁוֹחֵט אֶת הָעוֹלָה לְהַקְטִיר
25 כַּיּוֹצֵא מֵעוֹר שֶׁתַּחַת הָאַלְיָה חוּץ לְמִקּוֹמוֹ, פָּסוּל וְאֵין בּוֹ
26 כָּרֵת. חוּץ לִזְמַנּוֹ, פִּיגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. אֶלְעָזָר בֶּן
27 יְהוּדָה אִישׁ אֲבֵלִים, אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי יַעֲקֹב, וְכֵן הָיָה
28 רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אִישׁ כְּפַר עִיכּוּס אוֹמֵר מְשׁוּם
29 רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֶחָד עוֹר בֵּית פַּרְסוֹת בְּהֵמָה דַּקָּה, וְאֶחָד
30 עוֹר הָרֹאשׁ שֶׁל עֶגֶל הָרַךְ, וְאֶחָד עוֹר שְׁתַּחַת הָאַלְיָה, וְכֹל שֶׁמְּנֵי חֲכָמִים נִבְּלֵי טוּמְאָה. וְאִלּוּ
31 שֶׁעוֹרוֹתֵיהֶן כִּבְשָׂרָן, לְהַבִיא עוֹר שֶׁל בֵּית הַבּוֹשֶׁת, חוּץ לִמְקוֹמוֹ פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. חוּץ לִזְמַנּוֹ,
32 פִּיגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. עוֹלָה אֵין, אֲבָל זֶבַח לֹא. בְּשִׁלְמָא לְרַב הוּנָא, הַיְינוּ דְּקָתָנֵי עוֹלָה.
33 אֶלָּא לְרַב חִסְדָּא, מַאי אִירְיָא דְּתָנֵי עוֹלָה, לִיתְנֵי זֶבַח. אָמַר לָךְ רַב חִסְדָּא, אִיבָּעְיָא אֵימָא,
34 בְּאַלְיָה שֶׁל גְּדִי. וְאִיבָּעְיָא אֵימָא, תְּנִי זֶבַח: פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת כו': מְנָהֲנֵי מִילֵּי, אָמַר שְׁמוּאֵל,
35 תְּרֵי קְרָאֵי כְּתִיבִי. מַאי הִיא, אָמַר רָבָה, 'שְׁלִישִׁי' וְהוּ חוּץ לִזְמַנּוֹ, 'פִּיגּוּל' וְהוּ חוּץ לִמְקוֹמוֹ,
36 'וְהַנֶּפֶשׁ הָאוֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ' אֶחָד וְלֹא שְׁנַיִם, וְהוּ חוּץ לִזְמַנּוֹ, וּלְמַעוטֵי חוּץ לִמְקוֹמוֹ. וְאֵימָא,
37 'וְהַנֶּפֶשׁ הָאוֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ' וְהוּ חוּץ לִמְקוֹמוֹ, וּלְמַעוטֵי חוּץ לִזְמַנּוֹ. מִסְתַּבְּרָא, חוּץ לִזְמַנּוֹ עָדִיף,
38 דְּקָתָאֵי בֵּיהּ. אַדְרַבָּה, חוּץ לִמְקוֹמוֹ עָדִיף, דְּסָמִיךְ לֵיהּ. אֶלָּא אָמַר אַבַּיֵי, כִּי אֲתָא רַב יִצְחָק
39 בַּר אַבְדִימִי [אָמַר, רַב] סָמִיךְ אַדַּתְנֵי תַּנָּא, מֻכְשֶׁהוּא אוֹמֵר 'שְׁלִישִׁי' בְּפָרָשַׁת 'קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ',
40 שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר, שֶׁהֲרֵי כְּבָר נֶאֱמַר 'וְאִם הָאָכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר זֶבַח הַשְּׁלָמִים בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי',

מסתברא נותר אית לן לאוקומי בכרת למיגמר עון עון לחרץ לזמנו דדמי ליה בו"ב. פי' בקונטרס אי מוקמת ליה להאי בנותר איבא למילפיה לגזירה שוה שפיר דדמו אהדדי בשני דברים הללו ששניהם נפסלים בזמן זה בזמן ממש וזה משתשהו זמן ושניהם נוהגין בבמה כדתנן בפ' בתרא (לקמן דף קיג.) וכי פרכת ונילף עון עון דטומאה בשר דבחיב ונשא אהרן את עון הקדשים מה להלן לאו ולא כרת אף כאן לאו ולא כרת אמרינן מנותר הזה ליה למילף דדמי ליה (ליה) בו"ב דהא אין נפסלים בזמן ואינו נוהג בבמת יחיד שאין שם מזריצות (עד כאן לשונו) ופירוש זה תימה גדול דמה סברא היא זו ומנין לנו דנוקי קרא בנותר בדי ללמוד ממנו חרץ לזמנו מעון עון כרי שלא נלמוד מטומאה ועד הא לענין במה שוה נמי נותר לטומאת בשר בד'אמרינן בסוף מכילתין (גם זה שם) אבל הפיגול והנותר והטמא שוין זה בזה וכן טמא שישמש ליבא למימר דהוא נמי לא הותר בבמה כדאמר לעיל מה להצד השוה שבהן שכן לא הותרו בבמה ועוד כשמקשה אדרבה חרץ למקומו הוה ליה לאוקומי בו' דדמי במקד"ש בלאו דומיא דמקד"ש אית לן למילף חרץ לזמנו מחרץ למקומו טפי מטומאה כדאמרינן בפ' בית שמאי (לקמן דף מה:) שכן הותר ציץ שהותר (בקרא) חרץ לזמנו וחרץ למקומו לא הותרו מכללם ואין ציץ מרצה ושניהם שהזרין ושניהם (לא) עשה קרב במקריב מה שאין כן בטומאה דמאי דחרץ למקומו הותר מכללו אבל בבמה אין זה קרוי הותר מכללו על כן נראה לפרש דגזירה שוה זו ניתנה בסיני למילף עון עון הנך קראי דהכא זה מזה ולכך מסתברא לן לאוקומי טפי בנותר מבחרץ למקומו משום דדמי לחרץ לזמנו בו"ב דאית לן לאוקומי קרא במילתא שיהיו דומין זה לזה מה שאנו למידין בגזירה שוה ולא משום שלא נלמוד מטומאה כדפרש"י (רש"י) ופריך אדרבה חרץ למקומו דמי ליה במקד"ש וכי האי גונא הויא סוגיא דלעיל בריש פירקין (דף יז.) דפסיל בתרומה מחיל עבודה דלא פסיל בתרומה לא מחיל עבודה וא"ת דמוקמינן קרא בדדמי טפי לג"ש טומאת בשר תיהוי בכרת בג"ש דעון עון וי"ל דמעתו ליה קרא מכרת כדאמר לקמן פרק ב"ש (דף מג:) וטומאתו עליו מי שטומאתו פורחת ממנו (יהא עליו מגופו) יצאת טומאת בשר שאין טומאה פורחת ממנו: **ואיפוך** אנא. תימה הא כתיב קרא שלישי והא דמוקמינן ליה בחרץ למקומו באם אינו ענין לחרץ לזמנו מוקמינן ליה בחרץ למקומו א"כ קרא קמא היינו קרא אריבא איתי לן לאוקומי בחרץ לזמנו ודוחק לומר דסבר המקשה אין מוקדם ומאחר בתורה: **מה** שלמים מפגלין ומתפגלין. תימה מהיקישא דזאת התורה נפקא לן לקמן בפ' דם חטאת (דף צח.) ובמנחות פרק התודה (דף פג.) וכמה דרשות דרשינן מההוא היקישא אע"ג דנפקי מקראי אחריני:

למקום

אם אינו ענין לחרץ לזמנו, תנהו לענין חרץ למקומו. ופיגול דקרא אריבא דצו את אהרן לא תידרשהו לחרץ למקומו אלא בוליה קרא בחרץ לזמנו הלכך ממנו אחרץ לזמנו קאי וכ"ת הבא נמי מדכתיב דסמיך ליה ואוכליו עונו ישא וגו' ההוא בנותר ממש מיתוקם בדמפרש ואזיל וכדאי שלא תאמר שניהם במשמע מיעט רחמנא ואוכליו דהיינו מיעוטא מדלא כתיב והאוכל למעוטי חרץ למקומו דלעיל מיניה: **ואיבא ואוכליו עונו ישא אחרץ למקומו.** דסליק מיניה קאי וכדאי שלא תאמר אין מקרא יוצא מידי פשוטו ואף נותר במשמע ונהי דבלא ירצה מידי אשתו אבל בכרת איתיה להכי מיעט ואוכליו דמשמע אחד ולא שנים למעט נותר מכרת: **ה"נ** מסתברא נותר אית לך לאוקומי בכרת למיגמר עון עון לחרץ לזמנו דדמי ליה בו"ב אדרבה חרץ למקומו הוה ליה לאוקומי בכרת דמיגמר עון עון לחרץ לזמנו דדמי ליה במקד"ש. והכי פירושא נותר הוה ליה לאוקומי בכרת דמיגמר עון עון בו' שלמדנו מכרת על חרץ לזמנו שאין כרת מפורש בו אלא נשיאות עון אמורה בו ולימד מכאן בגזירה שוה דהכא כתיב נשיאות עון ומפרש כרת הלכך אי מוקמת ליה להאי בנותר איבא למילפיה לג"ש שפיר דדמו אהדדי בשני דברים הללו ששניהן נפסלים בזמן זה בזמן ממש זה במחשבת זמן ושניהם נוהגים בבמה כדתנן בפרק בתרא (לקמן דף קיג.) דכי פרכת ונילף עון עון מטומאת בשר דכתיב ונשא אהרן את עון הקדשים מה להלן לאו ולא כרת אף כאן לאו ולא כרת אמרינן מנותר הזה ליה למילף דדמי ליה בו"ב אבל אי מוקמת ליה להאי בנותר מבחרץ למקומו משום דדמי לחרץ לזמנו בו"ב דאית לן לאוקומי קרא במילתא שיהיו דומין זה לזה מה שאנו למידין בגזירה שוה ולא משום שלא נלמוד מטומאה כדפרש"י (רש"י) ופריך אדרבה חרץ למקומו דמי ליה במקד"ש וכי האי גונא הויא סוגיא דלעיל בריש פירקין (דף יז.) דפסיל בתרומה מחיל עבודה דלא פסיל בתרומה לא מחיל עבודה וא"ת דמוקמינן קרא בדדמי טפי לג"ש טומאת בשר תיהוי בכרת בג"ש דעון עון וי"ל דמעתו ליה קרא מכרת כדאמר לקמן פרק ב"ש (דף מג:) וטומאתו עליו מי שטומאתו פורחת ממנו (יהא עליו מגופו) יצאת טומאת בשר שאין טומאה פורחת ממנו: **ואיפוך** אנא. תימה הא כתיב קרא שלישי והא דמוקמינן ליה בחרץ למקומו באם אינו ענין לחרץ לזמנו מוקמינן ליה בחרץ למקומו א"כ קרא קמא היינו קרא אריבא איתי לן לאוקומי בחרץ לזמנו ודוחק לומר דסבר המקשה אין מוקדם ומאחר בתורה: **מה** שלמים מפגלין ומתפגלין. תימה מהיקישא דזאת התורה נפקא לן לקמן בפ' דם חטאת (דף צח.) ובמנחות פרק התודה (דף פג.) וכמה דרשות דרשינן מההוא היקישא אע"ג דנפקי מקראי אחריני:

אם אינו ענין לחרץ לזמנו, תנהו לענין חרץ
למקומו. ומיעט רחמנא גבי נותר ׳ואוכליו עונו
ישא׳, למעוטי חרץ למקומו. ואימא, ׳ואוכליו עונו
ישא׳ זה חרץ למקומו, ולמעוטי נותר מכרת.
מסתברא, נותר הוה ליה לאוקמי בכרת, למגמר
׳עון׳ ׳עון׳ לחרץ לזמנו, דדמי ליה בו"ב. אדרבה,
חרץ למקומו הוה ליה לאוקמי בכרת, למגמר ׳עון׳
׳עון׳ לחרץ לזמנו, דדמי ליה במקד"ש. אלא אמר
רבי יוחנן, תני זבדי בר לוי, אתיא ׳קודש׳ ׳קודש׳,
כתיב הכא, את קדש ה' חילל ונכרתה, וכתיב
התם ׳ושרפתּ את הנותר באש׳ וגו', מה להלן
נותר, אף כאן נותר. ומיעט רחמנא גבי נותר
׳ואוכליו עונו ישא׳, למעוטי חרץ למקומו מכרת.
ומאי חזית דקרא אריבא בחרץ לזמנו, ו׳שלישי׳
׳קדשים תהיו׳ חרץ למקומו. איפוך אנא.
מסתברא, אריבא בחרץ לזמנו, דגמר ׳עון׳ ׳עון׳
מנותר, דדמי ליה בו"ב. אדרבה, אריבא בחרץ
למקומו, ו׳שלישי׳ ׳קדשים תהיו׳ בחרץ לזמנו.
משום דדמי ליה, סמכיה וקא ממעט ליה. אלא
אמר רבא, כופלהו מקרא אריבא אתיין, דכתיב
׳האכל יאכל, בשתי אכילות הכתוב מדבר, אחד
אכילת אדם, ואחד אכילת מזבח. ׳מבשר זבח
שלמיו, מה שלמים מפגלין ומחתפגלין, אף כל,
מפגלין ומתפגלין. ׳שלישי׳, זה חרץ לזמנו, ׳לא
ירצה׳, כהרצאת כשר, כן הרצאת פסול. ומה
הרצאת כשר, עד שיקריבו כל מתיריו. אף הרצאת
פסול, עד שיקריבו כל מתיריו. ׳המקריב׳, בהקרבה
הוא נפסל, ואינו נפסל בשלישי. ׳אותו׳, בזבח
הכתוב מדבר, ואינו מדבר בכהן. ׳לא יחשב׳,
לא

קודש. דהאי ואוכליו בנותר כתיב: **קרא אירצה.** ואם האכל יאכל דצו את אהרן אריבא הוא: **איפוך אנא.** ואימא דאריבא בחרץ למקומו וכתיב ביה נשיאות עון ושלישי דקדושים תהוי חרץ לזמנו ואימעוט מכרת: **מסתברא אריבא בחרץ לזמנו.** דכיון דלא פריש ביה כרת בהדיא אלא בג"ש דעון עון מנותר ליף מסתברא דדמי מדדמי ליף דדמי ליה בו"ב דאי מוקמת ליה בחרץ למקומו תו לא ליף כרת מנותר דלא דמי ליה במידי: **אדרבה.** מסתברא משום דדמי ליה חרץ לזמנו לנותר סמכיה לנותר וקא ממעט ליה מאוכליו דלא תימא משום דדמי ליה ניגמר מיניה: **כולהו מקרא אריבא אתיין.** זה לחוד וזה לפטור בדליף ליה רבה בריש שמעתין: **בשתי אכילות כו'.** שמחשבת שתיהן פוסלת דהא לקמן במחשבת מוקי ליה תנא ולא באוכל ביום השלישי: **אחד אכילת אדם כו'.** דלא שנא חישב לאכול למחר ל"ש חישב להקטיר אימורין למחר פגול: **מבשר זבח שלמיו.** הקיש זבחים לשלמים מה שלמים יש בהן מפגלין ויש בהם מתפגלין שהדם הוא המפגל והבשר והאימורין המתפגלין: **אף כל.** שיש בו מפגלין ומתפגלין פיגול נוהג בו יצאו מנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים שהם מתירין את עצמם ואין בהם שיריים להתפגל מחמת עבודות מתיריהם שאין פיגול נוהג בהן: **לא ירצה המקריב.** משמע אזריקה לא תהא זריקה זו מרצה שמע מינה דעד שיזרוק הדם מחשבת פיגול תלויה ועומדת נזרק הדם הוקבע הפיגול לא נזרק הדם בגון שנשפך בטל הפיגול דכתיב ביה הרצאת כשר: **מה הרצאת כשר.** לא קרי ליה הרצאה אלא בזריקה שהוא סוף ארבע עבודות המתירות אף פיגול אינו קבוע עד שיזרוק הדם שהיא סוף כל מתיריה: **בהקרבה הוא נפסל.** השתא ליף (פסול) דבמחשבה הכתוב מדבר שמחשב בשעת הקרבה לאוכלו בשלישי: **ואינו נפסל בשלישי.** אם בהקרבה לא חישב ע"מ כן ואבל ממנו בשלישי אין הזקרן נפסל למפרע דחבי מדידיה לא ירצה המקריב לא תהא זריקתו מרצה אם ע"מ כן הקריבו: **אותו הוא מדבר ואינו מדבר בזובח.** כלומר ושלא תאמר דהאי המקריב לאו להכי הוא דאתא אלא לומר לך שהכהן המקריבו לא יחשב עוד בבהונה ויפסל מלכהן לכך נאמר אותו הזבח בלא יחשב ואין הכהן בלא יחשב:
לא

לא יערב בו מחשבות אחרות. מכאן למחשבות שמוציאות זו מזו שמחשבת פסול מוציאה מידי פיגול כדתנא מתני' כיצד לא קרב המתיר כמצותו בו': יהיה. עשאן הכתוב לחוץ למקומו ולחוץ לזמנו דהיה אחת מלמד שמצטרפין חצאי שיעורין לפסול את הקרבן כדתנן במתני' לאכול כחצי זית בחוץ כחצי זית למטר פסול: **דמי ליה בו"ב.** ולא שבקיה חוץ לזמנו דדמי לנותר דאתיא ג"ש מיניה ונגמר חוץ למקומו דלא דמי לנותר במידי והא דלא שנייה רבה ברייש שמעתא הכי כי פרכינן אדרבה חוץ למקומו עדיף דסמיך ליה משום דאכתי לא קמה ליה ג"ש דתני לוי בר זבדי דכרת בנותר כתיב דנימא דשניאות עון דגבי מחשבה בדדמי לנותר משתעי הואיל ומינה גמר: **שיהא משולש בו'.** ולימד על מחשבת חוץ למקומו שאינה מועלת אלא או בקדשי קדשים שחישב עליהם לאוכלם חוץ לעזרה או בקדשים קלים לאוכלם חוץ לעיר פרט למחשב לאכול בהיכל דלא פסיל בדעינן שחישב על מקום המשולש: **בדם בכשר ואימורין.** היינו חוץ לעזרה בשעת היתר הבמות לאפוקי היכל שאין בו הקטרת אימורין ולא אכילת בשר: **תיפוק לי מקרא קמא.** מדאפקיה רחמנא בלשון שלישי לחוץ לזמנו וכתיב בהדיה קרא חוץ למקומו: **שלישי פרט.** מקום משולש ולא פנים: **מאחר שחישבו.** בעבודת דמו כתקנתו: **בוב יוכה.** שפסקו והתחילו למנות ימי ספירו ומנו ד' או ה' ימים ואם ראו סתרו כל מניינם כדאמרינן במס' נדה (דף סז:) ואחר תטהר אחר אחר לבולן שלא תהא טומאה מפסקת בהן: **ושומרת יום כנגד יום.** דרואה תוך אחד עשר יום שבין נדה לנדה וטבלה למחר שחרית הרי היא כהודרה דמקצת היום ככולו וטבילתה ביום ואם תראה היום סתרה טהרתה ואדם וכלים שנגעו בהן היום טמאין למפרע כדתנן בפ"ב דנדה (דף עב.) ושוין ברואה תוך אחד עשר יום כו' וטבלה ביום של אחריו ושמשה הרי זו תרבות רעה ומגעה ובעילתה תלויין וזו היא תלייתן אם תראה היום יהיו טמאין למפרע וחייבין בקרבן: **הרי הוא אומר המקריב.** בהקרבה נפסל והכי מידרש לא יראה המקריב אין הקרבתו מרצה: **אלא זה בהן המקריב.** ואמר לך הכתוב שלא יהא בשר לבהונה ושמע מינה תרתי שעת הקרבה ופסול כהן: **אותו.** דא"כ ליכתוב המקריב לא יחשב השתא דכתיב אותו הזכר בלא יחשב ואין המקריב בלא יחשב: **כמחשבה הוא נפסל.** זה מפורש מן הראשון דהמקריב לא משמע להו שעת הקרבה עד דגמר קרא למילתיה ואמר המקריב אותו לא יחשב במחשבה זאת דהאי לא יחשב לדרשא הוא דהא כתיב לא יראה: **נפקא ליה מדאחרים.** מדאיצטריך קרא למימר ואינו נפסל בשלישי שמע מינה בזבח הכתוב מדבר דאי בזובח למה יפסל בשלישי הלא הוא לא חשא כי אם האוכל: **מדכתיב לישנא דלא יראה ולא יריצה ויבוא הוא.** דאין לשון לא יראה נופל בפסול כהן: **שעיברה שנתו.**

וזהו איחור דכתיב לפני ה' תאבלנו שנה בשנה:

כפסולי

למקום שיהא משולש בדם ובבשר ואימורים. פירש בקונטרס פרט למחשב לאכול בהיכל דלא פסול דבעינן שחישב על מקום המשולש בדם ובשר ואימורים דהיינו חוץ לעזרה בשעת היתר הבמות דאיכא היכל שאין בו הקטרת אימורים ולא אכילת בשר ובזה לא דק בקונטרס דאכילת בשר מצי משכחת בהיכל דאמר לקמן (דף סג.) שאם הקיפו גוים את כל העזרה שכהנים נבנסים בהיכל ואוכלין שם ק"ק ועד קשה לפירוש הקונטרס מאי קפריך תיפוק לי מקרא קמא מדאפקיה רחמנא בלשון שלישי שלישי הוא האי שלישי לאו בחוץ למקומו כתיב אלא בחוץ לזמנו ומקום משולש לא שייך בחוץ לזמנו אלא בחוץ למקומו ועוד דקמשני הוה אמינא שלישי פרט הא האי שלישי בחוץ לזמנו (כתיב ופיגול) במקום משולש כתיב ויש מפרשים דמקום משולש היינו דלא פסלה מחשבה אלא במזבח החיצון ששלשתן כשיריו בו לאפוקי מזבח הפנימי שאין נותנין בו רק דם חוה אי אפשר דמתנות הפנימיות פלוגתא דר' שמעון ורבנן דרבנן מחייבין בפיגולן כרת וכן ר"מ ורבנן סברי בפ' בית שמאי (לקמן דף מב:) גבי ארבעים ושלש של יום הכיפורים ולעיל בפ"ק (דף יג:) גבי טבילת אצבע בחטאות הפנימיות דאמרינן דפסול מק"ו ואמר נמי בגיטין (דף נד:) כהן גדול ביום הכפורים יוכיחו דבי אומר פגול מדחמין ובמקום שאינו משולש אפילו פסול ליכא דדמוכח לקמן בפ' כל הפסולים (דף לו.) ר"מ דמקום משולש היינו דבעינן שיעמוד המחשבה במקום משולש פרט לעומד חוץ בעזרה ושוחט בסכין ארוכה ולפירוש זה קשה ממתנות הפנימיות דלאו מקום משולש הוא והוי פיגול (תוספות) וישׁ לומר חוץ לעזרה אין שלשתן בשריו שדרי דם ואימורין נפסלין שם אבל היכל יש דם שלא נפסל שם בגון דם פנימי ואימורין אם הכניסן שם לא נפסלו בכך מיהו אין נראה דשילחי בכ' הפסולין (לקמן דף לו.) קאמר מחשב לניתנין בחוץ שנתנו בפנים דאינו פסול משום דאינו מקום משולש הוה"ג ה"ה ע"כ והרב ר' יום טוב מפרש דמקום משולש היינו שיחשוב לזרוק במקום שדם ובשר ואימורין פסולין כגון מחשב לזרוק קדשים קלים חוץ לירושלים אבל מחשב לזרוק בירושלים לא דאין שום פסול בבשר וקדשי קדשים אפילו בירושלים ביון דבזה המקום שלשתן פסולין שם ולהאי פירושא ניחא הא דקשיא לן לעיל אברייתא דחישב ליתן את הניתנין למטה למעלה למעלה למטה לאלתר כשר דמשמע דאי שלא במקומו לאו במקומו דמי ניחא ויתיישב לפ' זה משום דלאו מקום משולש הוא ומיהו קשה אם כן למאר פסול אמאי לאו מקום משולש הוא וכי תימא מידי דהוי אמחשבת הינוח ואליבא דר' יהודה הא משמע לעיל דלא צריך להאי טעמא אלא למאי דמסקינן שלא במקומו במקומו דמי וי"מ דשלישי בחוץ לזמנו איירי ובעינן שיחשוב לזרוק ליום ששלשתן פסולין אפילו לאכול הבשר היינו ליום שלישי דאם חישב לזרוק דם שלמים למחר לא פיגל עד שיחא משולש באבילתה דהיינו לשלשה ימים הוא הדין בקדשי קדשים לזרוק דמן למחר פיגול דומן אבילתו נמי למחר אלא דקרא בשלמים כתיב דומנו ליום שלישי והכי קאמר הוה מיבעי ליה למקום משולש דאם חישב לזרוק דם שלמים בחוץ ליום הג' פיגל אבל קודם השלישי לא פיגל והא דאמר בפ' איזהו מקומן (לקמן דף נו:) דקדשים הנאכלין ליום ולילה מחשבים ברמן משתשקע החמה ההוא במאן דלית ליה מקום משולש דפלוגתא דתנאי היא בפ' כל הפסולין (לקמן דף לו:) ופי' זה לא יתכן כלל דבולה שמעתא מיירי במקום שיהא משולש: **וביון** שראו סתרו. פי' הקונטרס דוב חבה שפסקו והתחילו למנות ימי ספורן ומנו ארבעה או חמשה ימים וקשה דאין זה קרוי חזקת טהרה אלא נראה דמיירי בשביעי שלהן לאחר שטבלו (תוספות) דוב חובה טבילתן ביום ואם טבלו בשביעי ואחר כך נגעו בטהרות או שמשו וראו לאח"כ (או) קודם הערב שמש טמאים למפרע ואם המתינה לשמש עד הלילה ואח"כ ראתה אינה טמאה אלא מבאן ולהבא (הג"ה ע"כ) ומיהו רבי יוסי דאמר פ' כיצד צולין (פסחים דף פא.) דלא מטמא למפרע לא יתכן: **ואין** מאחר נדרו בלא יראה. יש תימה דלמה לן קרא דמהיכא תיתי לן דהוי בלא יראה דאיצטריך קרא דלא יראה למעוטיה: **נפקא** לן מדאחרים. תימה הא רבי אליעזר נמי דריש שאינו נפסל בשלישי ואפילו הכי צריך פסוק שאין כהן נפסל ור"ל דרבי אליעזר בין דלא יראה לא יחשב למחשבה הוא נפסל

לא יַעֲרֵב בּוֹ מַחֲשָׁבוֹת אֲחֵרוֹת. 'פִּיגּוּל', זֶה חוּץ לִמְקוֹמוֹ. 'יִהְיֶה', מְלַמֵּד שֶׁמְּצָטְרְפִין זֶה עִם זֶה. 'וְהַנֶּפֶשׁ הָאוֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ' אֶחָד וְלֹא שְׁנַיִם. 'וְאִיהוּ, זֶה חוּץ לִזְמַנּוֹ, דְּגָמַר עָוֹן' 'עָוֹן' מִנּוֹתָר, דְּדָמֵי לֵיהּ בּוֹ"ב. אָמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא לְרָבָא, לְדִידָךְ, שְׁלִישִׁי דְּפָרָשַׁת קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ, מַאי דְּרָשַׁת בֵּיהּ. הַהוּא, מִיבָּעֵי לֵיהּ לַמָּקוֹם שֶׁיֵּהָא מְשׁוּלָּשׁ, בְּדָם בְּבָשָׂר וּבְאֵימוּרִין. תִּיפּוֹק לִי מִקְּרָא קַמָּא 'אִם הָאֵכֹל יֵאָכֵל, מִדְּאַפְּקֵיהּ רַחֲמָנָא בִּלְשׁוֹן 'שְׁלִישִׁי'. אָמַר רַב אַשִׁי, אָמְרִיתָהּ לְשַׁמַּעְתָּא קַמֵּיהּ דְּרַב מַתְנָה, אָמַר לִי, אִי מֵהָתָם, הָוֶה אָמִינָא 'שְׁלִישִׁי' פָּרַט, 'פִּיגּוּל' כְּלָל, וְנַעֲשֶׂה כְּלָל מוֹסִיף עַל הַפָּרָט, וְאִיתְרְבִי 'שָׁאֵר מָקוֹמוֹת'. קָא מַשְׁמַע לָן. תָּנוּ רַבָּנָן, 'וְאִם הָאֵכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר זִבְחֵי שְׁלָמָיו', אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כּוֹף אוֹתָן לִשְׁמוֹעַ, בְּמַחֲשֵׁב לֶאֱכוֹל מִזִּבְחוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, הַכָּתוּב מְדַבֵּר. אוֹ אֵינוֹ, אֶלָּא בְּאוֹכֵל מִזִּבְחוֹ לְיוֹם שְׁלִישִׁי. אָמְרַת, אַחַר שֶׁהוּא כָּשֵׁר, יַחֲזוֹר וְיִפָּסֵל. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, הֵן מְצִינוּ בְּזָב וְזָבָה וְשׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם שֶׁהֵן בְּחֶזְקַת טְהָרָה, וְכֵיוָן שָׁרָאוּ, סְתָרוּ. אַף אַתָּה, אַל תְּתַמֵּהַ עַל זֶה, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהוּכְשַׁר, שֶׁיַּחֲזוֹר וְיִפָּסֵל. אָמַר לֵיהּ, הֲרֵי הוּא אוֹמֵר 'הַמַּקְרִיב', בְּשָׁעָה הַקְּרָבָה הוּא נִפְסָל, וְאֵינוֹ נִפְסָל בַּשְּׁלִישִׁי. אוֹ אֵינוֹ אוֹמֵר 'הַמַּקְרִיב' אֶלָּא זֶה כֹּהֵן הַמַּקְרִיב, כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר 'אוֹתוֹ', בָּזֶה הוּא מְדַבֵּר, וְאֵינוֹ מְדַבֵּר בְּכֹהֵן. מָה עִנְיָנוֹ אוֹמֵר, 'אוֹתוֹ', מַה תַּלְמוּד לוֹמַר. לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר 'לֹא תֵאָחֵר לְשַׁלְּמוֹ', יָכוֹל אַף מֵאֲחֵר נָדְרוֹ בְּלֹא יֵרָצֶה, תַּלְמוּד לוֹמַר 'אוֹתוֹ' בְּלֹא יֵרָצֶה. אֲחֵרִים אוֹמְרִים, לֹא 'וְאִין הַמֵּאֲחֵר נָדְרוֹ בְּלֹא יֵרָצֶה'. אֲחֵרִים אוֹמְרִים, לֹא יֶחְשַׁב, בְּמַחֲשָׁבָה הוּא נִפְסָל, וְאֵינוֹ נִפְסָל בַּשְּׁלִישִׁי. וְכֵן עַזָּאי, דְּבֵי הַכָּתוּב מְדַבֵּר, וְאֵינוֹ בְּכֹהֵן, מָנָא לֵיהּ. אִי בְּעָיָא אֵימָא, נָפְקָא לֵיהּ מֵאֲחֵרִים. וְאִיבָּעֵית אֵימָא, מִדִּכְתִיב 'לֹא (יִרְצוּ) [יֵרָצֶה]', וְ'לֹא יֵרָצֶה' יִבְחָה הוּא. וְכֵן עַזָּאי, אוֹתוֹ בְּלֹא יֵרָצֶה, וְאֵין מֵאֲחֵר נִדְרוֹ בְּלֹא יֵרָצֶה, מֵהֲכָא נָפְקָא, מֵאֲחֵרִים נָפְקָא. דְּתַנְיָא, אֲחֵרִים אוֹמְרִים, יָכוֹל יֵהֵא בְּכוֹר שֶׁעִיבְּרָה שָׁנָתוֹ,

כפסולי

זבחים. פרק שני – כל הזבחים שקבלו דמן דף כט עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"

תוספות

נפסל איכא למימר שהוא לשון חשיבות ואתא למימר שאף הכהן נפסל אי לאו דמעטיה קרא בהדיא אבל בן עזאי דדריש לא יחשב לשון מחשבה ממילא שמעינן דלאו בכהן מיירי:

אלא אם כן מבקשין ממנו ואין לו. פי' בקונטרס ממון שגזל ונראה דמיירי בגזר כדאמר בפ' שני דשבת (דף לב:) דבעון נדרים אשתו של אדם מתה שנאמר למה יקח משכבך מתחתיך והא דדריש הכא בן חטא ולא באשתך חטא מיירי במשלם אחר כן אלא שעבר על בל תאחר:

מחלוקת בשתי עבודות. פי' בקונטרס כגון שחיטה והולכה והא דקאמר בתר הבי מדרישא בשתי עבודות סיפא נמי בשתי עבודות פי' בקונטרס דהאי דהדר נקיט ליה לאשמועינן צירוף בחצי זית דלא אשמועינן ברישא והדר דוחק והיה נראה לפרש שתי עבודות כי הדוא דפ"ק דמעילה (דף ד.) דמפרש סימן ראשון חוץ לומנו ומנין שני חוץ למקומו כעין שתי עבודות ועבודה אחת היינו סימן אחד ורציך לומר לפירוש זה דאילפא ס"ל ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף ופמפלין בחצי מתיר דאי אינה לשחיטה אלא לבסוף בך (יש) לי מחשב בשני סימנים כמו מחשב בסימן אחד כיון דאין המחשבה חלה אלא בגמר רוב שחיטה אבל ר' יוחנן יכול לסבור כאביי דאמר בלחצות מודה רבי מאיר דתרוייהו חיילי דלא שייך ביה הקדמה אבל בזית למחר בזית בחוץ אפילו בסימן אחד פליגי ושייך ביה הקדמה בתחילת סימן ובסופו ולקמן דאמר אביי סימן ראשון וסימן שני נקט דבר המסוייס ואליבא דאילפא אבל לר' יוחנן הוי מצי למנקט בסימן אחד בתחילתו ובסופו דהא ר' יוחנן סבר ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף פ' השחיט (חולין כט:) א"כ סובר הכא בסימן אחד נמי מחלוקת ויכול לסבור ר' יוחנן נמי כרבא בלחצות נמי פליגי וכל שכן בסימן אחד דפליג דשייך ביה הקדמה דסבר רבי יוחנן ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף. הג"ה:

אמר

כפסולי המוקדשין. כאילו נפל בו מום: **מה מעשר אינו נפסל משנה לחבירתה.** שהרי בשלישי זמן ביעור לבער כל המעשרות מן הבית ולהתוודות בדכתיב מקצה שלש שנים לשלמו הוא: **הא איכונא.** במס' ר"ה: **מבקשין ממנו.** ממונו שגזל: **משכבך.** אשתו: **שמוציאות זו מזו.** מחשבת פסול מוציאה מיד פיגול: **לא יחשב.** קרי ביה לא יחשב להזדהיר בהנים על כך: **רבי יהודה היא.** במס' שבועות (דף ג:) והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו בא התבוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו דטעמא דבא התבוב הא לא בא התבוב לוקה המותר ואע"ג דאין בו מעשה: **מתני'** זה הכלל כל **השוחט ומקבל כו'.** או זו או זו: **לאכול דבר שדרכו לאכול.** בשר: **או להקטיר דבר שדרכו להקטיר.** אימורין כדליפנין לעיל דשתי אבילות מפגלות ובלבד דליחשיב עלייהו להאכילו למחר לראוי להן אימורין למזבח בשר לאדם: **ובלבד שיקריב המתיר כמצותו.** הדם הוא המתיר כמצותו שלא יהיה בו פסול אחר אם יש בו פסול מחשבה אחרת יצא מידי פיגול בדליפנין לעיל דמחשבות מוציאות זו מזו: **ואהפסה שנשחטו שלא לשמן.** מוציאן מידי פיגול אבל שאר זבחים אין שלא לשמן מוציאן מידי פיגול דהא כשרים הן שלא לשמן: **לאכול בזית בחוץ בזית למחר.** היינו דוך דאמרן אלא דרישא איירי בב' עבודות וכאן בעבודה אחת ששחט על מנת לאכול בזית למחר בזית בחוץ ולמאן דמוקי לה בגמרא להא נמי בשתי עבודות משום כחצי זית נקט לה לאשמועינן דמצטרפין זה עם זה: **רבי יהודה אומר כו'.** אבולה מתני' פליג דלית ליה מחשבות מוציאות זו מזו אלא אם כן קדם פסולו לפיגולו דתו לא קרינן ביה כהרצאת כשר ובעבודה אחת נמי פליג דאית ליה תפוס לשון ראשון: **לאכול בחצי זית ולהקטיר בחצי זית.** ושניהם חוץ לזמנו או חוץ למקומו כשר שאין אבילה והקטרה מצטרפין לפוסלו דהכא ליכא שיעורא והכא ליכא שיעורא: **גמ' בשתי עבודות.** דהא דתני סיפא בזית למחר בזית בחוץ דפליג ר' יהודה עלה בשתי עבודות מיירי כי רישא ששחט על מנת לאכול בזית אחד הוא דפליג רבי יהודה שהרי הוקבע בפיגול ותו לא אתא מחשבת פסול ומפקע לה אבל בעבודה אחת אפילו ר' יהודה מודה דלא הוקבע בפיגול במחשבה מעורבת: **אף בעבודה אחת מחלוקת.** דאית ליה לר' יהודה תפוס לשון ראשון: **מדרישא בשתי עבודות.** דקתני בהדיא כיצד לא קרב המתיר כמצותו שחט חוץ לזמנו וקבל והלך חוץ למקומו: **סיפא נמי.** בזית למחר בזית בחוץ דפליגי בה ר' יהודה ורבנן: **בשתי עבודות.** קא מיירי והאי דהדר נקיט ליה לאשמועינן צירוף בחצי זית דלא אשמועינן ברישא:

כְּפָסוּלֵי הַמּוּקְדָּשִׁין, וְיִפָּסֵל. תַּלְמוּד לוֹמַר ׳וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי ה׳ אֱלֹהֶיךָ מַעֲשַׂר דְּגָנְךָ׳ וְגוֹ׳. מִקִּישׁ בְּכוֹר לְמַעֲשֵׂר, מָה מַעֲשֵׂר, אֵינוֹ נִפְסָל מִשְּׁנָה לַחֲבֵירְתָּהּ. אַף בְּכוֹר, אֵינוֹ נִפְסָל מִשְּׁנָה לַחֲבֵירְתָּהּ. אִיצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא, הֲנֵי מִילֵּי בְּכוֹר, דְּלָאו בַּר הַרְצָאָה הוּא. אֲבָל קָדָשִׁים, דִּבְנֵי הַרְצָאָה נִינְהוּ, אֵימָא לֹא לִירְצוֹ, קָא מַשְׁמַע לָן. וְאַפַּתִּי, מֵהָתָם נָפְקָא, ׳וְהָיָה כְּךָ חֵטְא׳ וְלֹא בְּקָרְבָּנְךָ חֵטְא. וּבֶן עַזַּאי, הַהוּא מִבְּעֵי לֵיהּ ׳וְהָיָה כְּךָ חֵטְא׳ וְלֹא בְּאִשְׁתְּךָ חֵטְא. סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא, הוֹאִיל וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאִיתֵּימָא רַבִּי יוֹחָנָן, אֵין אִשְׁתּוֹ שֶׁל אָדָם מֵתָה אֶלָּא אִם כֵּן מְבַקְּשִׁין מֻמְּנוּ מָמוֹן אֵין לוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר ׳אִם אֵין לְךָ לְשַׁלֵּם לָמָּה יֻקַּח מִשְׁכָּבְךָ מֵתַחְתֶּיךָ׳, בְּהָאי עָוֹן דִּבֵּל תְּאַחֵר, נַמִּי מֵתָה, קָא מַשְׁמַע לָן. אֲחֵרִים אוֹמְרִים, בְּמַחֲשָׁבָה הוּא נִפְסָל, וְאֵינוֹ נִפְסָל בַּשְּׁלִישִׁי. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, ׳לֹא יֵחָשֵׁב׳ מַאי עֲבִיד לֵיהּ. מִיבָּעֵי לֵיהּ לִכְדְרַבִּי יַנַּאי, דְּאָמַר רַבִּי יַנַּאי, מִנַּיִן לְמַחֲשָׁבוֹת שֶׁמּוֹצִיאוֹת זוֹ מִזּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר ׳לֹא יֵחָשֵׁב׳, לֹא יֵעָרֵב בּוֹ מַחֲשָׁבוֹת אֲחֵרוֹת. וְרַב מָרִי מַתְנֵי, אָמַר רַבִּי יַנַּאי, מִנַּיִן לְמְחַשֵּׁב בְּקָדָשִׁים שֶׁהוּא לוֹקֶה, תַּלְמוּד לוֹמַר ׳לֹא יֵחָשֵׁב׳. אָמַר לֵיהּ רַב אַשִׁי לְרַב מָרִי, לָאו שָׁאנֵי בּוֹ מַעֲשֶׂה הוּא. וְכֹל לָאו שָׁאנֵי בּוֹ מַעֲשֶׂה, אֵין לוֹקִין עָלָיו. אָמַר לֵיהּ, רַבִּי יְהוּדָה הִיא, דְּאָמַר, לָאו שָׁאנֵי בּוֹ מַעֲשֶׂה, לוֹקִין עָלָיו: **משנה** זֶה הַכְּלָל, כָּל הַשּׁוֹחֵט וְהַמְקַבֵּל וְהַמְהַלֵּךְ וְהַזּוֹרֵק, לֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֵאָכֵל, וּלְהַקְטִיר דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַקְטִיר, (כזית) חוּץ לִמְקוֹמוֹ, פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. חוּץ לִזְמַנּוֹ, פָּגוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. וּבִלְבַד שֶׁיַּקְרִיב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ. כֵּיצַד קָרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ, שָׁחַט בִּשְׁתִיקָה, קִבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק חוּץ לִזְמַנּוֹ. אוֹ שֶׁשָּׁחַט חוּץ לִזְמַנּוֹ, וְקִבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק בִּשְׁתִיקָה. אוֹ שֶׁשָּׁחַט וְקִבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק חוּץ לִזְמַנּוֹ, זֶהוּ שֶׁמַּקְרִיב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ. כֵּיצַד לֹא קָרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ, שָׁחַט חוּץ לְמְקוֹמוֹ, קִבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק חוּץ לִזְמַנּוֹ. אוֹ שֶׁשָּׁחַט חוּץ לִזְמַנּוֹ, קִבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק חוּץ לִמְקוֹמוֹ. אוֹ שֶׁשָּׁחַט וְקִבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק חוּץ לְמִקוֹמוֹ (ולזמנו). הַפֶּסַח וְהַחַטָּאת שֶׁשָּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, וְקִבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק חוּץ לִזְמַנּוֹ. אוֹ שֶׁשָּׁחַט חוּץ לִזְמַנּוֹ, קִיבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק שֶׁלֹּא לִשְׁמָן. אוֹ שֶׁשָּׁחַט וְקִבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק דָּמָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, זֶהוּ שֶׁלֹּא קָרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ. לֶאֱכוֹל כַּיּוֹצֵא בָּחוּץ, כַּיּוֹצֵא לְמָחָר. כַּיּוֹצֵא בָּחוּץ, כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר, כַּחֲצִי זַיִת בָּחוּץ, פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זֶה הַכְּלָל, כֹּל שֶׁמַּחֲשָׁבַת הַזְּמַן קְדָמָה לְמַחֲשֶׁבֶת הַמָּקוֹם, פָּגוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. וְאִם מַחֲשֶׁבֶת הַמָּקוֹם קְדָמָה לְמַחֲשֶׁבֶת הַזְּמַן, פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, זֶה וְזֶה פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. לֶאֱכוֹל כַּחֲצִי זַיִת, לְהַקְטִיר כַּחֲצִי כַּזַּיִת, בָּשָׂר, שֶׁאֵין אֲכִילָה וְהַקְטָרָה מִצְטָרְפִין: **גמרא** אָמַר אֵילְפָא, מֵחֲלוֹקֶת בִּשְׁתֵּי עֲבוֹדוֹת, אֲבָל בְּעֲבוֹדָה אַחַת, דִּבְרֵי הַכֹּל, עֵירוּב מַחֲשָׁבוֹת הָוֵי. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, אַף בַּעֲבוֹדָה אַחַת מֵחֲלוֹקֶת. בִּשְׁלָמָא לְאֵילְפָא, מִדְּרִישָׁא בִּשְׁתֵּי עֲבוֹדוֹת, וְסֵיפָא נַמִּי בִּשְׁתֵּי עֲבוֹדוֹת. אֶלָּא לְרַבִּי יוֹחָנָן, רִישָׁא בִּשְׁתֵּי עֲבוֹדוֹת, וְסֵיפָא בַּעֲבוֹדָה אַחַת.

אין רישא בשתי עבודות. דהא מפרש בהדיא סיפא איכא לאוקמא דבתרתייהו פליגי: היינו **דקתני זה הכלל.** לאיתויי עבודה אחת: **תנן התם.** במסכת תמורה: **הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים.** שהעמיד בהמת חולין אצל שתים אחת עולה ואחת שלמים ואמר הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים הרי זו תמורת עולה תפוס לשון ראשון ואין קדושה חלה על קדושה: **הואיל ואי אפשר לקרות שתי שמות באחת.** והצורך להקדיש זה אחר זה: **דבריו קיימין.** ותרעה ותימכר ויביא בדמי חציה עולה ובדמי חציה שלמים וכן מפרש בתמורה: ה"ג **איבעיא** להו **הרי זו תמורת עולה ושלמים מהו.** מי אמרי' הא דפליג ר' מאיר ואמר תפוס לשון ראשון משום דאמר תמורת תמורת תרי זימני והוה ליה כנמלך אבל הכא דאמר תמורת עולה ושלמים חד דיבורא הוא ותרתייהו חיילי או דלמא תפוס לשון ראשון לעולם ופשטה קדושת עולה בכולה ותו לא אתו שלמים וחיילי: **לחצות מהו.** את"ל פשטה קדושת עולה בכולה אמר רבי (זו) בהמה זו לחצות לעולה ושלמים מאי האי חד דיבורא הוא ואין זה חל בלא זה או דלמא כיון דפשטה בפלגא פשטה בכולה ולא אתו שלמים וחיילי: **והרי שחיטה.** דקתני מתני' לאכול בזית למחר כזית בחוץ: **רבי לחצות דמי.** דלאו מיהדר אימלוכי שהרי כמה זיתים יש בה וחד דיבורא הוא ופליגי וקא"ר יהודה תפוס לשון ראשון ור' מאיר דתמורה בשיטת רבי יהודה דמתניתין קאי דאמרינן בשמעתין ר"מ בשיטת רבי יהודה אמרה: **אבר** ליה **מי סברת אינה לשחיטה אלא לבסוף.** דלהוי דך תרתי מחשבות בסוף שחיטה וחד דיבורא הוא ואפי' הכי נימא ר' יהודה תפוס לשון ראשון: **ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף.** וכי היכי דמהניא מחשבה בסוף מהניא בתחילתה ומתוקמא מתני' כגון דאמר שחיטת סימן ראשון חוץ לזמנו ושחיטת סימן שני חוץ למקומו ואית לה לרבי יהודה מפגלים בחצי מתיר דזיהינו חד סימן ותרי דבורי נינהו ואיפוא ליה מדבורא קדמאה אבל לחצות דחד דבור הוא מודי (ומהכא שמעינן דרבא אליבא דר"מ סבירא ליה בשיטת רבי יהודה אלא בסוף מחלוקת עדיין היא מחלוקת ממתני' והיינו דאמר בתמיד נשחט (פסחים דף סג.) נימא קסברי אחרים אין לשחיטה אלא לבסוף ובדרבא דאמר רבא עדיין היא מחלוקת ממתני' דתמורת עולה ושלמים כלחצות דאחרים היינו רבי מאיר ורבא מוקי דלרבי מאיר אינה לשחיטה אלא לבסוף: **הרי קמיצה.** דפליגי רבי יהודה ורבנן בה בפרק קמא דמנחות (דף יב.). כי מחשב לאכול בזית למחר כזית בחוץ רבי: **רבי לחצות דמי.** דחד דיבורא הוא וזיתים הרבה יש ולאו מיהדר אימלוכי הוא והכא ליכא לפלוגי בתרי דבורי כדפלגא בשחיטה בב' סימנין: **דאמר** קומץ מנחה יש לה שני מתירין הקומץ והלבונה וכי פליגי רבי יהודה ורבנן לאו בקמיצה פליגי דאין קמיצה בלבונה אלא בהקטרה פליגי שהיא עבודה בכל אחת ואחת וכגון שהקטיר קומץ מנחה על מנת לאכול בזית למחר וקומץ לבונה על מנת לאכול בזית בחוץ ואית לה לרבי יהודה מפגלים בחצי מתיר וכיון דהיינו תרי דבורי נינהו מקמא אפיגלא לה אבל בקמיצה דחד מתיר הוא לא פליג רבי יהודה: **מנחת חוטא.** מטמא מקדש או שמיעת הקול מביא מנחה בדלי דלות דבתיב לא יתן עליה לבונה (ויקרא ה:) **פליגי בפסיעות.** ובמחשבת הולכה דאמר בפסיעה ראשונה חוץ לזמנו ובפסיעה שניה אמר חוץ למקומו דהוו להו תרי דבורי: **מתני נראבי.** תני מתנייתא כדאביי דבלחצות מודי רבי מאיר:

תני מתנייתא כדרבא דבלחצות נמי פליג רבי מאיר:

כי

אמר רבי יוסי אם לכך נתכוון מתחילה. פרק מרובה (ב"ק דף ענ:) אמרינן תרי תוך כדי דיבור הוי חד כדי שאילת רב לתלמיד דזוטר וחד כדי שאילת תלמיד לרב דנפיש ותוך כדי דיבור קטן מודה רבי יוסי דמועל דיבורו והכי קאמר אם אמר תמורת שלמים בתוך כדי דיבור קטן של תמורת עולה דהשתא דומה דנתכוון מתחילה לכך ואפי' עומד וצוח שלא נתכוון הואיל ואי אפשר להוציא שתי שמות כאחת דבריו קיימין ונמלך קרי ליה תוך כדי דיבור גדול בשאמרו לאחר כדי דיבור קטן שדומה לנמלך ואפי' אומר שנתכוון מתחילה לשניהם לא אמר כלום: **דברי** קיימים. וא"ת והא אמרינן בפ"ב דקדושין (דף נ:) ובעירובין פרק מי שהוציאוהו (דף נ.) ובפ' נערה המאורסה (נדרים סט:) כל שאינו בזה אחר זה בבת אחת אינו כ"ל דבין המשכחת בזה אחר זה כגון דאמר חציה לדמי חציה לחציה דלמי חציה שלמים ואפילו בקדושת הגוף משכחת לה כגון בבהמה של שני שותפין ועוד דכל שאינו בזה אחר זה בבת אחת אינו מיירי בדבר שאי אתה יכול לקיים את שניהם שסותרים זה את זה כגון מקדש אשה ובתה דהי מיניהו מפקת וכן קיים ליכי ומופר ליכי דנדרים וכן ארבע אמות דיעורבין (דף מט:) אבל הכא מקיימי תרוייהו וכן בפרק השולח בגיטין (דף מב.) הכותב כל נכסיו לשני עבדיו קנו ומשתררין זה את זה ולא אמרינן כל שאינו בזה אחר זה אפי' בבת אחת אינו משום דהתם בזה אחר זה א"א לקיים את שניהם דבזה אחר זה קמא קני נפשיה וקני חבריה ובתרא לא קני כלל אבל בבת אחת אפשר לקיים את שניהם ואמרי' קנו ומשתחררין זה את זה והא דאמרינן בפ"ק דקדושין (דף ז:) חציך בחצי פרוטה חצייך בחצי פרוטה דאינה מקודשת ומקובעא ליה שני חצייך בפרוטה מהו לא שייך למימר תפשוט מדרבה דאמר כל שאינו בזה אחר זה אפי' בבת אחת אינו דכל שאינו בזה אחר זה מיירי בדבר שאין השני יכול לחול מחמת שחל הראשון תחלה כגון שתי אחיות ושתי תרומות ושתי מעשרות הלכך בבת אחת אינו משום דהי מיניהו מפקת אבל גבי קדושין בזה אחר זה אינו לא זה ולא זה אבל בבת אחת תפסי תרוייהו והא דאמר בסוף פ"ק דמנחות (דף יא.) היכי דמי ריבה שמנה כגון שהפריש לה שני לוגין ומשמע קצת מתוך הסוגיא שיש בהן קדושת הגוף ובבי חסר לבונתה דדייק התם הא יתר כשרה (והתניא יתר פסולה) ומפרשי שם כגון שהפריש לה שני קמצים ואבשרה קאי כדפרישית התם והשתא היכי קדשי הא אמרי' כל שאינו בזה אחר זה בבת אחת אינו וניראה לפרש כגון דאמר יקדש קומץ אחד מתוך שני קמצים בראשון בפרק התודה (שם עח:) ובפ"ב דקדושין (דף נא.) גבי תודה ששחטה על שמונים חלות הכל מודים היכא דאמר ליקדשו מ' מתוך שמונים דקדש: **לחצות** מהו. פ' בקונט' דאמר דרי בהמה זו לחצותה לעולה ושלמים ואין זה דומה לחציה עולה חציה שלמים דפליגי בהדיא בתמורה (דף כו.) ובפרק ביצד מערימין (דף נט) אבל בפ' תמיד נשחט (פסחים פג.) לא דקדק בקונטרס שהביא הך דשמעתין ופי' לחצות כגון דאמר חציה תמורת עולה חציה תמורת שלמים ור"ח מפרש לחצות כגון דאמר לחצי החיום היום תיהוי עולה ושלמים א"נ עולה ושלמים תהוי לחצי היום: **אמר** אביי בהא ודאי מודה ר"מ. ופריך והרי שחיטה דבי לחצות דמי דבין דאינה לשחיטה אלא לבסוף היכי הוציא שני הדיבורים קודם שיזכה סוף שחיטה והוי כאילו אמר לבסוף שחיטה יהא כזית חוץ לזמנו וכזית חוץ למקומו: **[סימן** ראשון חוץ לזמנו.] ודוקא סימן אחד דהוי דבר המסויים ומפגלין בחצי מתיר אבל אם אמר משהו ראשון חוץ לזמנו ומשהו שני חוץ למקומו לא הוי פיגול אע"ג דמפגלין בחצי מתיר כיון דלא הוי דבר המסוים ולא דמי לפסיעות וא"ת דמשמע הכא דרבא סבירא ליה אינה לשחיטה אלא לבסוף והיינו כריש לקיש דפרק שני דחולין (דף בט:) דשמעינן ליה לרבא בפרק החולץ (יבמות לו.) דבבולו ש"ס הלכתא כרבי יוחנן לגבי ר"ל בר מתלת ויש לומר דשאני הכא מדקאמר לה ר"ל משמיה דלוי סבא ויש לתמוה רבא דפריך ליה לאביי וס"ד ס"ל אינה לשחיטה אלא לבסוף תיקשי ליה מתני' דהקדים מולים לערלים כשר ערלים למולים פסול הרי בסוף שחיטה חל דיבור ראשון ולא שני דאי הוו חיילי תרוייהו הא קיימא לן דמקדש ערלה לא פסלה: **והרי** קמיצה דכי לחצות דמי ופליגי. תימה דלא פריך ממליקה דחטאת העוף דפליגי דחטאת העוף הכשירו בסימן אחד וליכא שני מתירין ויש לומר דאיכא שתי מתירין בגון מפרקת וסימן אחד:

אמר ליה אביי והאמר רבה בר בר חנה כו'. לתרוייהו לית להו תפוס לשון ראשון כדמפרש לקמן והלכך רבי מאיר דתמורה בשחיטה לא כרבי יהודה סבירא ליה דשחיטה הויא כמו לחצות דאמר אביי דמורה רבי מאיר ולא כרבי יהודה דתימה דמאי מקשי ליה רבא לאביי לעיל והרי שחיטה דבי לחצות דמי ופליגי הלא ר' יהודה ודאי הוא דאית ליה תפוס לשון ראשון אבל רבי מאיר לא דלתי ליה לאביי רבי מאיר בשיטת רבי יהודה אלא מדאמר תמורה כו' שמע מינה מהדר קהדר ביה ואפילו אמר מתחלה נתנוהו לומר שניהם לא מהימנינן ליה:

כזית כזית תנן אבל כזית וכזית דברי הכל עירוב מחשבות הוי. מכאן הגי"ה רבינו תם הספרים דגרסינן בשבועות בסוף שבועת הפקדון (דף לח.) דלא לך לא לך אינו חייב אלא אחת דבכלא הוי ואילו לא לך ולא לך חייב על כל אחת ואחת דהוי פרטא והכא משמע אינפא דטפי הוי עירוב מחשבות כזית וכזית מכזית כזית וכן משמע התם בירושלמי דמדמי שאילת שלום בגט ללא לך ולא לך וגבי שאילת שלום אמרינן בגיטין (דף פז.) שאילו פסול ושאילו כשר. ברוך: קשה לי מלמחר בחרץ דאמר רבי מודה רבי יהודה בעירוב מחשבות והיינו כמו לחצות ולעיל דאמר רבא דלחצות פליגי ומייתי ראיה לאביי משחיטה דרבי יהודה ומאי ראיה הא רבי יהודה מודה ועוד דסבר רבא אינה לשחיטה אלא לבסוף וכיון דאין המחשבה חלה עד משהו אחרון כך שוה כזית למחר כזית בחרץ כמו כזית למחר וכזית בחרץ ופליגי לרבא ועוד משום עולה ושלמים דפליגי לרבא. ברוך: **א"ב** מרתח רתח. שלא היה לו להניח כזית וכזית ולשאל מכזית למחר בחרץ דמשמע דמדשבקיה דפשיטא ליה דפרטא הוא: ויקץ

תָּא שְׁמַע, דְּבָעָא מִינֵּיהּ לֵוִי מֵרַבִּי, חִישֵׁב לֶאֱכוֹל כְּזַיִת לְמָחָר בַּחוּץ, מַהוּ. אָמַר לֵיהּ, זוֹ שְׁאֵילָה, עֵירוּב מַחֲשָׁבוֹת הָוֵי. אָמַר לְפָנָיו רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּרַבִּי, לֹא מִשְּׁמָתִינוּ הִיא. לֶאֱכוֹל כְּזַיִת בְּחוּץ, כְּזַיִת לְמָחָר. כְּזַיִת לְמָחָר, כְּזַיִת בְּחוּץ. כְּחַצֵּי זַיִת בְּחוּץ, כְּחַצֵּי זַיִת לְמָחָר. כְּחַצֵּי זַיִת לְמָחָר, כְּחַצֵּי זַיִת בְּחוּץ. פָּסוּל וְאֵין בּוֹ בְּרָת. הָא אֵידָךְ, עֵירוּב מַחֲשָׁבוֹת הָוֵי. אָמַר לֵיהּ, הוּא שָׁאַל בִּי דְּבַר חָכְמָה, וְאַתְּ אָמְרִת מִשְּׁמָתִינוּ. לְיִדְדָךְ דְּאִתְּמָרִיתָךְ תִּרְתֵּי, לֹא קַשְׁיָא לָךְ. לְיִדְדֵיהּ דִּילְמָא אַתַּנְיִתֵיהּ אֶלָּא חֲדָא, וְשָׁמְעִינְהוּ לְרַבָּנָן דְּקָא גָּרְסִי תַּרְתֵּי, וְסָבַר דִּידְיֵי דַּוְוֹקָא וְדִידְהוּ עֵירוּב מַחֲשָׁבוֹת הָוֵי. אוֹ דִּלְמָא, דִּידְהוּ דַּוְוֹקָא, וְלִדִידְיֵי שַׁיְּירוּ לִי, וּמִדְּשַׁיְּיר לִי לְדִידְיֵי, הָא שַׁיְּיר לְהוּ לְדִידְהוּ נַמִּי בְּתַקּוּ. וְהֵי אִתַּנְיֵיהּ, אִילֵימָא כְּזַיִת וְכְזַיִת אַתַּנְיֵיהּ, הָאי לָאו שִׁיּוּרָא הוּא. אֶלָּא, כְּזַיִת כְּזַיִת אַתַּנְיֵיהּ. וְתִיבְּעֵי לֵיהּ, כְּזַיִת וְכְזַיִת. סָבַר, אִיבָּעֵי מִינֵּיהּ חֲדָא דִּשְׁמָעֲנָא תִּרְתֵּי. דְּאִי בָּעֵינָא כְּזַיִת וְכְזַיִת, הָא נִיחָא אִי אָמַר לִי בְּלָלָא, כָּל שֶׁכֵּן כְּזַיִת לְמָחָר בַּחוּץ. אֶלָּא אִי אָמַר לִי פַּרְטָא, אַפְּתִי כְּזַיִת לְמָחָר בְּחוּץ, פַּרְטָא, כָּל שֶׁכֵּן כְּזַיִת לְמָחָר בַּחוּץ. אִי אָמַר לִי אַכְּתִי כְּזַיִת וְכְזַיִת, מִיבָּעֵי לֵיהּ, אִם כֵּן מֵרְתָּח רָתַח, אֶלָּא אִי אָמַר לִיהּ כְּלָלָא, אַפְּתִי כְּזַיִת וְכְזַיִת מִיבָּעֵי לֵיהּ, אִם כֵּן מֵרְתָּח רָתַח, השתא

כי מגעת להו. אם תרצה לקרב את דבריהם קרובים הם להיות שוים דתרוייהו לית להו תפוס לשון ראשון כדמפרש ולהלכך אפילו רבי מאיר דתמורה בשחיטה לא סבר לה כר' יהודה: **ולש"ב** והא שמע' להו דפליגי ואמר ליה פליגי במאי דפליגי, כדמפרש ואזיל: **ולש"ב** במאי הלא פליגי. והאי ל"פ דקאמר הכי קאמר ל"פ בתפוס לשון ראשון אלא בדעתיה דגברא בהוכחת דיבור על מחשבתו אבל תרוייהו אית להו דבתר כוונתו אזלינן: הכל מודים היכא דאמר תחול תמורת עולה ואח"כ תחול תמורת שלמים דתמורת הכל לא חיילא. דאין קדושה חלה על קדושה: חיילא. דאיל ונתבוון לכך ותרעה ויהא דמי חציה עולה ודמי חציה שלמים: מיהדר קהדר ביה. ולחזור אי אפשר: ורבי יוסי. אמר לך האי גברא לא מיהדר קהדר אלא לכך נתכוון וסבר אי אמינא (תורת) תמורת עולה ושלמים משתמע פלגא עולה פלגא שלמים וקדושה ואינה קריבה דאי אישפר להקריב לחצאין אימא תמורת עולה תמורת שלמים כי היכי דתפשוט קדושת עולה בבולה וקדושת שלמים בבולה וטעי דסבר השתא קרבה הלכך לתרוייהו איכוין ודברייו קיימין ותימה: ה"ג **לחכי אמר תמורת עולה תמורת שלמים למימרא דכולה עולה כולה שלמים.** וכ"ך קבלת"י בתמור"ה שמעינן מיהא מדרבה בר בר חנה דהיכא דאמר תמורת עולה ושלמים מודה רבי מאיר אלמא לאו כרבי יהודה סבירא ליה דתמני' להא דמיא דלכך נתכוון לתחלה והא דאמר כזית כזית תרי זימני משום דבעא למיחשב בשני זיתים ועל כרחך לאו מיהדר הוא דכמה זתים יש בה: **אמר** ליה. רב דימי לאביי ומדרבה בר בר חנה מותבת לי איהו אמר לא פליגי ואנא אמינא פליגי אף באומר תמורת עולה ושלמים שנתכוון לשניהם אית ליה לרבי מאיר תפוס לשון ראשון כר' יהודה: כזית כזית תנן. דלרבי יהודה הוי פרטא ונשתוי מחשבות ניתנו ואפילו בעבודה אחת ותפוס לשון ראשון אבל כזית וכזית דחד בזורא הוא עירוב מחשבות ואינו פגול: **ת"ש.** דכזית וכזית תנן ס"ש כזית כזית: **דבעא** מינית לוי מרבי כזית למחר בחוץ. חישב על זית לאכלו למחר חוץ למקומו לר' יהודה מהו מי אמרי' בהא מודי רבי יהודה וחדא מחשבה מערבתא היא דאההוא גופיה דקחשיב לאכול למחר חשיב בחוץ ובחדא אכילה או דלמא תפוס לשון ראשון לעולם: **זו שאילה.** בניחותא שאילה גדולה שאלת: **עירוב מחשבות הוי.** אפי' לר' יהודה: **לא** משמתינן **היא** זו. ואמאי קלסת ליה הא מתניתין היא דעירוב מחשבות הוי מדנקט פלוגתייהו בכזית למחר כזית בחוץ דהוי שתי אכילות בהא הוא דפליג ר' יהודה הא כזית למחר בחוץ

דבחדא אכילה קחשיב לאוכלו למחר חוץ למקומו מהו: **הוא שאלני דבר חכמה.** לפום מאי דאתניתיה: **לידידך הוא דאתניתך במתניתין תרתי.** לך שניתים במחלוקתם דבין בכזית כזית בין בכזית וכזית פליגי: **לא קשיא** לך. דאמרת מדתנינן דך תרתי ולא תנן דך שמע מינה בהא מודי רבי יהודה: **לידידיה דילא אתניתיה אלא חדא.** ללוי שלא שניתי לו במחלוקתם אלא אחת מהם ולקמן מפרש דכזית כזית אתנייה: **ושמעינהו** לרבנן. דבי מדרשא שאר תלמידיו דקא גרסינן תרתי כמו ששניתי לך ולא ידע לוי אם מעצמם הוסיפוה או אני שניתיה להם ומשום הכי מספקא ליה הך שלישי דסבר הי דוקא משנתו או משנתיהם: **דידי דוקא.** דבכזית כזית הוא דפליגי ודידהו דכזית וכזית עירוב מחשבות הוי ולא קבלוה מרבי אלא הם טעו והוסיפוה וכ"ש כזית למחר בחוץ הוי עירוב מחשבות או דלמא דידהו דוקא ומפיו שמעוה ולדידיי שיורי שייר לי ולא שנאה ולעולם אף בה נחלקו ואע"פ שלא היה לי ללמדה מצד ששנה לי: **וכי היכי דשייר לי.** הך דכזית וכזית שייר להו נמי הך דכזית למחר בחוץ ולא שנאה להם ולעולם אף בה נחלקו הילכך דבר חכמה שאל: **והי אתנייה.** דלא הוה ליה למילף הך מינה: **אילימא כזית וכזית אתנייה.** ולרבי יהודה פרטא הוי האי לאו שיורא הוא דמסיקלא מצי למילף דכל שכן כזית וכיון דלא שייר ליה מידי הוי ליה למשמע דאי בהא דכזית למחר בחוץ נמי איפלוג הוה מתני לה ניהלית ודווקא אתנייה בדהכך הוא דפליגי אבל בהא מודה רבי יהודה: **אלא כזית כזית אתנייה.** דלא הוה ליה למילף מינה דהיא דכזית כזית וכי שמעינהו לרבנן דתנו לה איסתפק ליה אי אתנינהו רבי לדידהו ולדידיה שייריה אי לדידיה דווקא אתנייה ואינהו הא דאוסיפוה: **ותיבעי ליה כזית וכזית.** הואיל ומספקא ליה אי רבי אתנינהו לה אי לאו: **ח"ג הניחא אי אמר לי כללא כל שכן כזית למחר בחוץ אלא אמר לי פרטא אכתי כזית למחר בחוץ תיבעי לי אי הכי השתא נמי הניחא אי א"ל כזית למחר בחוץ פרטא כל שכן כזית וכזית אלא אי א"ל כללא אכתי כזית וכזית מיבעיא ליה א"כ מיהתא רתח השתא כזית וכזית כללא כזית למחר בחוץ מיבעיא: א"כ מירתח קא רתח.** כלומר הכי סבר לוי איבעי מינה דך דאישמעי מינה תרתי דאי אמר לי בה פרטא כ"ש כזית וכזית דתרי אכילות ניתנו ואיכא לפלוגינהו בתרי דיבורי ואי אמר לי כללא בניחותא בלא רתיחה אישמע מינה דך הוא דהוי כללא אבל כזית וכזית פרטא ובדאתניתנהו לרבנן דאם סבירא ליה בכזית וכזית נמי כללא מירתח רתח ומהדר לי בריתותא

זבחים. פרק שני – כל הזבחים שקבלו דמן דף לא עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רלא

רש"י

מאי תיבעי לך השתא בזית וכזית הוה לך למידק דהוי כללא מדלא אתניתא אלא בזית בזית לפרטא הא בזית וכזית כללא בזית למחר בחרץ מיבעיא לך ובעיין אימשיט דבעינן לעיל בזית בזית תנן או בזית וכזית תנן ומהכא אמרינן בגמ' דהאומר לחבירו בקדושין (דף מז.). ובגמרא דשבועות הפקדון (שבועות לח.). רבי היא דאמר ל"ש בזית בזית ל"ש בזית וכזית פרטא הוה: לישנא אחרינא [לא] גרסינן: ויקץ כישן **פיגול**. כיון שמצא חצי זית ראשון חצי זית אחרון שהוא מינו ניעור משנתו ומבטלו שנעכרה עם חרץ למקומו לפסול ולא לפגל וחזר מעכרה עם זה לפגל ובטל לו חצי זית דחרץ למקומו מלהרציא מידי פיגול דאין חצי זית מועיל במקום בזית ולא אמרי' כבר נצרף עם שאצלו לפסול ולא יחזור ויפרד ממנו: **עירוב מחשבות הוי**. מכיון שנעכרה שוב לא ירד: **ראשון**. התערובות הזה תורת ראשון עליו לעשות מגזר שני דהא איכא שיעורא דראשון בגוויה ליתן טומאה: **חלקן זה שני וזה שני**. שהרי בכל אחד חצי שיעור דראשון וחצי שיעור דשני ותנן לקמן בשמעתא ראשון ושני מצטרפין לטמא בקל שבשניהם: **הא חזר ועירבן ראשון**. כדמסיים ואזיל מגופא דמתני' אלמא כשחזר ומצא את מינו ניעור מצירוף דשאינו מינו: **נפל זה בעצמו ווה בעצמו**. כשנסתלק הראשון נפל חבירו עליה פסלה ולא טימאה ליעשות שניה שכשנפל האחד לא היה בו בכביצה ראשון וכשנפל חבירו כבר נסתלק זה: **נפלו שניהם כאחד**. וה"ה בזה אחר זה אם נפל השני בעוד הראשון עליה שניהם כאחד קרי ליה: **עשאה שניה**. אלמא הדרי ומצטרפי ראשון שבזה ושבזה: **התם איכא שיעורא**. מעיקרא שלם הוא ונחלק הלכך כשחזר ועירבו חזר שמו עליו: **אבל הכא** מעיקרא חצי זית פגול וחצי זית פסול לא נקרא שם פגול עליו כי אם שם פסול הלכך כי הדר אתי חצי (זית) דזמן לא פקע שם פסול למיהל שם פגול: **ה"נ האוכל חצי כזיתא שנטמא באב הטומאה וחצי כזיתא אחרת שנטמא בולד הטומאה מצטרפין זה עם זה לטמא בקל שבשניהם מאי לאו אף על גב דהדר מליה לא דלא הדר מליה: לטמא בקל שבשניהם.** אם נגע בתרומה פסלה ולא טומאה דליכא בשיעור מן הראשון מאי לאו אפי' חזר והשלים מאוכל ראשון אחר על זה עד שהיה בו בכביצה אוכל ראשון דאינו עושה עוד ראשון הואיל ולא היה בו מעולם שיעור קודם שנתערב עם אוכל שני אלמא כי לא הוי ביה שיעורא מעיקרא אין חזור וניעור וא"ת אי בלא הוי ביה שיעורא מעיקרא היאך קיבל טומאה מאב הטומאה מתחילתו תשובה דלדבריך שהאוכל מקבל טומאה בכל שהוא אבל לטמא אחרים צריך בכביצה ובריייתא שלימה בת"כ כל אשר בתוכה יטמא מכל האוכל מלמד שמטמא בכל שהוא יכול יטמא אחרים בכל שהוא ת"ל אשר יאכל דהיינו בכביצה בדילפי' בפ"ח דיומא (דף פ). אוכל הנאכל בבת אחת ושיערו חכמים אין בית הבליעה מחזיק יותר מכביצת תרנגולת: ה"ג **בדיב חצי זית חצי זית למקומו וחצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ לזמנו תנא בר קפרא כו'**. דכיון דהוי לכל חד תרי דזמן גבי הדדי מצטרפי ולא אמרינן מכי חשיב אחצי זית דזמן קמא בצטרף עם חצי זית דמקום שקדמו דדא דאמרת (לעיל בט). יהיה מלמד שמצטרפין היכא דליכא מינו לצרופי בהדדי: **כי אתא רבין אמר**. לאו הכי הוי בר קפרא דכיון שקדמו חצי זית דמקום אתי חצי זית קמא דזמן ואיצטריך ושוב אין חזור וניעור אלא הכי תנא חצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ למקומו פיגול אין חצי זית דמקום מועיל לבטל זמן דהוי כזית: **רב אשי כו'**. כרבא סבירא ליה דאמר לעיל ויקץ כישן לפגול ואפילו אפסקיה במחשבת מקום ועדיפא דרב אשי מדרבא דאשמעינן רבותא אע"ג דחשיבינהו לזמן ומקום בחד בבורא וצירפן בשפתיו לכזית אחד ואפ"ה מצטרף למינו: **יאכל הכלבים**. אלמא שמיה אכילה: **אלא מעתה חישב**. על הבשר לאכול באש הדיוט למחר: **הכי נמי. דהוי פיגול: וכי תימא הכי נמי והא אנן תנן**. דאפי' אש גבוה במדיי דחזי לה ואורחה לא מצטרפא אם חישבה עם אכילת אדם ואע"ג דאכילה שמה אלמא לא מדמי אכילות להדדי דכל חדא וחדא למילתיה הוא דהויא אכילה: **בתר אוכלין**. שנים האוכלין את הזית:

הא

ויקץ כישן הפיגול. לא שייך הכא מצא מין את מינו וניעור: **עירוב** מחשבות הוי. שאין הפסול מניח הפיגול ליפרד מעליו: **הא** חזר ועירבן ראשון הוי. תימה מה ענין זה אצל זה דבני קרבן כשאמר חצי זית חוץ למקומו וחצי זית חוץ לזמנו הרי כבר נפסל הקרבן ואינו חוזר ונעשה פיגול אבל חצי ביצה ראשון וחצי ביצה שני שנתערבו דנעשה שני אין הטעם לפי שנתבטל חצי ביצה הראשון אלא משום דאין לו כח לטמאות בפני עצמו הלכך בשיצטרף עמו חצי ביצה ראשון למה לי יהא ראשון:

נפלו שניהם כאחד עשאוה שניה. למ"ד יש נוגע חוזר ונוגע:

התם איכא שיעורא. פי' בקונט' מעיקרא שיעור שלם הוה ונחלק הלכך כשחזר וערבו שמו חזר עליו אבל הכא מעיקרא חצי זית פיגול וחצי זית פסול לא נקרא שם פיגול עליו כי אם שם פסול הלכך כי הדר אתי חצי זית דזמן לא פקע שם פסול למיהל כי הדר אתי חצי זית דמקום ולפירוש זה הוה ליה למימר התם הוה ביה שיעורא הכא לא הוה ביה שיעורא ומפרש ר"ת איכא שיעורא שיש מן השני בשיעור לפיכך מניח לו לראשון להפרד מעליו חלק לו להתחבר אצל ראשון אחר הכא ליכא שיעורא מן הפסול ואין מניח לו לפיגול להפרד מעליו: **אמר** רב המנונא מנא אמינא לה דתנן האוכל שנטמא באב הטומאה. שהיה בו בכביצה ושנטמא בולד הטומאה שהיה בו כמו כן בכביצה מצטרפין זה עם זה אם יש חצי ביצה מן הראשון וחצי ביצה מן השני מצטרפין לטמא בקל שבשניהם מאי לאו אע"ג דהדר מליה שלקח מן הראשון ושם עליו אלמא כיון דליכא שיעורא מן השני אין מניח לו לראשון להפרד מעליו לילך לו אצל ראשון חבירו ומשני דלמא דלא הדר מליה ואין לדמות זה לטומאה שבטלה חזרה וניערה דהכא לא בטלה והכא טעמא משום דאין להפרד ממנו ולפי' רבינו תם שפירשתי לא צריכא למה שפירש בקונטרס דאוכל מקבל טומאה בכל שהוא והארכתי בפרק המצניע (שבת דף צא. ד"ה אי לענין):

חישב שיאכלוהו בלבים למחר פיגול. בסוף כל הפסולין (לקמן דף לו.). אמרינן דחישב שיאכלוהו טמאים לא הוי פיגול וצריך לפרש טעם אמאי גרע מאכילת בלבים: **ואת** איזבל יאכלו הכלבים. הא פשיטא ליה דשייכא ליה בה בהמה בדבר הראוי לה כדתניא תזהיה כל תבואתך לאכול אלא מאכילת בשר מייתי ראיה: **דכתיב** תאכלוהו אש לא נופח. תימה דלא מייתי קרא דאם האכל יאכל דבשתי אכילות הכתוב מדבר אחת אכילת אדם ואחת אכילת מזבח (לעיל יג:) ובתיב (ויקרא ו) אשר תאכל האש את העולה וי"ל דאש דגבוה פשיטא ליה דשמה אכילה ובכל מקום אין אכילה והקטרה מצטרפין אבל השתא דאמרת דכל אכילת אש שמה אכילה קשיא ליה אנאי אין מצטרפין: **שאין** אכילה והקטרה מצטרפין. מרישא הוה מצינא למידק דקתני להקטיר דבר שדרכו להקטיר הא דבר שאין דרכו להקטיר לא אלמא אכילת אש לא שמה אכילה:

הא

הא לאכול ולאכול דומיא דלאכול ולהקטיר מצטרף. וא"ת דלמא לעולם לא יצטרף ואתא למידק דלאכול ולאכול בחד גברא מצטרף ואפי' ביתר מכדי אכילת פרס וכן בתר הכי דדייק אבל דלאכול ולאכול ביתר מכדי אכילת פרס מצטרף מדקתני לאכול ולהקטיר דלמא אתא למידק דלאכול ולאכול בשני בנ"א מצטרף ויש לומר דדייק מדתלי טעמא שאין הקטרה ואכילה מצטרפין משום דהאי אכילה והאי הקטרה הא אי חשיבא הקטרה כאכילה הוה מצטרף (אי חשיבא הקטרה) אע"ג דהוי בעין שני בני אדם וביתר מכדי אכילת פרס: **ביתר** מכדי אכילת פרס מהו. וא"ת לוכח מדתנן חצי זית בחוץ חצי זית למחר פסול ור"ל דדלמא בלהקטיר אע"ג דרישא קתני לאכול כזית בחוץ כזית למחר שמא בבא דחצי זית מיירי בלהקטיר דוקא: **ומאי** קמ"ל אי לאכול ולאכול שדרכן לאכול בו'. תימה טובא קמ"ל בדדייק אבי' גופיה לעיל לאכול ולאכול בשני בני אדם וביתר מכדי אכילת פרס:

הדרן עלך כל הזבחים שקבלו דמן

כל הפסולין ששחטו: **שהשחיטה** כשרה בנשים. בגמרא מוכח דנשים שוחטות אפי' לכתחילה הא דתנן שאחטו דיעבד משום דבעי למיתני טמאים דלכתחילה לא ולא קאמר משום דבעי למיתני נשים דקתני ברישא מיכן תשובה למה שכתבו בהלכות א"י דנשים לא ישחטו מפני שדעתן קלה ועוד כתוב בהן שחט ולא בירך וערום ששחט שחיטה פסולה ונראה שהם חומרות בעלמא שהיה אומר אותו החכם שכתב הלכות ארץ ישראל:

וטמאים מפרש בגמרא דלכתחילה אין שוחטין שמא יגעו בבשר ואע"ג דדם קדשים אינו מכשיר חזית הקודש מכשרת או בשהעבירה בנחר ועדיין משקה טופח עליה כדאמר בפ"ק דפסחים (דף ב.) וא"ת פיפוק ליה דלמא אתיא לאימשוכי בפנים ואפי' טהור גמור לבן זומא דאמר (יומא ל.) הנכנס למקדש טעון טבילה אין יכול לשחוט בסכין ארוכה דלמא אתי לאמשוכי כדאמר בפ' אמר להם המומנה (שם דף לא.) וי"ל דבטהור שייך למיגזר טפי דלמא אתי לאימשוכי אבל טמא מיזהר יזהיר ומידבר ומשום הכי לא נקט נמי שמא יכניס ידו לפנים אע"ג דאיכא איסורא למאן דאמר (לקמן לב:) ביאה במקצת שמה ביאה ומיהו איכא למימר דנקט טעמא דהוי לכולי עלמא והקשה ה"ר אפרים והיאך במוקדשין שוחט דאע"ג דמוקי לה בגמ' בסכין ארוכה איך יתכן שיהא כל כך ארוכה מהר הבית עד עזרת ישראל כדתנן במסכת כלים (פ"א מ"ח) החיל מקודש מהר הבית שאין עובדי כוכבים וטמאי מתים נכנסין לשם עזרת נשים מקודשת הימנה שאין טבול יום נכנס לשם ואפי' אי האי סוגיא בטמא שרץ ומוהר ליכנס בחיל מ"מ עזרת נשים ארוכה קל"ה אמה והיאך יתכן שתהא סכין ארוכה כל כך ור"י הדיבה דנטמא בעזרת נשים לא החמירו

חָא, לָאֲכוֹל וְלָאֲכוֹל, דּוּמְיָא דְּלָאֲכוֹל וּלְהַקְטִיר, וְהֵיכִי דָּמֵי, בִּשְׁנֵי בְּנֵי אָדָם, מִצְטָרֵף, שָׁמַע מִינָּהּ. בְּעֵי רָבָא, חִישֵּׁב לֶאֱכוֹל כַּזַּיִת בְּיָתֵר מִכְּדֵי אֲכִילַת פְּרָס, מַהוּ. לָאֲכִילַת גָּבוֹהַּ מְרַמִּינַן לֵיהּ, אוֹ לַאֲכִילַת הֶדְיוֹט מְרַמִּינַן לֵיהּ. אָמַר אַבַּיֵי, תָּא שְׁמַע, לֶאֱכוֹל כַּחֲצִי זַיִת וּלְהַקְטִיר כַּחֲצִי זַיִת, בָּשָׂר, שֶׁאֵין אֲכִילָה וְהַקְטָרָה מִצְטָרְפִים. תַּעֲמֵא דְּלֶאֱכוֹל וּלְהַקְטִיר, הָא לֶאֱכוֹל וְלֶאֱכוֹל מִצְטָרֵף, וְהָא הַקְטָרָה בְּיוֹתֵר מִכְּדֵי אֲכִילַת פְּרָס הוּא, דִּלְמָא בְּחִיסֵּךְ גָּדוֹל: לָאֲכוֹל כַּחֲצִי זַיִת וּלְהַקְטִיר כַּחֲצִי זַיִת, כָּשֵׁר: תַּעֲמֵא דְּלֶאֱכוֹל וּלְהַקְטִיר, הָא לֶאֱכוֹל וְלֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, מִצְטָרֵף. הָא קָתָנֵי רִישָׁא, לֶאֱכוֹל אֶת שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, (מצטרף), אֶת שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, אִין, שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ, לֹא. אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה, הָא מַנִּי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא, דְּאָמַר מְחַשְּׁבִין מֵאֲכִילַת אָדָם לַאֲכִילַת מְזוּבָּח, וּמֵאֲכִילַת מְזוּבָּח לַאֲכִילַת אָדָם, דִּתְנַן, הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבַח לֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, וּלְהַקְטִיר דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהַקְטִיר, כָּשֵׁר. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל. אַבַּיֵי אָמַר, אֲפִילּוּ תֵּימָא, רַבָּנָן, וְלֹא תֵּימָא, הָא לֶאֱכוֹל וְלֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, אֲלָא אֵימָא, הָא לֶאֱכוֹל וְלֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל. מַאי קָא מַשְׁמַע לָן, אִי דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל קָא מַשְׁמַע לָן, מַרִישָׁא שְׁמַע מִינָּהּ. כַּחֲצִי זַיִת בְּחוּץ כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר, פָּסוּל. (הָא כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר [וְכַחֲצִי זַיִת לְמָחָר] פִּיגּוּל. אֶלָּא) אִי לֶאֱכוֹל וּלְהַקְטִיר, מִדְּיוֹקָא דְּרִישָׁא שְׁמַע מִינָּהּ. לֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, אִין. שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, לֹא. הַשְׁתָּא, תַּמָּה לֶאֱכוֹל וְלֶאֱכוֹל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לֶאֱכוֹל, לֹא מִצְטָרֵף. לֶאֱכוֹל וּלְהַקְטִיר אִיצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא, הָתָם הוּא דְּלָאו כִּי אוֹרְחֵיהּ קָא מַחֲשֵׁב, אֲבָל הָכָא דִּבְהַאי כִּי אוֹרְחֵיהּ וּבְהַאי כִּי אוֹרְחֵיהּ, אֵימָא לֵיצְטָרֵף, קָא מַשְׁמַע לָן:

הדרן עלך כל הזבחים שקבלו דמן

כָּל הַפְּסוּלִין שֶׁשָּׁחֲטוּ שְׁחִיטָתָן כְּשֵׁרָה, שֶׁהַשְׁחִיטָה בְּזָרִים וּבְנָשִׁים, וּבַעֲבָדִים וּבְטֻמְאִים, וַאֲפִילּוּ בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִהְיוּ טְמֵאִים נוֹגְעִין בַּבָּשָׂר, לְפִיכָךְ הֵן פּוֹסְלִין בְּמַחֲשָׁבָה.

וכולן

שחטוהו במחשבה הואיל וראויין לעבודה זו מחשבתן מחשבה:

הא לאכול ולאכול. לשנים דומיא דלאכול ולהקטיר שאין שלם לאוכל אחד מצטרף: **ביתר מכדי אכילת פרס.** לשהות בין תחילת אכילתו לסופה יותר מכדי אכילת פרס דאילו חצי זית ולחזור ולאכול חצי זית בין זה לזה יותר מכדי אכילת פרס דומיא דהקטרה מצטרף: **דלמא.** האי להקטיר דקתני בהיסק גדול קאמר ודכוותה דוקא לאכול ולאכול דמצטרף: ה"ג **מתני'** **לאכול כחצי זית כו' מעמא דלאכול ולהקטיר כו'** דבר שאין דרכו לאכול כו' האי להקטיר דמתני' דקמיירי (הא) באימורים: **הא** קתני רישא זה הכלל **כל השוחט והמקבל לאכול דבר שדרכו לאכול כו'.** אלמא מאכילת מזבח לאדם לאו מחשבה היא: **הא מני ר' סימאי.** דאיצטריך למיתני אין אכילה והקטרה מצטרפין רבי אליעזר היא: **לאכול דבר שאין דרכו לאכול.** (והדיינו) אימורין חישב עליו חוץ למקומו או חוץ לזמנו: **אלא אימא הא לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול.** הכי דוק מיניה אכילה והקטרה אין מצטרפין לפגל הא לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול מצטרף ואע"ג דחשיב לחצאין: **ומאי** קמ"ל. דה קסיפא אי לאו למידק מינה הא לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול דומיא דלהקטיר מאי קמשמע לן למה לי למתני אי לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול קא משמע לן כדקאמרת דמחשבת חצאין מצטרפת מרישא שמעת מינה: **ואי לאכול ולהקטיר.** כלומר ואי היא גופה קא אתא לאשמועינן דאין אכילה והקטרה מצטרפת ולאו לדיוקא דילה אתא: **מדיוקא דרישא שמע מינה.** דקתני לאכול דבר שדרכו לאכול היא מחשבה אבל לאכול דבר שאין דרכו לאכול לא הוי מחשבה ש"מ דאם חישב לאכול חצי זית בשר וחצי זית אימורים לא מצטרפי שכן לאכול חצי זית בשר ולהקטיר חצי זית אימורין דלא מצטרפי: **השתא** ומה **לאכול ולאכול לא מצטרפי.** בשר ואימורים לאכול ולהקטיר מיבעיא: **התם.** כי חישב לאכול אימורים הוא דלא מצטרף בהדי אכילת בשר משום דלאו כי אורחיה קמחשב אבל לאכול בשר ולהקטיר אימורין דבהאי כי אורחיה קמחשב כו' קמ"ל:

הדרן עלך כל הזבחים שקבלו דמן

כל הפסולין ששחטו שחיטתן בשרה. כדילפ"ת בגמ': **וטמאים.** בטמא שרץ קאמר שאינו מטמא כלי דלאו אב הטומאה הוא או בטמא מת ובגון שבדק קרומית של קנה ושחט בה אבל בסכין לא שהוא מטמא את הסכין והסכין מטמא את הבשר ובגון דעביד סכין ארוכה ושחיט: **לפיכך הן פוסלין.** את הקרבן במחשבה אם

וכולן

ובולן. הפסולין: שקיבלו הדם. על מנת לאבול ולהקטיר חוץ לזמנו או חוץ למקומו: אם יש דם הנפש. עוד בבהמה יחזור הכשר ויקבל ויזרוק הכשר שאין מחשבתן פוסלת אלא במי שראוי לעבודה דכתיב המקריב אותו לא יחשב (ויקרא ז) בראוי להקרבה הכתוב מדבר: יחזיר לכשר. דלא מיפסיל בהכי ובפרק (ראשון) (דף יד:) שנינן לה למאן דאית ליה הולכה שלא ברגל שמה הולכה למר כדאית ליה ולאידך כדאית ליה: נתנו. הפסול על גבי הכבש או שלא כנגד היסוד כו': יחזור הכשר ויקבל. אי סבירא לן דפסול עושה שיריים אשמעינן האי תנא דשלא במקומו לאו במקומו דמי לפיכך לא עשאן שיריים ואי סבירא ליה דשלא במקומו כמקומו דמי והויא לה זריקה גמורה באדם פסול אשמעינן דאין פסול עושה שיריים: גמ' ת"ג ורימינהו ושחט שחיטה בזר כשרה מדלא כתיב ושחט הכהן: לומר שצריכה כהונה והלא לא נאמר בה כהן: והקריבו הכהנים. ומדכתיב בקבלה כהונה ובשחיטה לא כתיב למד על השחיטה שכשרה בזר: מה סמיכה במהורים. כדמפרש לקמיה: מדרבנן. שמא יגעו בבשר: מאי שנא סמיכה. דבזרורים מדאורייתא:

דכתיב לפני ה'.

ושחט

1 וְכוּלָּן שֶׁקִּיבְּלוּ אֶת הַדָּם ׳חוץ לִזְמַנּוֹ׳ וְ׳חוּץ לִמְקוֹמוֹ׳,
2 אִם יֵשׁ דַּם הַנֶּפֶשׁ, יַחֲזוֹר הַכָּשֵׁר וְיִקָּבֵל. קִיבֵּל הַכָּשֵׁר
3 וְנָתַן לַפָּסוּל, יַחֲזוֹר לַכָּשֵׁר. קִיבֵּל בִּימִינוֹ וְנָתַן לִשְׂמֹאלוֹ,
4 יַחֲזוֹר לִימִינוֹ. קִיבֵּל בִּכְלִי קֹדֶשׁ וְנָתַן לִכְלִי חוֹל, יַחֲזוֹר
5 לִכְלִי קֹדֶשׁ. נִשְׁפַּךְ מִן הַכְּלִי עַל הָרִצְפָּה וַאֲסָפוֹ,
6 כָּשֵׁר. נָתְנוֹ עַל גַּבֵּי הַכֶּבֶשׁ, שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד הַיְסוֹד, נָתַן
7 אֶת הַנִּיתָּנִין לְמַטָּה ׳לְמַעְלָן׳, וְאֶת הַנִּיתָּנִין לְמַעְלָן׳
8 לְמַטָּה, וְאֶת הַנִּיתָּנִין בִּפְנִים׳ בַּחוּץ, וְאֶת הַנִּיתָּנִין
9 בַּחוּץ׳ בִּפְנִים, אִם יֵשׁ דַּם הַנֶּפֶשׁ, יַחֲזוֹר הַכָּשֵׁר וְיִקָּבֵל:
10 **גמרא** שְׁחָטוֹ, דַּיֶּעֱבֶד אֵין, לְהַקְטִיר לֹא. וְרִמִּינְהוּ
11 ׳וְשָׁחַט׳ שְׁחִיטָה בָּזָר כְּשֵׁרָה, שֶׁהַשְּׁחִיטָה כְּשֵׁרָה בָּזָרִים
12 וּבַנָּשִׁים וּבָעֲבָדִים וּבְטֻמְטָמִים, וַאֲפִילּוּ בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים.
13 אוֹ אֵינוֹ, אֶלָּא בַּכֹּהֲנִים. אֲמָרְתָּ, וְכִי מַאַן בָּאתָה, מִכְּלָל
14 שֶׁנֶּאֱמַר ׳וְאַתָּה וּבָנֶיךָ אִתְּךָ תִּשְׁמְרוּ אֶת כְּהֻנַּתְכֶם

15 לְכָל דְּבַר הַמִּזְבֵּחַ׳, יָכוֹל אַף בִּשְׁחִיטָה, תַּלְמוּד לוֹמַר ׳וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי ה׳
16 וְהִקְרִיבוּ׳ וְגוֹ׳, מִ׳קְּבָלָה׳ וְאֵילֵךְ מִצְוַת כְּהוּנָּה, לִימֵּד עַל הַשְּׁחִיטָה שֶׁכְּשֵׁרָה בְּכָל אָדָם. הוּא
17 הַדִּין דַּאֲפִילּוּ לְכַתְּחִילָּה נַמִּי, וּמְשׁוּם דְּקָא בָּעֵי לְמֵיתְנָא ׳טְמֵאִים, דִּלְכַתְּחִילָּה לֹא, גְּזֵרָה
18 שְׁמָא יִגְּעוּ בַּבָּשָׂר, תָּנָא ׳שֶׁשָּׁחַטוּ׳. וְטֻמְטֹם דְּיֶעֱבֶד שֶׁפִּיר דָּמֵי, וּרְמִינְהוּ ׳וְסָמַךְ׳ ׳וְשָׁחַט׳, מַה
19 סְּמִיכָה בְּטָהוֹרִים, אַף שְׁחִיטָה בְּטָהוֹרִים. מַדְּרַבָּנַן. מַאי שְׁנָא סְמִיכָה, דִּכְתִיב ׳לִפְנֵי ה׳׳,
20 שְׁחִיטָה נַמִּי, הָכְתִיב ׳לִפְנֵי ה׳׳. אֲפִילּוּ דְּעָבִיד סַכִּין אַרּוּכָּה, וְשָׁחִיט. סְמִיכָה נַמִּי, אֲפִילּוּ
21 דְּמֵעֲיֵיל יָדֵיהּ וְסָמִיךְ. קָסָבַר, בִּיאָה בְּמִקְצָת שְׁמָהּ בִּיאָה. רַב חִסְדָּא, מַתְנֵי אִיפְּכָא, ׳וְסָמַךְ׳
22 ׳וְשָׁחַט׳, מַה שְׁחִיטָה בְּטָהוֹרִין, אַף סְמִיכָה בְּטָהוֹרִין. מַאי שְׁנָא שְׁחִיטָה, דִּכְתִיב ׳לִפְנֵי ה׳׳,

סמיכה

החמירו עליו לצאת כמו שמפרש רבינו הם משום דקשיא ליה דהתם אסר ליה לטבול יום ליכנס בעזרת נשים משום דסמוך למחנה [שכינה] ואמרינן נמי בגמ' שחידשו דברים ואמרו טבול יום אל יכנס למחנה לויה פירוש לא בבל מחנה לויה דמפתח הר הבית עד שער ניקנור מחנה לויה כדתנא בתוספתא ובסיפרי ובפרק התכלתין (דף קטז:) ובבלים (פ"א מ"ח) משמע דשרי בבולהו חוץ מעזרת נשים ואפי' טבול יום דזבין חובות אלא במחנה לויה כגון עזרת נשים דסמוך למחנה שכינה קאמר ובמסכת תמיד משמע דשרי בכל מחנה לויה גבי בית המוקד שזקני בית אב ישנים שם וקתני בשאירע קרי לאחר מהן הולך וטובל וחוזר לאחיו הכהנים עד שהשערים נפתחין והולך לו ואין לך סמוך למחנה שכינה יותר מבית המוקד שחציה בקודש וחציה בחול ובסוטה פרק היה נוטל (דף כ:) (והא) דקתני והם אומרים הוציאה שלא תטמא העזרה ופריך עלה מהא דדרשינן דטמא מת מותר ליכנס במחנה לויה ואפי' מת עצמו כדתניא ריקח משה את עצמות יוסף עמו עמו במחיצתו ואי דרבנן אסור מאי קושיא ומתוך כך מחלק רבינו הגי דלא גזור היכא דנטמא בעזרה ומודי מתרץ דבעזרת נשים התמירו יותר משאר מקומות אע"פ שסמוכים ממש למחנה לויה לפי שהוא מקום כניסה ויציאה לכל אדם יותר שדרך שם נכנסין לעזרת ישראל דרך שער נקנור שהוא שער האיתן המשמש הכניסה והיציאה והא דפריך בסוטה על מה שאמר הוציאוה משום דקתני הוציאוה תרי זימני דמשמע שהיו נבהלים להוציאה וממהרין מאד ואי לאו דאיכא איסורא דאורייתא לא היו דוחקין כל כך למהר והא דאמר בפרק אלו הן הנשרפין (סנהדרין דף פא:) כהן המשמש בטומאה אין אחיו הכהנים מביאין אותו לב"ד אלא מוציאין אותו חוץ לעזרה ומפצעין את מוחו בגיזרין לאו דווקא חוץ לעזרת ישראל אלא אף חוץ לעזרת נשים וחוץ לחיל וכי ה"ג נמי הוי דהויא דסוטה דקתני שלא תטמא

סמיכה

העזרה והיו זקוקין להוציאה אף חוץ לחיל להר הבית דהא מפרש טעמא התם שמא תפרוט נדה וא"ת וכיון דטבול יום מותר בשאר העזרה כדפרישית אמאי איצטריך לו למצורע בערב הפסח לדחות עשה ילך בשאר הלשכות ויכניס שם ידיו לבהונות ו"ל דלא אפשר משום דכתיב פתח אהל מועד והיינו בשער נקנור שהוא מכוון כנגדו ומיהו בקדשי קדשים לא אפשר ליה לטמא לשחוט בצידי העזרה (דשחיטתן) בצפון ולא משכחת פתח מכוון לצד הצפון כדמוכח בגמ' לקמ"ד מרחק צפון דפריך ולעיבד פשפש ומשני הכל בכתב ולפירוש רבינו חם נמי דמפרש דנטמא בעזרת נשים לא גזור מ"מ לקמ"ד מרחק צפון ושחיט בסכין ארוכה עשרים ושתים אמה ואין לחוש בכך (והא דקאמר) דשחיטה כשירה בדיעבד ושמא יגעו בבשר נקט משום קדשים קלים וה"ר אפרים היה מפרש דמשכחת לה דשחיט טמא דרך גגין ועליות דלא נתקדשו ובסכין ארוכה לקמ"ד ביאה במקצת שמה ביאה שאין יכול להכניס שם ידו ומיהו התינח בקדשים קלים שיכול לתלות הבהמה ולשחוטה אבל בקדשי קדשים לא אפשר דבעינן שחיטה על ירך דאמר לעיל בפרק שני (דף כו.) אם לא נאמר דעביד בסכין ארוכה מן העליה והגג עד דרצפה ולהאי פירושא לא תקשי לו מניינה ממצורע שיניחם ידיו לבהונות דרך גגין ועליות ולא איצטריך לדחות עשה דהיאך יעלה לגגין דרך הר הבית והחיל: ת"ל והקריבו מקבלה ואילך מצות כהונה. ואם תאמר תיפוק ליה מהיקישא דסמיכה ושחיטה דמה סמיכה בזרים אף שחיטה בזרים בדדריש ר"ש ברייש הקומץ רבה (מנחות יט.) ו"ל דאי לאו דרשא דהכא הוה ממעטינן שחיטה מדכתיב תשמרו את כהונתכם דמשמע אפי' שחיטה בכלל ואע"ג דאיצטריך לן לעיל ספ"ק (דף יג.) והקריבו בני אהרן הכהנים לגזיש שהתיא בכהן כשר ובכלי שרת מ"מ דריש מיניה שפיר מקבלה ואילך מצות כהונה: **מאי** שנא סמיכה דבזרורים דכתיב לפני ה'. פי' בקונטרס דהיינו מדכתיב ושחט את בן הבקר לפני ה' וכיון דבעינן תיכף לסמיכה שחיטה אין סמיכה מבחוץ ושחיטה מבפנים אלא אף הסמיכה מבפנים ואין טמא נכנס לעזרה והקשה הרב רבי יעקב דאורליינ"ש דבפ' בתרא (דף) משמע דכתיב בסמיכה גופה לפני ה' דקאמר דאין סמיכה בבמה משום דכתיב לפני ה' ואי לא כתב בה לפני ה' אלא מקרא דשחיטה הא שחיטה גופה ישנה בבמה והתם פירש בקונטרס דהיינו קרא דכתיב בפר כהן משיח לפני ה' וסמך ומיהו לקמן בשמעתין (דף לג.) משמע בפירוש הקונט' דהכא דפריך למאן דאמר תיכף לסמיכה שחיטה לאו דאורייתא מדתניא וסמך ושחט מה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים ואי אמרת לאו דאורייתא בטמאין נמי משכחת לה משמע בהדיא דלא ידענן סמיכה לפני ה' אלא משום דתיכף לסמיכה שחיטה ורציך לדחוק ההוא דלקמן דפ' בתרא (גם זה שם) ומיהו יש ליישב דהיא דלקמן משום דהיא סוגיא דמאן דאמר ביאה במקצת לאו שמה ביאה דאי משום לפני ה' אפשר דתיכף אבל אי אמרת תיכף לסמיכה שחיטה לא אפשר דמרחק צפון מיהו וסמך ושחט דכתיב גבי עולה דטעונה צפון דריש בתורת כהנים בפרשת ויקרא מה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים ובהדיא דריש התם מקרא דלעיל דכתיב יקריב אותו לרצונו לפני ה' וסמך מדכתיב ממש וסמך אצל לפני ה' דריש לפני ה' ולא כפי' הקונטרס דפרק בתרא דדריש לה מקרא אחרינא דפר כהן משיח הדע דמפר כהן משיח היכי מצי למילף שאר סמיכות לפני ה' שאני התם דקדושה חמורה היא חטאות הפנימיות:

ורבי

ורבי יוחנן אמר דבר תורה אפי' עשה אין בו. לפרושי ברייתא קאתי ולאו לאיפלוגי דר' יוחנן לאו תנא הוא כדמוכח בפ"ק דכתובות (דף ח.) גבי חתנים מן המנין ומשני רב תנא ופליג ואר' יוחנן לא משני הכי דאי דאוריית'א אם כן היה לנו לאסור מפתח הר הבית שכל זה מחבה ליה בדאיתא בסוף מכילתין (דף קטז:) ובהדיא תנן במס' כלים (פ"א מ"ח) עזרת נשים מקודשת הימנו שאין טבול יום נכנס לשם אבל בהר הבית ובחיל מותר ותני נמי בתמיד (דף כו.) דבא וישב לו אצל אחיו הכהנים ומיהו מתוך פירכות הללו מיתרצא פירכא קמייתא דאע"ג דר' יוחנן לאו תנא הוא דלמא סבר לה כמתני' דתמיד וכלים ולמאי דפירש בקונט' טעמא דברייתא דאין טבול יום של טומאת קרי נכנס להר הבית משום דקסבר טבול יום דזב דמי כזב דמי ואמרינן פ' אלו דברים (פסחים סז:) זב וכל זב לרבות בעל קרי ור' יוחנן דאמר אפילו עשה אין בו משום דקסבר טבול יום דזב לאו כזב דמי אתי שפיר דפליגתא דתנאי היא ואיכא למ"ד טבול יום דזב לאו כזב דמי ומיהו קשה דאי קסבר הכא תנא טבול יום דזב כזב דמי אם כן איכא לאו דלא יטמאו את מתניתם ואין עשה דוחה את לא תעשה ועוד ועוד קשה מדאמרינן פרק ג' מיניין (נזיר דף מה.) טמא יהיה לרבות טבול יום עוד טומאתו לרבות מחוסר כיפורים ואי טבול יום אסור למחבה ליה למה לי קרא לרבות במחבה שכינה ומיהו מצי למימר משום כרת איכעריך דאיירי ביה קרא שאין ענוש כרת אלא מחוסת העזרה ולפנים ועוד קשה דאי טעמא דרבי יוחנן משום דקסבר דטבול יום דזב לאו כזב דמי והא רבא אית ליה דר' דרבי יוחנן בפסחים פרק האשה (דף עב.) ושמעינן ליה לרבא בבריתות פרק שני (דף י.) דמחוסר כיפורים דזב כזב דמי אלא דאיכא למימר דלמא סבר לה כמתני' דטבול יום דזב כזב דמי לאו לענין ביאת מקדש קאמר אלא לענין פסח הבא בטומאה לא יאכל ממנו זבים וחבות בדפי' לעיל בריש פרק שני (דף יז:) בשם ה"ר חיים ומיהו סוגיא דנזיר (דף מה.) קשה למה שפי' דטבול יום שרי במחנה לויה דמשמע התם דאפי' נאמר דטבול יום דזב לאו כזב דמי אסור לכיבוס למחנה לויה דקאמר התם מה אהל מועד מחוסר כיפורים לא עייל אף התם נמי במחנה לויה מחוסר כיפורים לא עייל ומקרא דדיש התם דקתני התם בברייתא ובא לפני ה' אל פתח אהל מועד לשער נקנר אימתי הוא בא בזמן שטבל ועשה הערב שמש ונראה דדוקא בטבול יום דזב שלש ראיות שהוא טבול יום ומחוסר כיפורים דאיכא תרתי קאסר במחנה לויה וכי מסיק התם אלא אמר אביי טבול יום דזב לאו כזב דמי ואפי' הכי כיון דמחוסר כיפורים לא עייל כלומר דאיכא תרתי ולאו מלשון זבח דריש דאם כן גבי נזיר דכתיב יביא שתי תורים וגו' הוה לן למידרש דכאמר התם אבל טבול יום דזב בעל שתי ראיות ודבעל קרי שרי דלאו מחוסר כפרה והא דאמר הכא כשראה קרי בו ביום וטבל דבנכנס אע"פ שהוא טבול יום וגם מחוסר כיפורים אין אלו שני הדברים על טומאה אחת אלא טבול יום משום קרי ומחוסר כפרה משום שרעתו ולפ' הקונטרס ניתא דנקט בברייתא וראה קרי ולא טמא שרץ ונבילה דטמא שרץ ואפילו טמא מת נבנסין להר הבית בדרך ראשון בפסחים פ' אלו דברים (דף סז.) ובסוטה פרק היה נוטל (דף כ:) ויקח משה את עצמות יוסף עמו במדבר איתצו אבל לפי מה שפירשתי דרבי יוחנן לא פליג אברייתא ולא אסור אלא מדרבנן כולהו טמאים נמי אסירי כדתנן בפ"ק דכלים החיל מקודש הימנו שאין גוים וטמאי מתים נכנסין בשלם וכל שכן בעזרת נשים בדתני התם שאין טבול יום נכנס לשם וכולהו טבול יום אפילו דטמאי מת דשרע ונבילה (איירי' דאיירי ביה לעיל ונראה לפרש דלרבותא נקט וראה קרי דאף על גב דמשתלח חוץ לשתי מחנות התירו לו משום פסח: **שחידשו** בה דברים ואמרו טבול יום אל יכנס למחבה לויה. וא"ת מנלן שחידשו מטבול יום אימא שחידשו ממת עצמו או מטמא מת ויש לומר דמשמע דלא חידשו אלא על חצר והצר היינו עזרת נשים דבמדבה ביזקוקאל ואילו מת וטמא מת מצינו דאסורין אפילו בחיל: **א"ל** מטונך. פירוש ממשאך שבאת להכביד עלי אכביד עלך דאדרבה משם סייענת לדברי דשאני מצורע וכו' מדנקט וראה קרי בו ביום משמע דזוקא בו ביום דייצא בשעת היתר דצרעת ואיכא למימר מתוך שהותר לצרעתו הותר לקריו אבל מאתמול לא ואי ביאה במקצת לא שמה ביאה אפי' מאתמול נמי והשתא אתי שפיר דה"א דאמר בפ"ק דיבמות (דף ח.) מי לא מודה עולא שאם ראה קרי בליל (שלישי) [שמיני] שאינו מכניס ידיו שלא יצא בשעה שהיא רואיה להביא קרבן מנא ליה דמודה עולא אלא מדנקט בו ביום דייק דטעמא דעולא משום דהואיל והותר לצרעתו הותר לקריו ובענין זה יש לפרש מטונך ד"פ' הזורע והלחיים (חולין דף קלב.). דקאמר התם עולא יהיב מתנתא לבהנתא אלמא דקסבר עולא בהן והאפילו בהנת והכתיב וכל מנחת כהן כליל תהיה ואמר ליה רבי מטונך אחרן ובניו כתובים בפרשה כלומר משם אכביד עליך שהיא

1 יְמִיכָה נָמֵי, כְּתִיב ״לִפְנֵי ה׳״. אֶפְשָׁר דְּמָעַיֵּיל יָדֵיהּ,
2 וְסָמִיךְ. שְׁחִיטָה נָמֵי, אֶפְשָׁר דְּעָבִיד סַכִּין אֲרוּכָּה
3 וְשָׁחִיט. הָא מַנִּי, שִׁמְעוֹן הַתֵּימָנִי הִיא, דְּתָנֵיא ״וְשָׁחַט
4 אֶת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי ה׳״, וְלֹא הַשּׁוֹחֵט ״לִפְנֵי ה׳״.
5 שִׁמְעוֹן הַתֵּימָנִי אוֹמֵר, מִנַּיִן שֶׁיְּהֵא יָדָיו שֶׁל שׁוֹחֵט
6 לִפְנִים מִן הַנִּשְׁחָט, תַּלְמוּד לוֹמַר ״וְשָׁחַט אֶת בֶּן
7 הַבָּקָר לִפְנֵי ה׳״, שׁוֹחֵט אֶת בֶּן הַבָּקָר יְהֵא לִפְנֵי
8 ה׳. אָמַר עוּלָּא, אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ, מָמָא שֶׁהֶכְנִיס יָדוֹ
9 לִפְנִים, לוֹקֶה, שֶׁנֶּאֱמַר ״בְּכָל קֹדֶשׁ לֹא תֹאכֵל וְגוֹ׳,
10 מַקִּישׁ בִּיאָה לְנֶגַע״. מָה נֶּגַע בְּמִקְצָת שְׁמָהּ נֶגַע,
11 אַף בִּיאָה בְּמִקְצָת שְׁמָהּ בִּיאָה. אִיתְּמַר, רַב הוֹשַׁעְיָא
12 לְעוּלָּא, מְצוֹרָע שֶׁחָל שְׁמִינִי שֶׁלּוֹ לִהְיוֹת בְּעֶרֶב הַפֶּסַח,
13 וְרָאָה קְרִי בּוֹ בְּיוֹם, וְטָבַל, אָמְרוּ חֲכָמִים, אַף עַל פִּי
14 שֶׁאֵין טְבוּל יוֹם אֶחָד מִכֻּלָּם, זֶה נִכְנָס, מוּטָב יָבוֹא
15 עֲשֵׂה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת וְיִדָּחֶה עֲשֵׂה שֶׁאֵין בּוֹ כָּרֵת. וְרַבִּי
16 יוֹחָנָן אָמַר, דִּבְרֵי תוֹרָה אֲפִילּוּ עֲשֵׂה אֵין בּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר
17 ״וַיַּעֲמֹד יְהוֹשָׁפָט בִּקְהַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם בְּבֵית ה׳ לִפְנֵי
18 הֶחָצֵר הַחֲדָשָׁה׳. מַאי חָצֵר הַחֲדָשָׁה, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן,
19 שֶׁהֶחְדִּישׁוּ בָּהּ דְּבָרִים (הַרְבֵּה) וְאָמְרוּ, שְׁבוּל יוֹם׳ אַל
20 יִכָּנֵס לְמַחֲנֵה לְוִיָּה. וְאִי אָמְרַת בִּיאָה בְּמִקְצָת שְׁמָהּ
21 בִּיאָה, הֵיכִי מַעֲיֵיל יָדֵיהּ בְּבַהוֹנוֹת. אִידִי וְאִידִי, עֲשֵׂה
22 שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת הוּא. אָמַר לֵיהּ מְטוּנְךָ, שַׁאנִי מְצוֹרָע,
23 הוֹאִיל וְהוּתַּר לְצָרְעָתוֹ, הוּתַּר לְקִרְיוֹ. אָמַר רַב יוֹסֵף,
24 קַסְבָּר עוּלָּא, רוּבָּן זָבִים, וְנַעֲשׂוּ כְּמֵאֵי מֵתִים, הוֹאִיל
25 וְהוּתְּרוּ לְטוּמְאָתָן, הוּתְּרוּ לְזִיבָתָן. אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי,
26 מֵי דָּמֵי, טוּמְאָה אִישְׁתְּרִאי, זִיבָה לֹא אִישְׁתְּרִאי.
27 אָמַר לֵיהּ, דִּלְמָא הָכִי קָאָמַר מַר, רוּבָּן כְּמֵאֵי מֵתִים
28 וְנַעֲשׂוּ זָבִים, הוֹאִיל וְהוּתְּרוּ לְטוּמְאָתָן, הוּתְּרוּ לְזִיבָתָן.
29 אָמַר לֵיהּ, אִין. וְאַכַּתִּי לֹא דָּמֵי, מְצוֹרָע הֵיתֵּירָא
30 הוּא, הוֹאִיל וְאִישְׁתְּרִי אִישְׁתְּרִי. טוּמְאָה, דְּחִיָּה הִיא,
31 לָהָא אִידְּחַאי, וְלָהָא לֹא אִידְּחַאי. אָמַר לֵיהּ רָבָא,
32 אִדְּרַבָּה, אֵיפְכָא מִסְתַּבְרָא. מְצוֹרָע, הֵיתֵּירָא הוּא,
33 לָהָא אִישְׁתְּרִאי, וְלָהָא לֹא אִישְׁתְּרִאי. טוּמְאָה, דְּחִיָּה
34 הִיא, מַה לִּי חַד דְּחִיָּא, מַה לִּי שְׁתֵּי דְּחִיּוֹת.

מכלל

1 ושחט את בן הבקר לפני ה' וכיון דבעינן תיכף לסמיכה שחיטה אין סמיכה מבחוץ
2 ושחיטה מבפנים אלא אף הסמיכה בפנים ואין טמא נכנס לעזרה: **ואין השוחט לפני ה'.**
3 שאם רצה עומד חוץ לעזרה ושוחט בסכין ארוכה: **לפנים** מן **הנשחט.** לפנים מן הבהמה:
4 ה"ג שוחט את בן הבקר יהיה לפני ה': [מה] **נגיעה.** סתם במקצת היא: **שחל שמיני שלו.**
5 והיה לו היום ליכנס להר הבית לחלל שער
6 נקנור שלא נתקדש להכנים ידיו לבהונות וראה
7 קרי ובעל קרי אין נכנס להר הבית בדאמרי'
8 באלו דברים (פסחים דף סז:) זב וכל זב לרבות
9 בעל קרי שמשתלח חוץ לשתי מחנות דבאמרינן
10 התם: **אע"פ שאין** [מטבל יום **אחר.** של טומאת
11 קרי נכנס להר הבית דקסבר טבול יום דזב כזב
12 דמי זה נכנס ומכניס ידיו לעזרה ליתן מדם
13 האשם ומלוג השמן על בהונותיו כדי שיטהר
14 לאכול פסחו לערב יום הדוא ישלחנו לעזרה היום
15 לשחוט ולזרוק עליו אבל הוא לא יכנס לעזרה
16 (ושוחט בסכין ארוכה) דטבול יום שנכנס לעזרה
17 בכרת בדאמרי' בהקומץ רבה (מנחות כז:): **מוטב**
18 **יבוא עשה.** של פסח: **שיש בו כרת ויידחה עשה.**
19 דשילוח טמאים מהר הבית שאין בו כרת שאין
20 ענוש כרת אלא מחומת העזרה ולפנים: **אפי'**
21 **עשה אין בו.** בהר הבית לגבי טבול יום דקסבר
22 טבול יום דזב לאו כזב דמי: **נכח החצר החדשה.**
23 הר הבית שחידשו בה בהלכותיה: **אדי ואידי.**
24 עשה של כרת טבול יום לגבי עזרה בכרת הוא
25 והא קא מעייל לעזרה שהרי אי אפשר להוציא
26 דם האשם לחלל השער דמיפסל ביוצא: **מטונך.**
27 מושאך שבאתה עלי להכביד אכביד עליך
28 ממצורע השיבות שגזירת הכתוב היא אצלו
29 שהותרה לו ביאה במקצת שהרי מחוסר
30 כיפורים הוא והוא מכניס ידיו לבהונות: **הואיל**
31 **והותרה.** ביאה מקצת לצרעתו: **הותרה.** אף
32 לטבול יום של קרי שלו: **אמר רב יוסף.** שמע
33 מינה מדעולא דאמר הואיל ואישתרי להא
34 אישתרי להא: **רובן.** של ציבור זבין בפסח ולא
35 נדחית טומאת זיבה אצלן ונעשו טמאי מתים בו
36 ביום הואיל והותרו לטומאת המת שנדחה אצלן
37 הותרו לזיבתן: **טומאה אישתרי.** שבאה
38 אחורנה זיבה ראשונה עומדת במקומה ולא דמי
39 למצורע דהתם איכא למימר מיגו דקמיירא לא
40 הוי אסירא ליה בתרייתא לא חמירא לך
41 מקמייתא שהרי טמא היה ומותר אבל הכא כי
42 הוה זיבה גרידתא הוו אסירי השתא דאיתוספא
43 טומאה עלייהו אישתרו להו: **הואיל** והותרו
44 **לטומאתן.** הקודמת אינן נאסרין מחמת
45 האחרונה שהרי אף הראשונה טומאה של כרת
46 היתה והיו מותרים היום: **היתירא הוא.** בהיתר
47 ביאה במקצת:

רש"י

[טומאה] דחויה היא. כלומר בקושי נדחית אצלה דיחוי בעלמא על ידי נשיאות עון שהציץ מרצה ולא בהיתר גמור לטומאת מת אידחי ולא לטומאת זיבה: דתרוייהו. **אבי וכבא סבירא להו טומאה דחויה היא בצבור** וג"מ **למיהוי מאן דאמר בפ"ק דיומא** (דף ו:) **דאמר הותרה היא בציבור יחיד במקום רבים: לימא מסייע ליה.** לעולא דאמר ביאה במקצת שמה ביאה: **תכף לפמיכה שחיטה.** כדכתיב וסמך ושחט: חוץ מזו. של אשם מצורע: **שהיתה בשער** נקנזר. הוא שער המזרחי כדתנן בשקלים (פ"ו מ"ג) שבמזרח שער נקנור וחלל שער לא נתקדש בקדושת העזרה כדאמרי' בביצד צולין (פסחים פה:) לפי שהמצורע עומד שם ומכניס ידיו לעזרה ושם מוציאין לו את האשם וסומך עליו וחוזר ומכניסו למקום שחיטתו ושותטו מפני שאין מצורע יכול ליכנס בעזרה ולסמוך: **עד שמניח עליו מדם חטאתו.** לא עליו ממש דקאמר שאין נותנין על בהונות אלא מדם האשם אלא שזורקין בשבילו דם חטאתו ודם אשמו: **ליעייל ידיה.** לתוך הפתח ולסמוך ולישחטיה אצל הפתח דהא כל הפתחים שהיו שם רחבן עשר אמות וחמש מהן בצפון וחמש מהן בדרום שהפתח מכוון כנגד פתחו של היכל באמצע העזרה ויכול לשחוט לפני צפונו של פתח דהוה ליה צפון וקס"ד רבי היא דאמר כל צפון העזרה כשר לשחיט' קדשים ואף צפון שבמקום דריסת רגלי כהנים וישראל כדאמר לעיל: **מיחק צפון.** צפון הכשר (מהן) לשחיטת קדשי קדשים רחוק מן הפתח יותר מכ"ב אמה מקום דריסת ישראל ומקום דריסת כהנים דכל אחת מהן י"א אמה במסכת מדות (פ"ה) (וכר"י ברבי יהודה) דאמר (יומא דף לו.) איזהו צפון מקר מזבח ועד כותל העזרה כנגד צפונו של מזבח ותו לא הילכך צריך להחזירו בצפון המזבח וליכא תכף לסמיכה שחיטה: **הכי נרסינן וליעבד פישפש.** ופירושו פתח קטן כדתנן במסכת שקלים שבמזרח בשער נקנור ושני פשפשין היו לו אחד מימינו ואחד משמאלו והן מחשבון פתחים שהיו משתחוים כנגד הפתחים והכא פרכינן ונעיבד פתח קטן בכותל צפוני של עזרה כנגד המזבח ויעמוד מצורע בחללו ויכניס ידו ויסמוך אי לאו דביאה במקצת שמה ביאה: **הכל בכתב.** כך אמר דוד כל פתח העזרה ומדותיה ובנין בת הבית נמסר לי מיד ה' ואין להוסיף על החשבון וביאה במקצת לא שמה ביאה: **אמר רב יוסף.** לעולם רבי היא ודקאמרת ליעול וליסמוך כל הסומך כו': **מאי קסבר.** האי תנא דאמר כל הסמיכות צריכות תכף לסמיכה שחיטה חוץ מזו: **ליעול וליסמוך בהריא.** דדחמנא אמר לו שיכנס ויסמוך: **שמא ירבה בפסיעות.** לאחר שסמך אם יכנס פסיעה לצד פנים יותר משהיה צריך נמצא ענש ברת: **סמיכת אשם מצורע דאורייתא.** בשאר אשמות דגמרינן להו סמיכה מדהיקשא דבחטאת באשם בפ"ק (לעיל יא.): **תכף לסמיכה שחיטה לאו דאורייתא.** דלא משמע ליה דסמך ושחט במקום שסומך ישחוט: **מיתיבי וסמך ושחט.** האי דסמכינהו קרא להיקישא דסמיכה דאמרי' מה סמיכה בטהורים כו' וסמיכה דפשיטא לן בה משום דכתיב לפני ה' בשחיטה דצריכה שתהא לפנים ומשום דתכף לסמיכה שחיטה צריך שיכנס הסומך לפנים ולעמוד שמא מבחוץ ולסמוך בפנים אי אפשר כדאמרן לעיל שראשו ורובו מבניס: **ואי אמרת לאו דאורייתא.** היכי פשיטא ליה סמיכה בטהורין: **בשמאל נמי איתא.** שסומך בחוץ ומכניסה טהור לפנים ושחט: **סמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא.** קסבר שאינו בכלל אשמות שהרי אינו בא אלא להכשיר:

רבינא

מִכְּלָל דְּתַרְוַיְיהוּ סְבִירָא לְהוּ, טוּמְאָה, דְּחוּיָה הִיא בְּצִבּוּר. לֵימָא מְסַיַּע לֵיהּ, כָּל הַסְּמִיכוֹת שֶׁהָיוּ שָׁם, קוֹדֶא אֲנִי עֲלֵיהֶן, תֹּכֶף לִסְמִיכָה שְׁחִיטָה. חוּץ מִזּוֹ שֶׁהָיְתָה בְּשַׁעַר נְקָנוֹר, שֶׁאֵין מְצוֹרָע יָכוֹל לִיכָּנֵס לְשָׁם, עַד שֶׁמַּנִּיחַ עָלָיו מִדַּם חַטָּאתוֹ וּמִדַּם אֲשָׁמוֹ. וְאִי אָמְרַתְ, בִּיאָה בְּמִקְצָת לֹא שְׁמָהּ בִּיאָה, לֵיעַיֵּיל יְדֵיהּ וְלִסְמוֹךְ. אָמַר רַב יוֹסֵף, הָא מַנִּי, רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה הִיא, דְּאָמַר, מְרַחֵק צָפוֹן. וְלֵיעָבֵד פִּישְׁפֵּשׁ, אַבַּיֵי וְרָבָא דְּאָמְרִי תְּרַוַיְיהוּ, 'הַכֹּל בִּכְתָב מִיַּד ה' עָלַי הַשְׂכֵּיל' (את) כֹּל מְלָאכֹת הַתַּבְנִית'. אֵיפָא דְּאָמְרִי, אָמַר רַב יוֹסֵף, כָּל הַסְּתוּמִין, רֹאשׁוֹ וְרוּבּוֹ מְכַנְּיִס. מַאי מַשְׁמָע, כָּל כְּחוֹ בָּעֵינַן, הִלְכָּךְ לֹא אִפְּשָׁר. מַאי קָסָבַר, אִי קָסָבַר, סְמִיכַת אֲשָׁם מְצוֹרָע דְּאוֹרַיְיתָא, וְ'תֹּכֶף לִסְמִיכָה שְׁחִיטָה', דְּאוֹרַיְיתָא, לֵיעוֹל וְלִסְמוֹךְ לְהָדְיָא, דְּרַחֲמָנָא אָמַר. אָמַר רַב אַדָּא בַּר מַתָּנָה, גְּזֵירָה שָׁמָּא יַרְבֶּה בִּפְסִיעוֹת. אֵיפָא דְּאָמְרִי, אָמַר רַב אַדָּא בַּר מַתָּנָה, סְמִיכַת אֲשָׁם מְצוֹרָע, דְּאוֹרַיְיתָא. וְ'תֹּכֶף לִסְמִיכָה שְׁחִיטָה', לָאו דְּאוֹרַיְיתָא. מֵיתִיבִי וְסָמַךְ' וְשָׁחַט', מַה סְּמִיכָה בְּטָהוֹרִין, אַף שְׁחִיטָה בְּטָהוֹרִין. וְאִי אָמְרַתְ לָאו דְּאוֹרַיְיתָא, בְּטָמֵאִין נַמִּי מַשְׁכַּחַתְּ לָהּ. אֶלָּא אֵיפוֹךְ, סְמִיכַת אֲשָׁם מְצוֹרָע לָאו דְּאוֹרַיְיתָא, וְ'תֹּכֶף לַסְּמִיכָה שְׁחִיטָה' דְּאוֹרַיְיתָא.

רבינא

נִיעוֹל ונסמוך. כיון דלא אישפר בענין אחר ולא מקיימין סמיכה בשהרה ולא דמי לשאר (טומאים) שמשלחין קרבנותיהם ולא אמרינן ניעול וניסמוך דמקיימא סמיכה דידהו בטהרה: **סמיכת** אשם מצורע לאו דאורייתא. ואמרינן אקפו דידיכו דלא תיהוי עבודה בקדושים ומתוך כך שמעתא אתי שפיר הא דאמר בריש התערובת (לקמן דף עו.) גבי ספק מצורע שמביא אשמו ולוגו עמו ואומר אם מצורע הוא זה אשמו בו' ואותו אשם טענן סמיכה ובהונות והשתא למה לי למיתני סמיכה בין יהא אשם בין לא יהא [אשם] בעי סמיכה אלא משום דסמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא וקאתי לאשמועינן דטעון סמיכה (דאורייתא) משום שפיקא דשלמים וכן לעיל בריש מי שהיתלית (דף ד:) גבי אשם דפריר מה לשלמים שכן טעונין סמיכה משום אשם מצורע נקט סמיכה לא קאי. הקונטרס לא גריס סמיכה כדפרישית בפ"ק והא דתנן בפ' כל התדיר (לקמן ע:) כל אשמות באין בני שתי שנים ובבכוח שקלים חוץ מאשם נזיר ואשם מצורע לא מצי למיתני כל אשמות טעונין סמיכה חוץ מאשם נזיר ואשם מצורע כיון דמדרבנן מיהא טעון סמיכה והא דתנן בפ' כל המנחות באות (מנחות דף סא.) רבי שמעון אומר שלשה מינים טעונין שלש מצות שתים בכל אחד ואחד והשלישית אין בהן אשם מצורע טעון סמיכה ותנופה חי ואין בו תנופה שחוט לאו משום שהוא סמיכה דאורייתא והא דפריך בגמ' ויהא אשם מצורע טען תנופה שחוט מקל וחומר ומה זבחי שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים טעונין תנופה כו' לא שייך למיפרך מה לשלמי יחיד שכן טעונין סמיכה דאורייתא כיון דמתנופה אתנופה עבידי קל וחומר ומיהו קשה דפריך התם ויהיו שלמי ציבור טעונין סמיכה מקל וחומר ומה שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים טעונין סמיכה מקל וחומר כו' אמאי לא קאמר אשם מצורע יזכיה שטעון תנופה מחיים ואין טעון סמיכה בפרשת צו את אהרן עבידי נמי קל וחומר כי האי גוונא וקאמר אשם מצורע יזכיה ודבר תימה הוא אמאי: **אי'פוך** סמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא. לעיל בפ"ק (דף יא:) ילפינן שאר אשמות מדכתיב בחטאת ובאשם מה חטאת טעון סמיכה אף אשם טעון סמיכה ואם כן קשה אפילו אשם מצורע נמי ומה שפירש בקונטרס דקסבר אינו בכלל שאר אשמות משום דאינו בא אלא להכשיר קשה הא אמרינן פרק קמא

דיבמות

תוספות

שהיא ראייה לדברי מדלא שנה התנא חילוק זכרים מנקבות היכא דכתיב כהן סתם כגון גבי מתנות כהונה אלא גבי מנחה דכתיב אהרן ובניו שמע מינה היכא דכתיב כהן סתם לא שנא כהן ולא שנא כהנת ואם תאמר ואי מטעם הואיל והותר לצרעתו הותר לקרויי למה לי יבא עשה שיש בו כרת ויידחה עשה שאין בו כרת בלאו הכי נמי ויש לומר דעל מחנה לויה שנכנסו טבול יום שבבעל קרי הוצרך לומר עשה דפסח דבכרת דחי עשה וכו' דשבול יום אינו נכנס אי מן התורה אי טבול יום דוב כזב דמי אי מדרבנן מגזירת יהושפט והתם לא שייך למימר מתוך שהותר לצרעתו שהרי בשמיני קאי ואינו אלא מחוסר כפורים דלא נאסר מעולם במחנה לויה ומה שייך שם לומר שהותר אבל על מחנה שכינה שמכניס ידיו לבהונות והוא טבול יום של קרי על זה קאמר מתוך שהותר מחוסר כיפורים של מצורע דבעלמא אסור בעזרת שכינה והכא הותר הותר נמי לטבול יום דקרויי: **הגה"ה** מכלל דתרוייהו סבירא להו טומאה דחויה היא בציבור. והא דאמר רב תחליפא משמיה דרבא זאת אומרת הותרה היא בציבור בפ"ק דיומא (דף ו:) זאת אומרת אין אומרת לא סבירא ליה: **וליעבד** פשפש הכל בכתב כו'. והא דמשמיים על העיר ועל העזרות היינו היכא דאיכא למימר קרא אשכחו ודרשוה כי ההיא דסוכה (דף נא:) ומיהו קשה דהכא נמי אין לך קרא גדול מזה דניעביד פשפש לקיים מצות סמיכה דרחמנא אמר וסמך ולמאי דמסיק דסמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא ניתא אבל לטעמא דשמא ירבה בפסיעות קשה דניעבד פשפש דליכא למיחש ומיהו דשמא ירבה בפסיעות גזירה דרבנן בעלמא היא וקרי כאן הכל בכתב והא דאמר בריש כיסוי הדם (חולין פג:) דכיסוי הדם אינו נוהג במוקדשין משום דלא אישפר דהיכי ליעביד לבטליה קא מוסיף אבניין ובכיס הכל בכתב אין זה חשוב כמו קרא דכיון דלא כתב בהדיא בקרא שינהוג כיסוי הדם

במוקדשין:

תוספות

דיבמות (דף ז.) ולקמן בריש איזהו מקומן (דף מט.) לפי שיצא אשם מצורע לידון בדבר החדש בבהן יד ובבהן רגל יכול לא יהא טעון מתן דמים ואימורים לגבי מזבח ת"ל בחטאת באשם הוא לבהן מה חטאת טעונה וכו' ואם כן נימא מה חטאת טעונה סמיכה ומתן דמים ואימורים לגבי מזבח אף אשם כו':

לענין מלקות איתמר. פירש בקונטרס אבל לא לענין כרת דתוחבייה מצורע שראה קרי והקשה ה"ר חיים דאבתי איכא לאקשויי דאין עשה דוחה לא תעשה ועשה לאו דנגיעה במקצת וטמא יהיה לרבות טבול יום ועוד קשיא ליה אפילו לאו גרידא היכי דחי ליה הא בעידנא דמיעבר לאו לא מיקיים עשה ויש לומר דעשה שיש בו כרת חמור ודחי להו כדאשכחן בפרק תמיד נשחט (פסחים נט.) דעשה שיש בו כרת דוחה עשה דהשלמה אע"ג דבעלמא אין עשה דוחה עשה ואם תאמר הלא גבי עשה דמצורע דחמיר משום שלום בית ודחי עשה אפילו הכי לא דחי לא תעשה בהדי עשה כדקאמר גבי שילוח הקן (חולין קמא.) לא צריכא שנטל ע"מ לשלחה דלאו ליכא ו"ל דעשה דמצורע אף ע"ג דחמיר ביון דליכא כרת לא דחי לתרוייהו אבל בפסח איכא כרת הכי גרסינן רבי יוחנן אומר אינו לוקה וגבי חומרות דתרומה דקאמר שכן מחפ"ז הוה מצי למיחשב נמי נגיעת קודש דלוקה בתרומה ולא בקודש לרבי יוחנן ועוד יש חומרות הרבה כדפירש' ביבמות: **ההוא** בתרומה כתיב. הקשה ה"ר חיים מכל מקום ליליקי בקודש כדאשכחן בפ"ק דזבחים (דף ד:) דאוכל חלב המוקדשין לוקה שלש משום וכל זר לא יאכל קודש אע"ג דבתרומה כתיב ביון דכתיב לשון קודש ותירץ דהתם איכא מעילה שהוא נהנה ילפי' חט חט מתרומה כדאמר גבי הזיד במעילה ובכל דוכתא ילפינן מעילה חט חט מתרומה אבל לענין שאר לאוין לא ילפינן ללקות על קודש כמו על תרומה דחטאתו ששגגה במעילה כתיב ובנוגע בקודש ליכא מעילה וה"ר יעקב דאורליינ"ש לא גריס וכל זר לא יאכל קודש אלא חור לא יאכל כי קודש הם וד"ת גבי קודש עצמה ומתרומה לא ילפינן:

אוהרה לאוכל בשר קודש מנין. תימה תיפוק ליה מלא תוכל לאכול בשעריך כי היכי דנפקא לן בפ' הערל (יבמות דף עג:) מעשר וביכורים דאוכלן בטומאת עצמן לוקה מדכתיב לא תוכל לאכול בשעריך ולהלן הוא אומר בשעריך תאכלנו הטמא והטהור יחדו יאכלנו דאפי' טמא וטהור אוכלין בקערה אחת וקאמר רחמנא לך בשעריך תאכלנו הכא לא תוכל לאכול ובין בטומאת הגוף ובין בטומאת עצמן איירי קרא ובההוא שמעתא גופה קשה דקאמר גבי מעשר וביכורים טומאת הגוף בהדיא כתיב ביה לא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ ואמאי איצטריך והלא מהאי קרא תיפוק לן תרייהו טומאת הגוף וטומאת בשר ויש מפרש דלא נצי לאפוקי מהאי קרא אלא טומאה הנוהגת במעשר דכתיבי בקרא ההילכך צריך קרא לטבול יום שמותר במעשר שמוזהר על אכילת קדשים ונקשה מדאמרינן בפרק בל שעה (פסחים כד.) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל למה לי מלא תוכל לאכול בשעריך נפקא הא לא נפקא לן מדהם אלא טומאה הנוהגת במעשר ואיצטריך והבשר לטמאים דטהורים במעשר ושמא קרא דלא תוכל הוה מוקמינא לדיוקא בטמא האוכל דחמיר טפי אי לאו דכתביה קרא בעלמא ואזהרה לטומאת בשר לא הוה ידעינא:

תניא כוותיה דריש לקיש בכל קדש לא תגע. תימה דהכא משמע דהך ברייתא מוקמא להאי קרא בקודש ולא בתרומה ובפ' הערל (יבמות עה.) אמרינן ואיבעית אימא נגיעה דתרומה מכאן נפקא דתניא בכל קדש לא תגע ומייתי הך ברייתא ויש לומר דהתם קאי אקראי דנגיעה דמעשר ותרומה דלעיל מיניה מקשי ואיפוך אנא צריך לחלק בין נגיעה לאכילה דתרומה ולהכי מייתי ראייה מהך ברייתא דגבי קודש נגיעה כאכילה והוא הדין בתרומה ועוד קשיא דבהחזיה שמעתא דהתם ובפרק קמא דשבועות (דף ז.) אמרינן בכל קודש לא תגע לרבות את התרומה וברייתא היא בתורת כהנים ובאכילה דתרומה מיירי כדמוכח שמעתא דהתם דקאי אהא דקאמר אי סלקא דעתך לתרומה גזירת שפחה בנות מיכל דתרומה ניתנו ואי ממגע הוא ודאי בנות מגע ניתנו אלא באכילה מיירי והשתא ההיא דרשא במאן לא בריש לקיש דמוקי ליה לאזהרה לטמא שאכל את הקדש מדאיתקש קודש למקדש ומדאפקיה בלשון נגיעה אפקיה לאזהרה לנגע בקודש ומרבויא דבכל אזהרה לאוכל לפני זריקה אבל לתרומה לא מוקי ליה כלל אלא נפקא ליה לאזהרה לאוכל תרומה מאיש איש ורבי יוחנן מוקי לא תגע אזהרה לנגע בתרומה אבל לאוכל לא מוקי ליה ותירץ ה"ר אפרים האי דמוקי ליה ביבמות |דף עה. ושם ד"ה והבחיבתן| אזהר' לאוכל תרומה היינו למאן דמוקי קרא דאיש איש מזרע אזהרן בזב בעל שלש ראיות ולא יאכל עד אשר יטהר עד דמייתי כפרה לקדוש בדקאמר התם נמי אזהרה לאוכל תרומה מנא ליה אלא מבכל קודש לא תגע אע"ג דהתם פריך לתנא דמוקי ליה בזב בעל שתי ראיות מכל מקום פריך שפיר דהא איכא מאן דמוקי ליה בתרומה אע"ג דגזירת שפחה לאו בנות מיכל תרומה ניתנו אף על גב דבאכילת קדשים מצרכינן תרי קראי חד בזב וחד בטילדת |ובי תרומה לא| צריכי כיון דחזינן כבר באכילת קודש דזב וטילדת שוין ה"נ גבי אכילת תרומה ועוד יש לומר דבתרומה דלא תליא בכפרה לא בעי תרי קראי לזב וטילדת אלא דווקא למקדש שצריך להמתין הכפרה:

והבשר

רש"י

רבינא אמר. הא דאמר עולא לעיל משמיה דריש לקיש בביאה מקצת: **לענין מלקות אמרה.** בדקאמר לוקה בהדיא אבל לא לענין כרת דתוחבייה מצורע שראה קרי דכי איתקש ביאה לנגיעה לאוהרה איתקש כדכתיב לא תבא אבל לענוש לא איתקש דאין ענוש בנגיעה: **למטא שנגע בקדש איתמר.** לא יליף ריש לקיש מלקות מהדוא קרא אלא לטמא שנגע בקדש ולא איירי בביאת מקדש כלל: **בתירומה כתיב.** כדמוכח סיפיה דקרא עד מלאת ימי טהרה שיעריב שמשה שהיא טבולת יום אורך שטובלת בשביעי לילידתה וכל ימי טוהר שלה |הרי| היא כטבולת יום וביום מ' ואחד מביאה קרבנה ומדבתיב לא תגע עד מלאת אבל משימלאו ימיה תגע ואפי' מדוסרת כפרה ע"כ בתרומה כתיב דלענין קדש עד שתביא כפרתה והכי מוקמינן להאי קרא ביבמות בהערל וכיון דבתרומה כתיב לא ילפינן מלקות דקדש ואפילו בק"ו דאין מוהירין מן הדין: **לאוכל בשר קדש.** בטומאת הגוף: **בבל קדש לא תגע.** ודרשינן לקמן אזהרה לאוכל: **טומאתו טומאתו.** כתיב בכרת באוכל קדש בטומאת הגוף וטומאתו עליו וכתיב בביאת מקדש עד טומאתו בו מה ביאת מקדש איכא אזהרה ולא יטמאו את מחניהם אף טומאת הגוף דאוכל קודש תיפוק ליה אזהרה מהכא: ומשני טמא שנגע נפקא לן מדאפקיה בלשון נגיעה: **אזהרה לאוכל.** עיקר קרא מידרש מדאיתקש קדש למקדש בהאי קרא דרשינן מה ביאת מקדש דבר שיש בו כרת אף אזהרת קודש דבר שיש בו כרת והיינו אכילה דאילו בנגיעה לא אשכחן כרת ומיהו אזהרה לנוגע נפקא לן מיניה מדאפקיה בלשון נגיעה: **תניא בוותיה דריש לקיש:** דאזהרה לאוכל קדש מהכא:

נחלת

רַבִּינָא אָמַר, לְעָנְיַן מַלְקוֹת, אִיתְמַר. כִּי אָתָא רָבִין אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ, לְעָנְיַן טָמֵא שֶׁנָּגַע בְּקוֹדֶשׁ, אִיתְמַר. דְּאִיתְמַר, טָמֵא שֶׁנָּגַע בְּקוֹדֶשׁ, רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר לוֹקֶה, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֵינוֹ לוֹקֶה. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר לוֹקֶה, 'בְּכָל קֹדֶשׁ לֹא תִגָּע'. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, אֵינוֹ לוֹקֶה, הַהוּא בְּתִרוּמָה כְּתִיב. וְרֵישׁ לָקִישׁ, הַאי קְרָא, לְהֶכֵי הוּא דַּאֲתָא, הַאי מִיבָּעֵי לֵיהּ, אַזְהָרָה לְאוֹכֵל בְּשֵׂר קוֹדֶשׁ. דְּאִיתְמַר, אַזְהָרָה לְאוֹכֵל בְּשַׂר קוֹדֶשׁ, מִנַּיִן. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר, 'כָּל קֹדֶשׁ לֹא תֹאכַל'. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, תָּנֵי בְּרַבְלָא, אָרְיָא 'טְמֵאתוֹ' 'טְמֵאתוֹ' מְבִיאַת מִקְדָּשׁ. מָה לְהַלָּן, עָנַשׁ וְהִזְהִיר. אַף כָּאן, עָנַשׁ וְהִזְהִיר. טָמֵא שֶׁנָּגַע בְּקוֹדֶשׁ, מְדְּאַפְקֵהּ רַחֲמָנָא בִּלְשׁוֹן נְגִיעָה. אַזְהָרָה לְאוֹכֵל, מְדְּאִיתְּקֵשׁ קוֹדֶשׁ לְמִקְדָּשׁ. תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרֵישׁ לָקִישׁ 'כָּל קֹדֶשׁ לֹא תִגָּע', אַזְהָרָה לְאוֹכֵל. אִתָּה אוֹמֵר אַזְהָרָה לְאוֹכֵל, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא לַנּוֹגֵעַ, תַּלְמוּד לוֹמַר 'כָּל קֹדֶשׁ לֹא תִגָּע וְאֶל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא', מַקִּישׁ קוֹדֶשׁ לְמִקְדָּשׁ. מָה מִקְדָּשׁ, דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ נטלת

נטילת נשמה. כרת: **ואבתי מיבעי ליה כו'.** וכיון דלאחר זריקה נפקא לן מיניה היכי ילוף מיניה תרתי: **אותיא טומאתו טומאתו.** אזהרת טמא שלא יאכל קדש אלמא אזהרתו מעונשו ילפא ועונשו לאחר זריקה הוא ולא לפני זריקה כדתקמן בגמ' דהקומץ רבה (מנחות כה:) יכול יהו חייבין עליו משום טומאה לפני זריקה דמים תלמוד לומר כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר וגו' (ויקרא ז) דניתר לטהורים חייבין עליו משום טומאה שאין ניתר לטהורים אין חייבים עליו משום טומאה: **אם בן.** דלאוכל לאחר זריקה אתא קרא לכתוב בקדש ואנא אמינא לאחר זריקה הוא דומיא דעונש: **מחלוקת בטומאת הגוף.** בההוא קאמר ר' יוחנן אינו לוקה דנפקא ליה אזהרה מעונש: **אבל טומאת בשר.** טהור שאכל את הטמא דאזהרה דידיה בהדיא כתיבי והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל (שם) דברי הכל לוקה: **דאמר מר והבשר.** יתירא דכתיב בסיפיה והבשר כל טהור וגו': **לרבות עצים ולבונה.** לטומאת עצמן דחיבת הקדש מכשרתם לשרינהו אוכלא ואע"ג דהני לאו בני אכילה נינהו ובשר לפני זריקה לא גרע מיניה: **ה"ג** וראב אמר בטומאת הגוף אבל טומאת בשר אין איתקיש לענוש דסמיך לי' והנפש אשר תאכל בשר דאוקימנא בלאחר (זריקה בשר:) שקדשו בכלי. עצים שחתה אותן במחתת כלי שרת מעל המזבח עם גחלים ולבונה שקידשה בבזיכין דאפי' כרת בטומאת הגוף נמי אית בה: **דתנן.** לקמן בפרק בית שמאי (דף מג.) גבי טומאת הגוף: **כל שיש לו מתירין.** המתירין אותו באכילה חייבין עליו משום טומאה משקרבו מתירין ושאין לו מתירין משקדש בכלי: **בחמה טמאה.** סוסים וגמלים: **שהורים אין.** מן הבכר ומן הצאן הקריבו: **אותה תאכלו.** מפרשת פרסה ומעלת גרה: **ולאו הבא מכלל עשה עשה.** כך שניה בתוך הברייתא ומסקינן בלא תעשה מניין תלמוד לומר אך את זה לא תאכלו אלמא מדאיצטריך לא תעשה אדחייה לאו אזהרה הוא: **דכ"ע ל"פ.** דעשה הוא דאיכא ותו לא: **כי פליגי בחיה.** ולא לענין מלקות אלא לעשה ואימור נמי איפוך דרבי יוחנן לריש לקיש והכי הוה שמיע ליה לרבי יעקב: **והוא למצוה.** בהמה מצוה להקריב וחיה רשות ומיהו טומאה ודאי לא דכתיב ממשקה ישראל מן המותר לישראל בפרק קמא דמנחות (דף ו.) גבי טריפה: **אילו נאמר** קרבן לה' מן הבהמה. ולא פירש בקר ובאן: **הייתי אומר** כו': כענין שנאמר זאת הבהמה וכתיב בתריה איל ובאן: תרי בקר תרי בקר ובאן כתיבי התם מן הבקר ומן הצאן תקריבו והדר כתיב אם עולה קרבנו מן הבקר ואם מן הצאן קרבנו מן הכשבים:

פסול

והכשר לרבות עצים ולבונה. מהכא נפקא לן דחיבת הקודש מכשרת ומקשים הא דאמר בפ' קמא דפסחים (דף טז.) משקי בי מדבחיא דכן בגין יין ושמן אמאי ליתכשרו בחיבת הקודש כמו עצים ולבונה י"ל דחיבת הקודש מהניא לשוויי אוכל מוכשר מידי דמי לאוכל בגון עצים ולבונה שהוא דבר עב וקשה בעין אוכל אבל לשוויי המשקה כאוכל מוכשר לא מהניא חיבת הקודש ואם תאמר הא דאמר בפ' כל שעה (פסחים כד.) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל למה לי אם אינו ענין לגופו דנפקא ליה מלא תוכל לאבול בשעריך תנהו ענין לכל איסוריך שבתורה הא איצטריך לגופיה דלקי אעצים ולבונה ויש לומר בין דאיתרבאי עצים ולבונה מייתורא דהדבשר ממילא אשמעינן דלקי מלא תוכל לאבול בשעריך ודברי תימה הוא מנלן דאתא לרבות עצים ולבונה דילמא דחוקא לבשר קאתי דמהניא ליה חיבת הקדש ולא בעיא הכשר: **ואפי'** הכי דרבינהו קרא. משמע שהיא דרשא גמורה ולא אסמכתא וכן משמע בפרק שני דחולין (דף לו:) חיבת הקודש דאורייתא ולא כפירוש הקונט' דלקמן בסוף פ' בית שמאי (דף מו:) דקאמר והאמר מר והבשר לרבות עצים ולבונה ומשני לפסולא בעלמא ופי' בקונטרס מדרבנן וכן בפסחים בפרק כל שעה (דף לד:) דקרי ליה מעלה פירש בקונטרס מעלה דרבנן ואי אפשר לומר כן דהכי נמי הביא כפרתו אוכל בקדשים קאמר התם מעלה דאורייתא הוא דמקראי נפקא לן בפ' הערל (יבמות עד:) והא דקאמר לקמן פסולא בעלמא היינו דליכא מלקות אלא איסור אוכלא וצריך לדקדק אי אתיא מילתא דאביי דהכא כהני תרי לישני דלקמן פרק ב"ש (דף מו:):

שקדש בכלי. תימה מה קידוש כלי יש בעצים דאי מה שמבקיען אותו בקורדום כשהוא מתלישים אותו הא קורדום אינו כלי שרת דמשמע בתוספתא כדתניא השואל קורדום של הקדש בקע בו ובא חבירו ובקע בו כולן מעלו נתנה לחבירו וחבירו לחבירו הראשון מעל והשני לא מעל ובעולה אינו כן נתנה לחבירו וחבירו לחבירו כולן מעלו ובקונטרס פירש דמיירי הכא בעצים שהתה במחתת כלי שרת מעל המזבח עם גחלים ואין משמע דבמס' תמיד (דף כח:) משמע שהיה חותה עם המאוכלות הפנימיות ומיהו י"ל לא בתרומת הדשן מיירי אלא ביותי"ב שחותה גחלים לקטרת ונראה דקידוש כלי דעצים היינו דמשחי להו לגזירין אע"ג דקודרוסי לאו כלי שרת הוא כדאמר בפרק י"ב דמנחות (דף קא.) עצים כמה דלא משחי להו לגזירין לא מיתבשרי והא דאמר בהקומץ רבה (שם כא.) יצאו עצים שאין מקבלים טומאה היינו קודם קידוש כלי:

אותה תאכלו. אסיפא סמיך דקתני בתורת כהנים אין לי אלא בעשה בלא תעשה

שאינו במעבר על דבריו. אע"פ שאין זה מבניא אלא חיה לבדה כיון דמרצונו מביא הקרבן אין זה מעביר שהרי תלה בדעתו: **אלא** במעביר על דבריו. צ"ע במעילה (דף ב:) ובפ' אלמנה ניזונות (כתובות צח:) גבי זבן לי ליתכא ואזיל חבן ליה בורא:

פסול

נְטִילַת נְשָׁמָה. אַף קוֹדֶשׁ, דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ נְטִילַת נְשָׁמָה. וְאִי בְּנוֹגֵעַ, נְטִילַת נְשָׁמָה מִי אִיכָּא. אֶלָּא בַּאֲכִילָה. וְאַמַּאי מִיפָּעֵי לֵיהּ, לְמֵטְמֵא שֶׁאָכַל בְּשַׂר קוֹדֶשׁ לִפְנֵי זְרִיקָה, דְּאִתְּמַר, טָמֵא שֶׁאָכַל בְּשַׂר קוֹדֶשׁ לִפְנֵי זְרִיקָה, רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר לוֹקֶה, וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֵינוֹ לוֹקֶה. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר לוֹקֶה, בְּכָל קוֹדֶשׁ לֹא תִּגְעָ, לֹא שָׁנָא לִפְנֵי זְרִיקָה, וְלֹא שָׁנָא לְאַחַר זְרִיקָה. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֵינוֹ לוֹקֶה, פְּדָתֵנֵי בַּרְדְּלָא, אֲתָיָא 'טוּמְאָתוֹ' 'טוּמְאָתוֹ'. וְכִי כָּתַב הַהוּא, לְאַחַר זְרִיקָה. אִם כֵּן, לַיְמָא קְרָא 'בְּקוֹדֶשׁ', מַאי 'בְּכָל קוֹדֶשׁ', שֶׁמַּע מִינַּהּ תַּרְתֵּי. גּוּפָא, טָמֵא שֶׁאָכַל בְּשַׂר קוֹדֶשׁ לִפְנֵי זְרִיקָה, רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר לוֹקֶה, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֵינוֹ לוֹקֶה. אָמַר אַבָּיֵי, מַחְלוֹקֶת בְּטוּמְאַת הַגּוּף, אֲבָל בְּטוּמְאַת בָּשָׂר, דִּבְרֵי הַכֹּל לוֹקֶה, דְּאָמַר קְרָא 'וְהַבָּשָׂר', לְרַבּוֹת עֲצִים וּלְבוֹנָה, דְּלָאו בְּנֵי אֲכִילָה נִינְהוּ, וַאֲפִילּוּ הָכִי רַבִּינְהוּ קְרָא. וְרָבָא אָמַר, מַחְלוֹקֶת בְּטוּמְאַת הַגּוּף, אֲבָל בְּטוּמְאַת בָּשָׂר, דִּבְרֵי הַכֹּל אֵינוֹ לוֹקֶה. מַאי טַעֲמָא, כֵּיוָן דְּלֹא קָרֵינָא 'וְטָמְאָתוֹ' עָלָיו וְנִכְרְתָה, לֹא קָרֵינָא בֵּיהּ 'וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל'. וְהָאָמַר מַר, 'וְהַבָּשָׂר' לְרַבּוֹת עֲצִים וּלְבוֹנָה. הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן, בְּגוּן שֶׁקִּדְּשׁוּ בְּכֵלִי, דְּנַעֲשָׂה כְּמִי שֶׁקִּרְבוּ כָּל מַתִּירִין, דְּתָנַן כֹּל שֵׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִים, מְשֻׁקָּרְבוּ מַתִּירָיו. כֹּל שֶׁאֵין לוֹ מַתִּירִין, מְשֻׁקִּדַּשׁ בְּכֵלִי. אֵיתֵימַר, הַמַּעֲלָה אֵבְרֵי בְהֵמָה טְמֵאָה עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר לוֹקֶה, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֵינוֹ לוֹקֶה. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר לוֹקֶה, טַהֲרָה אֵין, טְמֵאָה אֵין. לֹא, וְלָאו הָבָא מִכְּלָל עֲשֵׂה, לוֹקִין עָלָיו. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, אֵין לוֹקִין עָלָיו, לָאו הָבָא מִכְּלָל עֲשֵׂה, אֵין לוֹקִין עָלָיו. מֵיתִיבִי רַבִּי יִרְמְיָה, 'אוֹתָהּ תֹּאכֵלוּ', וְלֹא בְּהֵמָה טְמֵאָה, וְלָאו הָבָא מִכְּלָל עֲשֵׂה, 'עֲשֵׂה'. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יַעֲקֹב לְרַבִּי יִרְמְיָה בַּר חַלְפָּא, אִסְבְּרָא לָךְ, בְּאִבְרֵי בְהֵמָה טְמֵאָה, דִּכְווֹלֵי עָלְמָא לָא פְּלִיגִי. כִּי פְּלִיגִי, בְּחַיָּה. וְהָכִי אֵיתֵימַר, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, עוֹבֵר בַּעֲשֵׂה. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר, אֵינוֹ עוֹבֵר בְּזוֹלֵא בְּלוּם. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר עוֹבֵר בַּעֲשֵׂה, בְּהֵמָה אִין, חַיָּה לֹא. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו בְּזוֹלֵא בְּלוּם, הָהוּא לְמִצְוָה. מֵיתִיב רָבָא, אִילּוּ נֶאֱמַר 'קָרְבָּן לַה' בְּהֵמָה', הָיִיתִי אוֹמֵר חַיָּה בִּכְלָל בְּהֵמָה, כְּעִנְיַן שֶׁנֶּאֱמַר 'זֹאת הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ שׁוֹר שֵׂה כְּשָׂבִים וְשֵׂה עִזִּים, אַיָּל וּצְבִי', וְגוֹ', תַּלְמוּד לוֹמַר 'בָּקָר וָצֹאן', בָּקָר וָצֹאן לֹא יָבִיא, חַיָּה וְלֹא עוֹף. יָכוֹל לֹא יָבִיא, וְאִם הֵבִיא בָּשֵׂר. הָא לְמָה זֶּה דּוֹמֶה, לְתַלְמִיד שֶׁאָמַר לוֹ רַבּוֹ 'הָבֵא לִי חִטִּים', וְהֵבִיא לוֹ חִטִּים וּשְׂעוֹרִים, שֶׁאִינוֹ מְמַעֲבִיר עַל דְּבָרָיו, אֶלָּא מוֹסִיף עַל דְּבָרָיו, וְכָשֵׁר. תַּלְמוּד לוֹמַר 'בָּקָר וָצֹאן', בָּקָר וָצֹאן אָמַרְתִּי לָךְ, וְלֹא חַיָּה. הָא לְמָה זֶּה דּוֹמֶה, לְתַלְמִיד שֶׁאָמַר לוֹ רַבּוֹ 'אַל תָּבִיא לִי אֶלָּא חִטִּין', וְהֵבִיא לוֹ חִטִּין וּשְׂעוֹרִים, שֶׁאִינוֹ מְמוֹסִיף עַל דְּבָרָיו, אֶלָּא מְמַעֲבִיר עַל דְּבָרָיו,

ופסול

פסול מהו שיעשה שירים. לדם שבצואר בהמה ולא יהיה עוד תקנה או יחזור הכשר ויקבל ויזרוק בפסול שקבל לא מבעיא דאתנן יחזור הכשר ויקבל אלא בפסול שזרק מיבעיא ליה כדפירש בקונטרס ומשמתני' ליכא למידק קבלו אין זרק לא דאיכא לדחויי כדאמרינן בפיקרין דלעיל לא תימא דזרקו לא אלא אימא שחטו לא ומיהו למאן דאמר שלא במקומו במקומו דמי מוכח לעיל דהוה הדין בזרק הפסול שיחזור הכשר ויקבל וה"ר אפרים מפרש דהך בעיא אמתני' דכל הפסולין שעלו לא ירדו קאי דלכתחלה ליה יעלו ומקמיבעיא אם זרק פסול מהו שיעשה שירים להיות נשפכין לכתחלה ליסוד כמו בכל שירי הדם או לא ואסור לזורקם לכתחלה וישפכו לאמה וקשה לפי' זה דהוה ליה למימר מה שיעשה שירים או דחוי דקאמר באידך בעיא כוס מהו שיעשה את חבירו שירים או דחוי ועוד אמרינן בהדיא ברישׁ מסכת מעילה (דף ה.) גבי חטאת פסולה אין דמה טעון כיבוס הא קמ"ל דאע"ג דקיבל פסול חזרק וקבל כשר זורק לאו כלום (פסול) מאי טעמא שירים ניתנו ופריך והא בעי מיניה ר"ל מר' יוחנן פסול מהו שיעשה שירים וא"ל אין עושה שירים כי אם חוץ לזמנו מאי לאו אבל שאר פסולין אינן עושים שירים ומאי קשיא ליה אה מדה ריש לקיש דלכל היותר שירים הוי אבל מיבעיא ליה דשמא אפילו דחוי דוחי קשיא מידי דאי שירים הוי א"כ הוי בשאר דמים בשריון שהשירים נשפכין לאמה אבל שירים דקאמר התם דאין דמה טעון כיבוס היינו שירים ופסול אבל קשה (בסיפא) דקאמר מאי לאו בר משאר פסולין ומאי פריך אי שאר פסולין אינן עושים שירים א"כ ליתני דחוי וכל שכן דאין דמה טעון כיבוס אבל לפי' רש"י אתי שפיר דאי אינו עושה שירים יחזור הכשר ויקבל והוי דם כשר וטעון כיבוס. ברר"ן:

למעוטי שירים שבצואר בדמה. והא דאמר (לעיל כה.) דצריך שיקבל כל דמו של פר היינו למצוה:

ולחוי דחוי. תימה אם נתן לפסול מה בכך מעשה איצטבא הוא מי גרע מנתן על האבן שהרי לא פריך הכי אמתניתין דאמר פרק הזורקין לו (יומא נג:) דקתני יצא והניחו על כן הזודב שבהיכל ועוד תיקשי ליה קרא דמייתי לעיל בפרק קמא (דף יד.) ויזרקו הכהנים (את הדם) ונראה דהא דפריך וליחוי דחוי לא קאי אונתן לפסול דאין זה אלא מעשה איצטבא בעלמא אלא פריך אנתן לכלי חול ואגשפך מן הכלי על הרצפה: **כל** שבידו לא הוי דחוי. עפמ"ש מרובין מעליו דסוכה (דף לג.) אין זה בידו ביון דאין ממעטין ביום טוב וגבי כסוי הדם (חולין דף פז.) דקרי ליה דחוי כשכיסהו הרוח ונתגלה ביון דאין מצוה לבטל הדחוי לא חשיב בידו ולא דמי להכא דמצוה לאוסופי והפרש קרבן והמיר דת דלעיל בפרק קמא (דף יב:) אין זה קרוי בידו ביון דאין דעתו לחזור:

אין

פסול מהו שיעשה שירים. מי שהוא פסול לעבודה: **מהו שיעשה שיריים.** אם קבל זורק מהו שיחזור הכשר ויקבל ויזרוק וישפך מי אמרינן כיון דזרק פסול שוויה לדם **פסול.** כגון שיצא מהו שיעשה לדם שבצואר שירים אם זרקו כהן כשר לזה ולא יהא תקנה לקרבן שיחזור ויקבל: **פסול נופיה מאי סביראי** לך. אדם פסול שזרק מאי סבירא לך בשיריים שבצואר בהמה דלא קמיבעיא לך: **כוס מהו שיעשה את חבירו דחוי או שירים.** כגון חטאת שקבל דמה בשני כוסות ונתן כוס לא מתנותיו מאחד מהן חבירו שירים הוא ונשפך ליסוד דבתיב ואת כל הדם ישפך וגו' (ויקרא ד): **או דחוי הוא.** דחויה בידים שלא ניתן ממנו על הקרנות וישפך לאמה שבעזרה המוציאה דמים לנחל קדרון: **למעלה.** בפרשה הוא אומר בשעיר נשיא בשירי הדם ואת דמו ישפך ולא כתיב כל דמו: **למטה.** בחטאת יחיד הוא אומר ואת כל דמה ישפך: **ותן נשפכין לאמה.** דכוס עושה את חבירו דחוי: **למעוטי שירים שבצואר בחטה.** שהן נעשין שירים על ידי הדם הנתקבל וישפכו לאמה: **וצריכא.** לאשמועינן דאית להו תקנה בחזרה: **דחוי לעבודת ציבור.** כגון טמא דחוי לכתחלה בציבור הלכך גבי יחיד איכא תקנתא בחזרה: **ביום הכיפורים.** נטל את המחתה בימינו ואת הכף בשמאלו: **וניחוי דחוי.** דהא נראה ונדהה ואמאי אית ליה תקנתא בחזרה: **אפילו דם.** שעיר הנעשה בפנים: **בכוס.** ומת המשתלח לא נדרשה הדם אלא מביא שעיר אחר ומזווג להדם ובשר הדם למתנותיו וזה ישתלח ולשון אפילו דנקט משום דשלשה מחלוקות בדבר איכא למאן דאמר אפילו בעלי חיים נדרשים דקתני ואם משהגריל מת אחד מהן יביא שנים ויגריל עליהם בכתחילה והשאר ירדה ואיכא למאן דאמר מביא חבירו שלא בהגרלה דבעלי חיים אין נדחין והגרלה לא מעכבא אבל דם בכוס ומת המשתלח ישפך הדם דשתוסיק נדחין ואין חוזרין ונראין ואתא חנן המצרי למימר אפילו דם בכוס מזווג ליה אחר: **שניהו.** לתקן להחזיר כי הנך דמתניתין אבל ההוא דמשתלח אין בידו מי יימר דיהבי ליה אחרינא: **יומת המשתלח.** דאידחי ליה ויביא שנים אחרים: **מדם התעלומת.** של פסחים: **זורקו וזריקה אחת.** כדין פסח: **בגגך חיטוי.** לאפוקי קרן דרומית מזרחית בדאמרי' לקמן שאם נשפך דמו של אחד מהן על ידי שהן רבים ונבהלים לעשות נמצא כוס זה משכירו שדרי כולם מעורבים בו ואי משום דאיערוב בדם התמצית אמרינן לקמן רבי יהודה לטעמיה דאמר אין דם מבטל דם ולא אמרינן אידחי ליה בהתערבו הואיל ובידו לאשפופי והלא. זה שנשפך **לא** נתקבל בכלי. האיך יהיה כשר הא קיימא לן נשפך מן הצואר על הרצפה ואספו פסול: **גמא** ידעי. רבנן שלא נתקבל והלא לא מעשה היא אלא סברא היא בעלמא דחיישי לשמא נשפך דמו של אחד מהן: **שמא לא** נתקבל. ונמצא זורק דם פסול:

אף

1 **וּפְסוּל.** תִּיּוּבְתָּא דְּרֵישׁ לָקִישׁ, תִּיּוּבְתָּא: וְכוּלָּן שֶׁקִּבְּלוּ
2 כו': בָּעָא מִינֵּיהּ רֵישׁ לָקִישׁ מֵרַבִּי יוֹחָנָן, פָּסוּל, מַהוּ
3 שֶׁיַּעֲשֶׂה שִׁירַיִם. אָמַר לֵיהּ אֵין עוֹשֶׂה שִׁירַיִם' אֶלָּא חוּץ
4 לִזְמַנּוֹ, וְחוּץ לְמִקּוֹמוֹ, הוֹאִיל וּמֻרְצֶה לְפִיגּוּלוֹ. רַב זְבִיד
5 מַתְנֵי הָכִי, בָּעָא מִינֵּיהּ רֵישׁ לָקִישׁ מֵרַבִּי יוֹחָנָן, כּוֹס
6 פָּסוּל, מַהוּ שֶׁיַּעֲשֶׂה שִׁירַיִם. אָמַר לֵיהּ, פָּסוּל גּוּפֵיהּ,
7 מַאי סְבִירָא לָךְ. אִי פָּסוּל מְשַׁמֵּשׁ שִׁירַיִם, כּוֹס פָּסוּל נַמִּי
8 מְשַׁמֵּשׁ שִׁירַיִם. אִי פָּסוּל לֹא מְשַׁמֵּשׁ שִׁירַיִם, כּוֹס פָּסוּל
9 נַמִּי לֹא מְשַׁמֵּשׁ שִׁירַיִם. רַב יִרְמְיָה מִדִּיפְתִּי מַתְנֵי הָכִי,
10 בָּעָא מִינֵּיהּ אַבַּיֵי (מֵרַבָּא) [מֵרַבָּה], כּוֹס, מַהוּ שֶׁיַּעֲשֶׂה
11 אֶת חֲבִירוֹ דָּחוּי אוֹ שִׁירַיִם. אָמַר לֵיהּ, פְּלוּגְתָּא דְּרַבִּי
12 אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבָּנַן, דְּתַנְיָא, לְמַעְלָה הוּא אוֹמֵר
13 'אֶת דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ', לְמַטָּה הוּא אוֹמֵר 'וְאֶת כָּל דָּמָהּ
14 יִשְׁפֹּךְ', מִנַּיִן לְחַטָּאת שֶׁקִּיבֵּל דָּמָהּ בְּאַרְבָּעָה כּוֹסוֹת,
15 וְנָתַן מַתָּנָה אַחַת מִזֶּה וּמַתָּנָה אַחַת מִזֶּה, שֶׁיִּשְׁפֹּךְ
16 נִשְׁפָּכִין לַיְסוֹד, תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְאֶת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ'.
17 יָכוֹל, נָתַן אַרְבַּע מַתָּנוֹת מִכּוֹס אֶחָד, יְהוּ פּוֹלְטִין נִשְׁפָּכִין
18 לַיְסוֹד, תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְאֶת דָּמוֹ'. הָא כֵּיצַד, הוּא נִשְׁפָּךְ
19 לַיְסוֹד, וְהֵן נִשְׁפָּכִין לָאַמָּה. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן
20 אוֹמֵר, מִנַּיִן לְחַטָּאת שֶׁקִּיבֵּל דָּמָהּ בְּאַרְבָּעָה כּוֹסוֹת,
21 וְנָתַן אַרְבַּע מַתָּנוֹת מִכּוֹס אֶחָד, שֶׁכּוּלָּן נִשְׁפָּכִין לַיְסוֹד,
22 תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְאֶת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ'. וְהָכְתִיב 'וְאֶת דָּמוֹ
23 יִשְׁפֹּךְ'. אָמַר רַב אַשֵׁי, הָהוּא, לְמַעוֹטֵי שִׁירַיִם שֶׁבְּצַוָּאר
24 בְּהֶמְתּוֹ: קִיבֵּל הַכָּשֵׁר וְנָתַן לְפָסוּל כּוֹ': וּצְרִיכָא, דְּאִי
25 אַשְׁמְעִינַן פָּסוּל, הָוֶה אָמִינָא, מַאי פָּסוּל, טָמֵא, דָּחֲזִי
26 לְצַבּוֹרֵת צִיבּוּר. אֲבָל שְׁמֵאל, לֹא. וְאִי אַשְׁמְעִינַן שְׁמֵאל,
27 דְּאִית לֵיהּ הֶכְשֵׁירָא בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים. אֲבָל כְּלֵי חוֹל,
28 לֹא. וְאִי אַשְׁמְעִינַן כְּלֵי חוֹל, מִשּׁוּם דַּחֲזוּ לְקִדּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם.
29 אֲבָל חֲנָךְ, אֵימָא לֹא, צְרִיכָא. וְלֵיהֵוֵי לֵיהּ 'דָּחוּי'. אָמַר
30 לֵיהּ רַבִּינָא לְרַב אָשֵׁי, הָכִי אָמַר רַב יִרְמְיָה מִדִּיפְתִּי
31 מְשַׁמְּשִׁיהּ דְּרַבָּה. הָא מַנִּי, חֲנַן הַמְּצָרִי הוּא, דְּלִית לֵיהּ
32 דְּחוּיִין. דְּתַנְיָא, חֲנַן הַמְּצָרִי אוֹמֵר, אֲפִילּוּ דָּם בְּכוֹס,
33 מְבִיא חֲבֵירוֹ וּמְזַוֵּוג לוֹ. רַב אָשֵׁי אָמַר, כָּל שֶׁבְּיָדוֹ,
34 לֹא הֲוֵי 'דָּחוּי'. אָמַר רַב שֵׁילָא, כְּוָותֵיהּ דְּרַב אָשֵׁי
35 מְסַתְּבְּרָא. מַאן שְׁמָעַת לֵיהּ דְּאִית לֵיהּ 'דְּחוּיִין', רַבִּי
36 יְהוּדָה. דְּתָנָן, וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נִשְׁפַּךְ הַדָּם,
37 יָמוּת הַמְּשׁוּתָּלַח. מַה הַמְּשׁוּתָּלַח, יִשְׁפַּךְ הַדָּם. וְשָׁמְעִינַן
38 לֵיהּ דְּאָמַר, כָּל שֶׁבְּיָדוֹ, לֹא הֲוֵי 'דָּחוּי'. דְּתַנְיָא, רַבִּי
39 יְהוּדָה אוֹמֵר, כּוֹס אֶחָד הָיָה מְמַלֵּא מִדַּם הַתַּעֲרוֹבֶת, וְזוֹרְקוֹ זְרִיקָה אַחַת כְּנֶגֶד הַיְסוֹד.
40 שְׁמַע מִינָּהּ, כָּל שֶׁבְּיָדוֹ לֹא הֲוֵי דָּחוּי, שְׁמַע מִינָּהּ. גּוּפָא, תַּנְיָא, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כּוֹס
41 אֶחָד הָיָה מְמַלֵּא מִדַּם הַתַּעֲרוֹבֶת, שֶׁאִם יִשְׁפֹּךְ אֶחָד מֵהֶם, נִמְצָא שֶׁהוּא מְכַשְּׁירוֹ. אָמְרוּ לוֹ
42 לְרַבִּי יְהוּדָה, וַהֲלֹא לֹא נִתְקַבֵּל בַּכְּלִי. מָנָא יָדְעִי. אֶלָּא, שֶׁמָּא לֹא נִתְקַבֵּל בַּכְּלִי. אָמַר לָהֶן,

אף

[לד.]

הַרְבֵּה חֲלָלִים נָפְלוּ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁהֶחְנִיפוּ לוֹ.

הֲלָכָה ח: מַתְנִיתִין: וְקוֹרֵא מִתְּחִלַּת "אֵלֶּה הַדְּבָרִים" וְעַד "שְׁמַע", וּ"שְׁמַע", "וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ", "עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר", וְ"כִּי תְכַלֶּה לַעְשֵׂר", בְּרָכוֹת וּקְלָלוֹת, עַד שֶׁהוּא גּוֹמֵר אֶת כֻּלָּם. בְּרָכוֹת שֶׁכֹּהֵן גָּדוֹל מְבָרֵךְ הֵם הַמֶּלֶךְ מְבָרֵךְ, אֶלָּא שֶׁהוּא נוֹתֵן שֶׁל רְגָלִים תַּחַת מְחִילַת הֶעָוֹן.

פֶּרֶק שְׁמִינִי

הֲלָכָה א: מַתְנִיתִין: מְשׁוּחַ מִלְחָמָה בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מְדַבֵּר אֶל הָעָם, בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ הָיָה מְדַבֵּר, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כ, ב-ג): "וְהָיָה כְּקָרְבְכֶם אֶל הַמִּלְחָמָה וְנִגַּשׁ הַכֹּהֵן" - זֶה מְשׁוּחַ מִלְחָמָה, "וְדִבֶּר אֶל הָעָם" - בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, "וְאָמַר אֲלֵהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתֶּם קְרֵבִים הַיּוֹם לַמִּלְחָמָה עַל אֹיְבֵיכֶם" - עַל אֹיְבֵיכֶם וְלֹא עַל אֲחֵיכֶם. לֹא יְהוּדָה עַל שִׁמְעוֹן וְלֹא שִׁמְעוֹן עַל בִּנְיָמִין, שֶׁאִם תִּפְּלוּ בְּיָדָם יְרַחֲמוּ עֲלֵיכֶם.

גְּמָרָא: מְשׁוּחַ מִלְחָמָה לָמָּה? בְּגִין דִּכְתִיב: "וְדִבֶּר". הֲרֵי קְרִית שְׁמַע, הֲרֵי כְתִיב בָּהּ (דְּבָרִים ו, ז): "וְדִבַּרְתָּ בָּם", וְהִיא נֶאֱמֶרֶת בְּכָל לָשׁוֹן! אֶלָּא בְּגִין דִּכְתִיב בָּהּ אֲמִירָה. הֲרֵי פָּרָשַׁת וְדוּי מַעֲשֵׂר, הֲרֵי כְתִיב בָּהּ אֲמִירָה, וְהִיא נֶאֱמֶרֶת בְּכָל לָשׁוֹן! אָמַר רַבִּי חַגַּי: נֶאֱמַר כָּאן "נִגְּשָׁה", וְנֶאֱמַר לְהַלָּן (שָׁם כא, ה): "וְנִגְּשׁוּ הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי" - מַה "נִגְּשָׁה" שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, אַף כָּאן בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. עַד כְּדוֹן כְּרַבִּי עֲקִיבָה, דּוּ אָמַר לְשׁוֹנוֹת רַבּוּיִים הֵן, כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל דּוּ אָמַר לְשׁוֹנוֹת כְּפוּלִין הֵן? אָמַר רַבִּי חִיָּה בַּר אַבָּא:

[לד:]

גְּמָרָא: אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ: וְלָמָּה קוֹרִין "עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר", "כִּי תְכַלֶּה לַעְשֵׂר"? עַל־יְדֵי שֶׁיְּצָאוּ יִשְׂרָאֵל מִשְּׁבִיעִית לִשְׁמִינִית, שֶׁלֹּא לְשַׁכֵּחַ אֶת הַמַּעֲשְׂרוֹת. רַבִּי חַגַּי בְּעָא קֳמֵי רַבִּי יוֹסֵי: וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהַבְדִּיל? אֲמַר לֵהּ: כְּבָר הִבְדִּיל מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה.

הַדְרָן עֲלָךְ אֵלּוּ נֶאֱמָרִין

נֶאֱמַר כָּאן: "נִגְּשָׁה", וְנֶאֱמַר לְהַלָּן (שְׁמוֹת כ, יח): "וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֲרָפֶל" - מַה נִּגְּשָׁה שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, אַף כָּאן בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.

לָא מִסְתַּבְּרָא דְּלָא (דְּבָרִים כ, ט): "וּפָקְדוּ שָׂרֵי צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם", וְאַחַר־כָּךְ (שָׁם, ב): "וְנִגַּשׁ הַכֹּהֵן וְדִבֶּר אֶל הָעָם". מִן דּוּ מְתַקֵּן לוֹן הוּא מַשְׁמַע לוֹן. אֵין מִקְרָא אָמוּר עַל סֵדֶר.

בַּסֵּפֶר אַתְּ אָמַר: שׁוֹטֵר שׁוֹמֵעַ מִפִּי כֹהֵן פָּרָשָׁה וְאוֹמְרָהּ בְּכָל לָשׁוֹן. אֲבָל בְּעֶרְכֵי הַמִּלְחָמָה: מְסַפְּקִין מַיִם וּמָזוֹן וּמְתַקְּנִין אֶת הַדְּרָכִים. רַבִּי חַגַּי בָּעֵי: כְּמָה דְתֵימַר בַּסֵּפֶר, שׁוֹטֵר שׁוֹמֵעַ פָּרָשָׁה מִפִּי כֹהֵן וְאוֹמְרָהּ לָעָם בְּכָל לָשׁוֹן, וֶאֱמַר אַף בְּעֶרְכֵי הַמִּלְחָמָה כֵּן! הָתִיב רַבִּי חִיָּה בַּר אַדָּא: לָא מִסְתַּבְּרָה דְּלָא "וְהָיָה כְּכַלּוֹת הַשֹּׁטְרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם", וְאַחַר כָּךְ: "וְנִגַּשׁ הַכֹּהֵן וְדִבֶּר אֶל הָעָם". אֲמַר לֵהּ: מִכֵּיוָן דְּאַתְּ אָמַר 'אֵין מִקְרָא אָמוּר עַל הַסֵּדֶר' - לֵית שָׁמַע מִנַּהּ כְּלוּם.

הֲלָכָה ב: מַתְנִיתִין: כְּמַה שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן (דִּבְרֵי הַיָּמִים ב' כח, טו): "וַיָּקֻמוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר

נִקְבוּ בְשֵׁמוֹת, וַיַּחֲזִיקוּ בַּשִּׁבְיָה, וְכָל מַעֲרֻמֵּיהֶם הִלְבִּישׁוּ מִן הַשָּׁלָל". עַל אִיבֵיכֶם אַתֶּם הוֹלְכִין, שֶׁאִם תִּפְּלוּ בְיָדָם אֵין מְרַחֲמִין עֲלֵיכֶם.

גְּמָרָא: אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כֹּל שֶׁאֵינוֹ כְּגוֹן אֵלּוּ, שֶׁהָיְתָה סְפִיקָה לְמַחוֹת - אַל יְמַחֶה. רַב אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: כְּשֵׁם שֶׁמִּצְוָה לוֹמַר עַל דָּבָר שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה, כָּךְ מִצְוָה שֶׁלֹּא לוֹמַר עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ נַעֲשֶׂה.

אָמַר רַבִּי לְעָזָר: כְּשֵׁם שֶׁאָסוּר לְטַהֵר אֶת הַטָּמֵא, כָּךְ אָסוּר לְטַמֵּא אֶת הַטָּהוֹר. רַבִּי בָּא בַּר יַעֲקֹב בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן:

[לה.]

אִם בָּאת הֲלָכָה תַּחַת יָדֶךָ, וְאֵין אַתְּ יוֹדֵעַ אִם לִשְׂרֹף אִם לִתְלוֹת - לְעוֹלָם הֱוֵי רָץ אַחַר הַשְּׂרֵפָה יוֹתֵר מִן הַתְּלִיָּה, שֶׁאֵין לְךָ חָבִיב בַּתּוֹרָה יוֹתֵר מִפְּרִים הַנִּשְׂרָפִין וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִין, וְהֵן בִּשְׂרֵפָה. רַבִּי יוֹסֵי בָּעֵי: לְמֵדִין דָּבָר שֶׁאֵין מִצְוָתוֹ לְכָאן מִדָּבָר שֶׁמִּצְוָתוֹ לְכָאן?

הֲלָכָה ג: מַתְנִיתִין: "אַל יֵרֵךְ לְבַבְכֶם אַל תִּירְאוּ וְאַל תַּחְפְּזוּ וְאַל תַּעַרְצוּ מִפְּנֵיהֶם" (דְּבָרִים כ, ג); "אַל יֵרֵךְ לְבַבְכֶם" - מִפְּנֵי צַהֲלַת סוּסִים וְצִחְצוּחַ חֲרָבוֹת, "אַל תִּירְאוּ" - מִפְּנֵי הֲגָפַת הַתְּרִיסִין וְשִׁפְעַת הַקַּלְגָּסִים, "אַל תַּחְפְּזוּ" - מִפְּנֵי קוֹל קְרָנוֹת, "וְאַל תַּעַרְצוּ" - מִפְּנֵי קוֹל צְוָחָה. "כִּי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הַהֹלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֶם לָכֶם עִם אֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם" (שָׁם, ד); הֵן בָּאִין בִּנְצִחַת בָּשָׂר וָדָם, וְאַתֶּם בָּאִין בִּנְצִחוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם. פְּלִשְׁתִּים בָּאוּ בִּנְצִחוֹנוֹ שֶׁל גָּלְיָת, וּמָה הָיָה בְּסוֹפוֹ? סוֹפוֹ שֶׁנָּפַל בַּחֶרֶב וְהֵם נָפְלוּ עִמּוֹ. אֲבָל אַתֶּם אֵין אַתֶּם כֵּן, אֶלָּא "כִּי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הַהֹלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֶם לָכֶם עִם אֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם" - זוֹ מַחֲנֵה הָאָרוֹן.

גְּמָרָא: כְּתִיב (תְּהִלִּים יח, יג-טו): "מִנֹּגַהּ נֶגְדּוֹ עָבְיו עָבְרוּ"; "עָבְיו" - כְּנֶגֶד טוּרְמִיּוֹת שֶׁלָּהֶן, "עָבְרוּ" - כְּנֶגֶד הַכִּיתִים שֶׁלָּהֶן, "בָּרָד" - כְּנֶגֶד בְּלִיצְטִירָא שֶׁלָּהֶן, "וְגַחֲלֵי" - כְּנֶגֶד טַרְמַנְטַן שֶׁלָּהֶן, "אֵשׁ" - כְּנֶגֶד הַנַּפְטְ שֶׁלָּהֶן, "וַיַּרְעֵם בַּשָּׁמַיִם" - כְּנֶגֶד הַלַּפִּידִים שֶׁלָּהֶן, "וְעֶלְיוֹן יִתֵּן קֹלוֹ" - כְּנֶגֶד קוֹל הַקְּרָנוֹת שֶׁלָּהֶן, "וַיִּשְׁלַח חִצָּיו" - כְּנֶגֶד הַחִצִּים שֶׁלָּהֶן, "וַיְפִיצֵם" - מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ מְפַזְּרִין אוֹתָן. אָמַר רַבִּי בָּא בַּר כָּהֲנָא: מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ עֲשׂוּיִין תֵּבוֹת תֵּבוֹת, וְהָיוּ הַחִצִּים מְפַזְּרִין אוֹתָן, וְהַבְּרָקִים מַכְנִיסִין אוֹתָן. "בְּרָקִים" - כְּנֶגֶד הַחֲרָבוֹת שֶׁלָּהֶן, "וַיְהֻמֵּם" - הֲמָמָם וְעִרְבְּבָם וְהִפִּיל סִגְנָם[כד] שֶׁלָּהֶם. רַבִּי אוֹמֵר: אֵין לָשׁוֹן הַזֶּה "וַיְהֻמֵּם" אֶלָּא לְשׁוֹן 'מַגֵּפָה', כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (דְּבָרִים ז, כג): "וְהָמָם מְהוּמָה גְּדֹלָה עַד הִשָּׁמְדָם".

"לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם" - זֶה מַחֲנֵה הָאָרוֹן. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: זֶה הַשֵּׁם שֶׁהָיָה נָתוּן בָּאָרוֹן. דְּתָנֵי: רַבִּי יוּדָה בֶּן לָקִישׁ אוֹמֵר: שְׁנֵי אֲרוֹנוֹת הָיוּ מְהַלְּכִין עִם יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר, אֶחָד שֶׁהָיְתָה הַתּוֹרָה נְתוּנָה בּוֹ, וְאֶחָד שֶׁהָיוּ שִׁבְרֵי הַלּוּחוֹת מֻנָּחִין בְּתוֹכוֹ. זֶה שֶׁהָיְתָה הַתּוֹרָה נְתוּנָה בְּתוֹכוֹ, הָיָה נָתוּן בְּאֹהֶל מוֹעֵד, הָדָא הִיא דִּכְתִיב (בַּמִּדְבָּר יד, מד): "וַאֲרוֹן בְּרִית יְיָ וּמֹשֶׁה לֹא מָשׁוּ מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה"; וְזֶה שֶׁהָיוּ שִׁבְרֵי הַלּוּחוֹת נְתוּנִין בְּתוֹכוֹ, הָיָה נִכְנָס וְיוֹצֵא עִמָּהֶן. וְרַבָּנָן אָמְרֵי: אֶחָד הָיָה, וּפַעַם אַחַת יָצָא בִּימֵי עֵלִי וְנִשְׁבָּה.

קְרָיָא מְסַיַּע לָהֶן לְרַבָּנִין (שְׁמוּאֵל א׳ ד, ח): "אוֹי לָנוּ מִי יַצִּילֵנוּ מִיַּד הָאֱלֹהִים הָאַדִּירִים הָאֵלֶּה"? מִילְּא דְּלָא חֲמוֹן מִן יוֹמֵיהוֹן. קְרָיָא

[כד] דִּגְלָם

מְסַיַּע לְרַבִּי יוּדָה בֶּן לָקִישׁ (שָׁם יד, יח): ״וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לַאֲחִיָּה, הַגִּישָׁה אֲרוֹן הָאֱלֹהִים״ - וַהֲלֹא אָרוֹן בְּקִרְיַת יְעָרִים הָיָה! מַאי עָבְדִין לַהּ רַבָּנִין? ׳הַגִּישָׁה אֵלַי הַצִּיץ׳. וּקְרָא מְסַיַּע לְרַבִּי יוּדָה בֶּן לָקִישׁ (שְׁמוּאֵל ב׳ יא, יא): ״הָאָרוֹן וְיִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה יֹשְׁבִים בַּסֻּכוֹת״ –

[לה:]

וַהֲלֹא אָרוֹן בְּצִיּוֹן הָיָה! מָה עָבְדִין לַהּ רַבָּנִין? סְכָךְ שֶׁהָיָה בְּקֵירוּי, שֶׁאֲדַיִן לֹא נִבְנָה בֵּית הַבְּחִירָה.

מִשֶּׁנִּגְנַז הָאָרוֹן נִגְנַז עִמּוֹ צִנְצֶנֶת הַמָּן, וּצְלוֹחִית שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, וּמַקְלוֹ שֶׁל אַהֲרֹן וּפִרְחָיו וּשְׁקֵדָיו, וְאַרְגָּז שֶׁהֵשִׁיבוּ פְּלִשְׁתִּים אָשָׁם לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִי גְנָזָן? יֹאשִׁיָּהוּ, כֵּיוָן שֶׁרָאָה שֶׁכָּתוּב (דִּבְרֵי הַיָּמִים ב׳ לה, ג): ״וַיֹּאמֶר לַלְוִיִּם הַמְבִינִים לְכָל יִשְׂרָאֵל, הַקְּדוֹשִׁים לַיְיָ: תְּנוּ אֶת אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ בַּבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה בֶּן דָּוִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, אֵין לָכֶם מַשָּׂא בַּכָּתֵף״. אָמַר: אִם גּוֹלָה הוּא עִמָּכֶם לְבָבֶל אֵין אַתֶּם מַחְזִירִין אוֹתוֹ לִמְקוֹמוֹ, אֶלָּא ״עַתָּה עִבְדוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְאֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל״.

פְּטוּם שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה (שְׁמוֹת ל, כג-כד): ״וְאַתָּה קַח לְךָ בְּשָׂמִים רֹאשׁ, מָר דְּרוֹר חֲמֵשׁ מֵאוֹת״ וְגוֹ׳, ״וְקִדָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ״ - שֶׁהֵן אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת מָנִים. ״וְשֶׁמֶן זַיִת הִין״ - שֶׁהֵן שְׁנֵים־עָשָׂר לוֹג שֶׁבּוֹ הָיָה שׁוֹלֵק אֶת הָעִקָּרִין, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שׁוֹלְקָן הָיָה בְּמַיִם וְנוֹתֵן שֶׁמֶן עַל גַּבֵּיהֶן, וְכֵיוָן שֶׁהָיָה קוֹלֵט אֶת הָרֵיחַ הָיָה מַעֲבִירוֹ, כְּדֶרֶךְ שֶׁהַפַּטָּמִין עוֹשִׂין, הָדָא הִיא דִּכְתִיב (שָׁם, כה): ״וְעָשִׂיתָ אֹתוֹ שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ״.

תָּנֵי: רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי אִלְעַאי אוֹמֵר: שֶׁמֶן מִשְׁחָה שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר מַעֲשֶׂה נִסִּים נַעֲשָׂה בּוֹ מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף, שֶׁמִּתְּחִלָּה לֹא הָיָה בּוֹ אֶלָּא שְׁנֵים־עָשָׂר לוֹג, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): ״וְשֶׁמֶן זַיִת הִין״. אִם לָסוֹף בּוֹ אֶת הָעֵצִים לֹא הָיָה מַסְפִּיק, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, שֶׁהָאוּר בּוֹלֵעַ, וְהָעֵצִים בּוֹלְעִין, וְהַיּוֹרָה בּוֹלַעַת, וּמִמֶּנּוּ נִמְשְׁחוּ הַמִּשְׁכָּן וְכָל כֵּלָיו, הַשֻּׁלְחָן וְכָל כֵּלָיו, הַמְּנוֹרָה וְכָל כֵּלֶיהָ, מִמֶּנּוּ נִמְשַׁח אַהֲרֹן וּבָנָיו כָּל שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּלּוּאִים, מִמֶּנּוּ נִמְשְׁחוּ כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים וּמְלָכִים.

מֶלֶךְ בַּתְּחִלָּה[כה] טָעוּן מְשִׁיחָה, מֶלֶךְ בֶּן מֶלֶךְ אֵינוֹ טָעוּן מְשִׁיחָה. שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל א׳ טז, יב): ״קוּם מְשָׁחֵהוּ כִּי זֶה הוּא״ - זֶה טָעוּן מְשִׁיחָה, אֵין בְּנוֹ טָעוּן מְשִׁיחָה. אֲבָל כֹּהֵן גָּדוֹל בֶּן כֹּהֵן גָּדוֹל, אֲפִלּוּ עַד עֲשָׂרָה דוֹרוֹת - טְעוּנִין מְשִׁיחָה.

וְכֻלּוֹ קָיָם לָעָתִיד לָבוֹא, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת ל, לא): שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ יִהְיֶה זֶה לִי לְדֹרֹתֵיכֶם״.

׳אֵין מוֹשְׁחִין אֶת הַמְּלָכִים אֶלָּא עַל גַּבֵּי הַמַּעְיָן, שֶׁנֶּאֱמַר (מְלָכִים א׳ א, לג-לד): ״וְהִרְכַּבְתֶּם אֶת שְׁלֹמֹה בְנִי עַל הַפִּרְדָּה אֲשֶׁר לִי וְהוֹרַדְתֶּם אֹתוֹ אֶל גִּחוֹן, וּמָשַׁח אֹתוֹ שָׁם צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא״ וְגוֹ׳. אֵין מוֹשְׁחִין בְּנֵי מְלָכִים אֶלָּא מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת. מִפְּנֵי מָה נִמְשַׁח שְׁלֹמֹה? מִפְּנֵי מַחְלֹקֶתוֹ שֶׁל אֲדוֹנִיָּה, יוֹאָשׁ מִפְּנֵי עֲתַלְיָה, יְהוּא מִפְּנֵי יוֹרָם׳. לָא כֵן כְּתִיב ״קוּם מְשָׁחֵהוּ כִּי זֶה הוּא״ - ״זֶה״ טָעוּן מְשִׁיחָה, וְאֵין מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל טְעוּנִין מְשִׁיחָה? יְהוֹאָחָז, מִפְּנֵי יְהוֹיָקִים אָחִיו, שֶׁהָיָה גָּדוֹל מִמֶּנּוּ שְׁתֵּי שָׁנִים.

[כה] הָרִאשׁוֹן מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ לְמֶלֶךְ

[לו.]

וְלֹא יאשִׁיהוּ גְּנָזוֹ? הָדָא אָמְרָה, בַּאֲפַרְסְמוֹן מְשָׁחוֹ. אֵין מוֹשְׁחִין אֶת הַמְּלָכִים אֶלָּא מִן הַקֶּרֶן. שָׁאוּל וְיהוּא נִמְשְׁחוּ מִן הַפַּךְ - שֶׁהָיְתָה מַלְכוּתָן מַלְכוּת עוֹבֶרֶת, דָּוִד וּשְׁלֹמֹה נִמְשְׁחוּ מִן הַקֶּרֶן - שֶׁהָיְתָה מַלְכוּתָן מַלְכוּת קַיֶּמֶת. אֵין מוֹשְׁחִין מְלָכִים, כֹּהֲנִים. אָמַר רַבִּי יוּדָן עַנְתּוֹנְדְּרָיָה: עַל שֵׁם (בְּרֵאשִׁית מט, י): "לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה". אָמַר רַבִּי חִיָּה בַּר אַדָּא: עַל שֵׁם (דִּבְרֵי הַיָּמִים יז, כ): "לְמַעַן יַאֲרִיךְ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ הוּא וּבָנָיו בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל". מַה כְּתִיב בָּתְרֵיהּ? "לֹא יִהְיֶה לַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם" (שָׁם יח, א).

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הוּא יוֹחָנָן, הוּא יְהוֹאָחָז. וְהָא כְתִיב (דִּבְרֵי הַיָּמִים א׳ ג, טו): "הַבְּכוֹר יוֹחָנָן"! בְּכוֹר לְמַלְכוּת.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הוּא שָׁלוֹם, הוּא צִדְקִיָּהוּ. וְהָכְתִיב (שָׁם): "הַשְּׁלִשִׁי צִדְקִיָּהוּ, הָרְבִיעִי שַׁלּוּם"! שְׁלִישִׁי לְתוֹלְדוֹת, וּרְבִיעִי לְמַלְכוּת. "צִדְקִיָּהוּ" - שֶׁצִּדֵּק עָלָיו אֶת הַדִּין. "שַׁלּוּם" - שֶׁבָּיְמָיו שָׁלְמָה מַלְכוּת בֵּית דָּוִד. לֹא 'שַׁלּוּם' הָוָה שְׁמֵיהּ, וְלֹא 'צִדְקִיָּהוּ' הָוָה שְׁמֵיהּ, אֶלָּא 'מַתַּנְיָה'. הָדָא הִיא דִּכְתִיב (מְלָכִים ב׳ כד, יז): "וַיַּמְלֵךְ מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת מַתַּנְיָה דֹדוֹ תַּחְתָּיו, וַיַּסֵּב אֶת שְׁמוֹ צִדְקִיָּהוּ".

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בְּאַמָּה שֶׁל שִׁשָּׁה טְפָחִים הָיָה הָאָרוֹן עָשׂוּי. מַאן תַּנָּא אַמָּה שֶׁל שִׁשָּׁה טְפָחִים? רַבִּי מֵאִיר הִיא, דְּתַנָּן: רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כָּל הָאַמּוֹת הָיוּ בְּבֵינוֹנִיּוֹת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי מֵאִיר, דְּאָמַר בְּאַמָּה שֶׁל שִׁשָּׁה טְפָחִים הָיָה הָאָרוֹן עָשׂוּי, אָרְכּוֹ שֶׁל אָרוֹן חֲמִשָּׁה־עָשָׂר, דִּכְתִיב (שְׁמוֹת כה, י): "אַמָּתַיִם וָחֵצִי אָרְכּוֹ"; אַמָּה - אִשְׁתָּה[כו], וְאַמָּה - אֶשְׁתָּה. וּפַלְגוּת אַמְתָּא תְּלָתָא, וְאַרְבָּעָה לוּחוֹת הָיוּ בוֹ, שְׁנַיִם שְׁבוּרִים וּשְׁנַיִם שְׁלֵמִים, דִּכְתִיב (דְּבָרִים י, ב): "אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשַׁמְתָּם בָּאָרוֹן". וְהַלּוּחוֹת הָיוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד אָרְכָּן שִׁשָּׁה טְפָחִים וְרָחְבָּן שִׁלְשָׁה. תֵּן רָחְבָּן שֶׁל לוּחוֹת לְאָרְכּוֹ שֶׁל אָרוֹן, נִשְׁתַּיְּרוּ שָׁם שִׁלְשָׁה טְפָחִים, תְּנֵם לְאִיסְטְוָוה.

וְרָחְבּוֹ שֶׁל אָרוֹן תִּשְׁעָה טְפָחִים, דִּכְתִיב (שְׁמוֹת כה, י): "אַמָּה וָחֵצִי רָחְבּוֹ". אַמְתָּא - אִשְׁתָּא, וּפַלְגוּת אַמְתָּא - תְּלָתָא. וְאַרְבָּעָה לוּחוֹת הָיוּ בוֹ, שְׁנַיִם שְׁבוּרִים וּשְׁנַיִם שְׁלֵמִין, דִּכְתִיב: "אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשַׁמְתָּם בָּאָרוֹן". וְהַלּוּחוֹת הָיָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד אָרְכָּן שִׁשָּׁה טְפָחִים, וְתֵן אָרְכָּן שֶׁל לוּחוֹת לְרָחְבּוֹ שֶׁל אָרוֹן, נִשְׁתַּיֵּר שָׁם שִׁלְשָׁה טְפָחִים. חֲצִי טֶפַח מִכָּן וַחֲצִי טֶפַח מִכָּן לִכְתָלִים, וּמָקוֹם שֶׁמַּנִּיחִין בּוֹ סֵפֶר תּוֹרָה טְפָחַיִם.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: בְּאַמָּה שֶׁל חֲמִשָּׁה טְפָחִים הָיָה הָאָרוֹן עָשׂוּי. מַאן תַּנָּא אַמָּה שֶׁל חֲמִשָּׁה טְפָחִים? רַבִּי יְהוּדָה, דְּתַנִּינַן תַּמָּן: רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר: אַמַּת הַבִּנְיָן שִׁשָּׁה טְפָחִים, וְשֶׁל כֵּלִים חֲמִשָּׁה,

[לו:]

וְהָן אָרוֹן כְּלִי הוּא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוּדָה, דְּאָמַר: שֶׁל חֲמִשָּׁה טְפָחִים הָיָה הָאָרוֹן עָשׂוּי, אָרְכּוֹ שֶׁל אָרוֹן שְׁנֵים־עָשָׂר טְפָחִים וּמֶחֱצָה, דִּכְתִיב (שָׁם): "אַמָּתַיִם וָחֵצִי אָרְכּוֹ"; אַמְתָּא - חַמְשָׁה, וְאַמְתָּא - חַמְשָׁה, וּפַלְגוּת אַמְתָּא - תְּרֵין וּפְלַג. וְאַרְבָּעָה לוּחוֹת הָיוּ בוֹ, שְׁנַיִם שְׁלֵמִין וּשְׁנַיִם שְׁבוּרִין, דִּכְתִיב (דְּבָרִים י, ב): "אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשַׁמְתָּם בָּאָרוֹן", וְהַלּוּחוֹת הָיוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד אָרְכָּן שִׁשָּׁה טְפָחִים וְרָחְבָּן שִׁלְשָׁה, תֵּן רָחְבָּן שֶׁל לוּחוֹת לְאָרְכּוֹ שֶׁל אָרוֹן,

---

[כו] אַמָּה אַחַת הִיא שִׁשָּׁה טְפָחִים

נִשְׁתַּיֵּר שָׁם חֲצִי טֶפַח: אֶצְבַּע לִכְתָלִים מִכָּן, וְאֶצְבַּע לִכְתָלִים מִכָּן.

וְרָחְבוֹ שֶׁל אָרוֹן שִׁבְעָה טְפָחִים וּמֶחֱצָה, דִּכְתִיב (שְׁמוֹת כה, י): "וְאַמָּה וָחֵצִי רָחְבּוֹ"; אַמְתָא - חַמְשָׁה טְפָחִים, וּפַלְגוּת אַמְתָא תְּרֵין וּפַלַג. וְאַרְבָּעָה לוּחוֹת הָיוּ בוֹ, שְׁנַיִם שְׁלֵמִין וּשְׁנַיִם שְׁבוּרִין, דִּכְתִיב (דְּבָרִים י, ב): "אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשַׂמְתָּם בָּאָרוֹן". וְהַלּוּחוֹת הָיוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד אָרְכָּן שִׁשָּׁה טְפָחִים וְרָחְבָּן שִׁלְשָׁה, תֵּן אָרְכָּן שֶׁל לוּחוֹת לְרָחְבּוֹ שֶׁל אָרוֹן, נִשְׁתַּיֵּר שָׁם טֶפַח וּמֶחֱצָה, אֶצְבַּע לִכְתָלִים מִכָּן, וְאֶצְבַּע לִכְתָלִים מִכָּן. וַחֲצִי טֶפַח מִכָּן לִשְׁלוּט.

כֵּיצַד עָשָׂה בְצַלְאֵל אֶת הָאָרוֹן? רַבִּי חֲנִינָה אָמַר: שָׁלֹשׁ תֵּבוֹת עֲשָׂאָן, שְׁתַּיִם שֶׁל זָהָב, וְאַחַת שֶׁל עֵץ, וְנָתַן שֶׁל זָהָב בְּשֶׁל עֵץ, וְשֶׁל עֵץ בְּשֶׁל זָהָב, וְצִפָּהוּ. הָדָא הִיא דִכְתִיב (שְׁמוֹת כה, יא): "וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר מִבַּיִת וּמִחוּץ", מַה תַּלְמוּד לוֹמַר "תְּצַפֶּנּוּ"? לְהָבִיא שְׁפָתוֹ הָעֶלְיוֹנָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: תֵּבָה אַחַת עָשָׂאוֹ וְצִפָּהוּ, הָדָא הִיא דִכְתִיב: "וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר מִבַּיִת וּמִחוּץ", מַה תַּלְמוּד לוֹמַר "תְּצַפֶּנּוּ"? אָמַר רַבִּי פִּינְחָס: לְהָבִיא בֵּין נֶסֶר לְנֶסֶר.

כֵּיצַד הָיוּ הַלּוּחוֹת כְּתוּבִים? רַבִּי חֲנַנְיָה בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: חֲמִשָּׁה עַל לוּחַ זֶה וַחֲמִשָּׁה עַל לוּחַ זֶה. וְרַבָּנִין אָמְרִין: עֲשָׂרָה עַל לוּחַ זֶה וַעֲשָׂרָה עַל לוּחַ זֶה. דִּכְתִיב (דְּבָרִים ד, יג): "וַיַּגֶּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים" - עֲשָׂרָה עַל לוּחַ זֶה, וַעֲשָׂרָה עַל לוּחַ זֶה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי אוֹמֵר: עֶשְׂרִים עַל לוּחַ זֶה, וְעֶשְׂרִים עַל לוּחַ זֶה, דִּכְתִיב: "וַיַּגֶּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים" - עֶשְׂרִים עַל לוּחַ זֶה, וְעֶשְׂרִים עַל לוּחַ זֶה. רַבִּי סִימַאי אוֹמֵר: אַרְבָּעִים עַל לוּחַ זֶה, וְאַרְבָּעִים עַל לוּחַ זֶה, מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתוּבִים, טֶטְרָגוֹנָה[כו].

חֲנַנְיָה בֶּן אָחִי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: בֵּין כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר דִּקְדּוּקֶיהָ וְאוֹתוֹתֶיהָ שֶׁל תּוֹרָה הָיוּ כְתוּבִין. (שִׁיר הַשִּׁירִים ה, יד): "מְמֻלָּאִים בַּתַּרְשִׁישׁ" - כְּיַמָּא רַבָּא. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ, כַּד הֲוָה מָטֵי לְהָדֵין קְרָיָא, הֲוָה אָמַר: יָפֶה לִמְּדָנִי חֲנַנְיָה בֶּן אָחִי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מַה הַיָּם הַזֶּה, בֵּין גַּל גָּדוֹל לְגַל גָּדוֹל גַּלִּים קְטַנִּים, כָּךְ בֵּין כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר, דִּקְדּוּקֶיהָ וְאוֹתוֹתֶיהָ שֶׁל תּוֹרָה.

אָמַר רַבִּי תַּנְחוּמָא: אִיתְקַשְׁיֵית קָמֵי רַבִּי פִּינְחָס: אֲתָיָא כְּרַבִּי יוּדָה, וְלָא אֲתָיָא כְּרַבִּי מֵאִיר. מַה טַּעֲמָא דְּרַבִּי יוּדָה? "לָקֹחַ אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה" (דְּבָרִים לא, כו). עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוּדָה דּוּ אָמַר: אֵיכָן סֵפֶר תּוֹרָה הָיָה נָתוּן? כְּמִין גְּלוּסְקוּס עָשׂוּ לוֹ מִבַּחוּץ, וְהָיָה סֵפֶר תּוֹרָה נָתוּן בְּתוֹכוֹ. מַה טַּעַם דְּרַבִּי מֵאִיר?

[לז.]

"וְנָתַתָּ אֶת הַכַּפֹּרֶת עַל הָאָרֹן מִלְמָעְלָה" (שְׁמוֹת כה, כא); עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוּדָה דּוּ אָמַר: 'אֵין מֻקְדָּם וּמְאֻחָר בַּתּוֹרָה': "וְאֶל הָאָרֹן תִּתֵּן אֶת הָעֵדֻת אֲשֶׁר אֶתֵּן אֵלֶיךָ". וְאַחַר כָּךְ: "וְנָתַתָּ אֶת הַכַּפֹּרֶת עַל הָאָרֹן מִלְמָעְלָה". רַבִּי פִּינְחָס בְּשֵׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: תּוֹרָה שֶׁנָּתַן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עוֹרָהּ - אֵשׁ לְבָנָה, חֲרוּתָהּ - אֵשׁ שְׁחוֹרָה. הִיא אֵשׁ, וּמְבֻלֶּלֶת בְּאֵשׁ, חֲצוּבָה מֵאֵשׁ, נְתוּנָה מֵאֵשׁ - "מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ" (דְּבָרִים לג, ב).

הֲלָכָה ד: מַתְנִיתִין: "וּדְבָרוֹ הַשֹּׁטְרִים אֶל הָעָם לֵאמֹר מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בַיִת חָדָשׁ וְלֹא חֲנָכוֹ יֵלֵךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ וְגוֹ' (דְּבָרִים כ, ה), אֶחָד הַבּוֹנֶה בַּיִת חָדָשׁ, וְאֶחָד הַבּוֹנֶה בֵּית

[כו] מְרֻבָּע

הַתֶּבֶן, בֵּית הַבָּקָר, בֵּית הָעֵצִים, בֵּית הָאוֹצָרוֹת. אֶחָד הַבּוֹנֶה, וְאֶחָד הַלּוֹקֵחַ, וְאֶחָד הַיּוֹרֵשׁ, וְאֶחָד שֶׁנִּתַּן לוֹ בְּמַתָּנָה.

גְּמָרָא: "אֲשֶׁר בָּנָה בַיִת" - אֵין לִי אֶלָּא אֲשֶׁר בָּנָה. לָקַח, יָרַשׁ, נִתַּן לוֹ בְּמַתָּנָה - מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "הָאִישׁ" - מִי הָאִישׁ. מִנַּיִן הַבּוֹנֶה בֵּית הַתֶּבֶן, בֵּית הַבָּקָר, בֵּית הָעֵצִים, בֵּית הָאוֹצָרוֹת מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "אֲשֶׁר בָּנָה" - מִכָּל מָקוֹם. יָכוֹל הַבּוֹנֶה בֵּית שַׁעַר וְאַכְסַדְרָה וּמִרְפֶּסֶת יְהֵא חוֹזֵר? תַּלְמוּד לוֹמַר: "בַּיִת"; מַה בַּיִת מְיֻחָד שֶׁהוּא בֵּית דִּירָה, יָצְאוּ אֵלּוּ שֶׁאֵינָן בֵּית דִּירָה.

יָצָא בַּיִת שֶׁאֵין בּוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת עַל אַרְבַּע אַמּוֹת. דְּתָנֵי: בַּיִת שֶׁאֵין בּוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת עַל אַרְבַּע אַמּוֹת - פָּטוּר מִן הַמַּעֲקֶה, וּמִן הַמְּזוּזָה, וּמִן הָעֵרוּב, וְאֵינוֹ טוֹבֵל לְמַעֲשְׂרוֹת, וְאֵין נוֹתְנִין לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת לִפְנֵי פִּתְחוֹ, וְאֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ חִבּוּר לְעִיר, וְהַנּוֹדֵר מִן הַבַּיִת - מֻתָּר לֵישֵׁב בּוֹ, וְאֵינוֹ צָמִית בַּיּוֹבֵל, וְאֵינוֹ מִטַּמֵּא בַּנְּגָעִים, וְאֵין הַבְּעָלִים חוֹזְרִין לוֹ בַּמִּלְחָמָה.

מַה תַּלְמוּד לוֹמַר: "אֲשֶׁר בָּנָה"? פֵּרַט לְשֶׁנָּפַל בֵּיתוֹ וּבְנָאוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: זֹאת אוֹמֶרֶת: הַמַּחֲזִיר אֶת גְּרוּשָׁתוֹ לֹא הָיָה חוֹזֵר. יָכוֹל הַבּוֹנֶה בַּיִת בְּחוּצָה לָאָרֶץ יְהֵא חוֹזֵר? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְלֹא חֲנָכוֹ" - אֶת שֶׁמִּצְוָה לְחַנְּכוֹ, יָצָא זֶה שֶׁאֵינוֹ מִצְוָה לְחַנְּכוֹ.

הַקְּדִים לוֹ שִׁכְרוֹ - כְּמִי שֶׁחֲנָכוֹ, נָתַן לוֹ שִׁכְרוֹ לְאַחַר שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ - כְּמִי שֶׁלֹּא חֲנָכוֹ.

[לז:]

נִעֲלוֹ: אִם הָיָה בְּתוֹכוֹ חֲפָצִים אֶת שֶׁדַּרְכּוֹ לְבָטֵל עָלָיו - כְּמִי שֶׁחֲנָכוֹ, וְאִם לָאו - כְּמִי שֶׁלֹּא חֲנָכוֹ.

הֲלָכָה ה: מַתְנִיתִין: "וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כֶּרֶם וְלֹא חִלְּלוֹ" וְגוֹ' (דְּבָרִים כ, ו) - אֶחָד הַנּוֹטֵעַ אֶת הַכֶּרֶם, וְאֶחָד הַנּוֹטֵעַ חֲמִשָּׁה אִילָנֵי מַאֲכָל, אֲפִלּוּ מֵחֲמֵשֶׁת הַמִּינִים. אֶחָד הַנּוֹטֵעַ, וְאֶחָד הַמַּבְרִיךְ, וְאֶחָד הַמַּרְכִּיב, וְאֶחָד הַלּוֹקֵחַ, וְאֶחָד הַיּוֹרֵשׁ, וְאֶחָד שֶׁנִּתַּן לוֹ בְּמַתָּנָה.

גְּמָרָא: "אֲשֶׁר נָטַע" - אֵין לִי אֶלָּא אֲשֶׁר נָטַע. לָקַח, יָרַשׁ, נִתַּן לוֹ בְּמַתָּנָה - מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "הָאִישׁ" - מִי הָאִישׁ. מִנַּיִן הַנּוֹטֵעַ חֲמִשָּׁה אִילָנֵי מַאֲכָל, אֲפִלּוּ מֵחֲמֵשֶׁת הַמִּינִין? תַּלְמוּד לוֹמַר: "אֲשֶׁר נָטַע" - מִכָּל מָקוֹם. יָכוֹל אַרְבָּעָה אִילָנֵי מַאֲכָל, אוֹ חֲמִשָּׁה אִילָנֵי סְרָק, יְהֵא חוֹזֵר? תַּלְמוּד לוֹמַר: "כֶּרֶם" - מַה כֶּרֶם מְיֻחָד שֶׁהוּא שֶׁל חָמֵשׁ גְּפָנִים, יָצָא זֶה שֶׁאֵינוֹ שֶׁל חָמֵשׁ גְּפָנִים.

שֶׁהַיַּיִן מִגּוֹתוֹ, שֶׁהַיַּיִן קוֹסֵס[כח] - מְעָרְבִין בּוֹ, וּמִשְׁתַּתְּפִין בּוֹ, וּמְבָרְכִין עָלָיו, וּמְזַמְּנִין עָלָיו, וּמְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הַכַּלָּה, וּמְנַחֲמִין בּוֹ אֶת הָאָבֵל, וְנִמְכָּר בַּחֲנוּת לְשֵׁם יַיִן. וְהַמּוֹכֵר לַחֲבֵרוֹ יַיִן סְתָם - לֹא מָכַר לוֹ יַיִן קוֹסֵס. וְאָסוּר בְּהוֹרָיָה, וּבְהֶתֵּר נְדָרִים, וְעַל בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ. לֵית לָךְ אֶלָּא: שֶׁהוּא אָסוּר עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. וְהָהֵן בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה - צְרִיכָה.

יָכוֹל הַנּוֹטֵעַ כֶּרֶם בְּחוּצָה לָאָרֶץ, יְהֵא חוֹזֵר? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְלֹא חִלְּלוֹ" - אֶת שֶׁמִּצְוָה לְחַלְּלוֹ, יָצָא זֶה שֶׁאֵין מִצְוָה לְחַלְּלוֹ.

תָּנֵי: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: אֵין מַשְׁמַע אֶלָּא כֶּרֶם. וְדִכְוָתָהּ: אֵין מַשְׁמַע אֶלָּא נָטַע. תָּנֵי: "וְלֹא חִלְּלוֹ" - פֵּרַט לְמַבְרִיךְ וּלְמַרְכִּיב. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב הִיא. אָמַר רַב חִסְדָּא: דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא, כְּשֶׁהִרְכִּיב פֵּרוֹת עֲבֵרָה. מָה אֲנַן קָיְמִין? אִם כְּשֶׁהִרְכִּיב

[כח] יַיִן שֶׁהִתְחִיל לְהִתְקַלְקֵל וּלְהַחְמִיץ

אֵילַן מַאֲכָל עַל גַּבֵּי אֵילַן מַאֲכָל, מִן בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ - פֵּרוֹת עֲבֵרָה הֵן; וְאִם בְּשֶׁהִרְכִּיב אֵילַן מַאֲכָל עַל גַּבֵּי אֵילַן סָרָק, מִן בְּמִינוֹ - נוֹטֵעַ כְּבַתְּחִלָּה הֵן! אֶלָּא כֵּן אֲנַן קָיְמִין: בְּשֶׁהִרְכִּיב תְּאֵנָה שְׁחוֹרָה עַל גַּבֵּי תְּאֵנָה לְבָנָה. אֵימָתַי הוּא מְחַלֵּל? בִּרְבִיעִית? בַּחֲמִישִׁית?

[לח.]

מִסְתַּבְּרָה בַּחֲמִישִׁית, אֲבָל בִּרְבִיעִית - דָּמִים הוּא חַיָּב לוֹ. וְרַבָּנִין דְּקֵיסָרִין אָמְרִין: לָא מִסְתַּבְּרָה אֶלָּא בִּרְבִיעִית, דִּכְתִיב (וַיִּקְרָא יט, כד): "וּבַשָּׁנָה הָרְבִיעִת, יִהְיֶה כָּל פִּרְיוֹ קֹדֶשׁ הִלּוּלִים לַיי".

הֲלָכָה ו: מַתְנִיתִין: "וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אֵרַשׂ אִשָּׁה וְלֹא לְקָחָהּ" וְגוֹ' (דְּבָרִים כ, ז) - אֶחָד הַמְאָרֵשׂ בְּתוּלָה, וְאֶחָד הַמְאָרֵשׂ אֶת הָאַלְמָנָה, אֲפִלּוּ שׁוֹמֶרֶת יָבָם, וַאֲפִלּוּ שָׁמַע שֵׁמֶת אָחִיו בַּמִּלְחָמָה, חוֹזֵר וּבָא לוֹ. כָּל אֵלּוּ שׁוֹמְעִין דִּבְרֵי כֹהֵן מַעַרְכֵי הַמִּלְחָמָה, וְחוֹזְרִין. וּמְסַפְּקִין מַיִם וּמָזוֹן, וּמְתַקְּנִין אֶת הַדְּרָכִים.

גְּמָרָא: "אֲשֶׁר אֵרַשׂ אִשָּׁה", אֵין לִי אֶלָּא רוֹבֶה שֶׁנָּשָׂא רִיבָה[כט]. מִנַּיִן רוֹבֶה שֶׁנָּשָׂא אַלְמָנָה, אַלְמוֹן שֶׁנָּשָׂא רִיבָה, אַלְמוֹן שֶׁנָּשָׂא אַלְמָנָה מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "אִשָּׁה" - מִכָּל מָקוֹם. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר "חֲדָשָׁה"? פָּרַט לְמַחְזִיר אֶת גְּרוּשָׁתוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: זֹאת אוֹמֶרֶת: הַנּוֹשֵׂא אֶת הָאַיְלוֹנִית, הוֹאִיל וְאֵין מִצְוָה לֵישֵׁב עִמָּהּ, אֵינוֹ חוֹזֵר.

'אֲפִלּוּ שׁוֹמֶרֶת יָבָם לַחֲמִשָּׁה אַחִים'. וְדִכְוָתַהּ אֲפִלּוּ בַּיִת אֶחָד לַחֲמִשָּׁה אַחִין? תַּמָּן, אֵין כָּל אֶחָד וְאֶחָד רָאוּי לֵישֵׁב בּוֹ. בְּרַם הָכָא, כָּל אֶחָד וְאֶחָד רָאוּי לְיַבֵּם.

מַה דָּמֵי לַהּ? קִדֵּשׁ אִשָּׁה מֵעַכְשָׁו לְאַחַר שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ, וְשָׁלַם הַזְּמַן בַּמִּלְחָמָה - חוֹזֵר וּבָא לוֹ.

הֲלָכָה ז: מַתְנִיתִין: וְאֵלּוּ שֶׁאֵין חוֹזְרִין: הַבּוֹנֶה בֵּית שַׁעַר, אַכְסַדְרָה, וּמִרְפֶּסֶת, וְהַנּוֹטֵעַ אַרְבָּעָה אִילָנֵי מַאֲכָל, אוֹ חֲמִשָּׁה אִילָנֵי סָרָק, וְהַמַּחֲזִיר אֶת גְּרוּשָׁתוֹ. אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל, גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט, מַמְזֶרֶת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל, בַּת יִשְׂרָאֵל לְמַמְזֵר וּלְנָתִין - לֹא הָיָה חוֹזֵר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הַבּוֹנֶה בַּיִת עַל מְכוֹנוֹ לֹא הָיָה חוֹזֵר. רַבִּי לְעָזָר אוֹמֵר: אַף הַבּוֹנֶה בַּיִת לִבְנִים בַּשָּׁרוֹן לֹא הָיָה חוֹזֵר.

גְּמָרָא: תָּנֵי: רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר: אִם חִדֵּשׁ בָּהּ דָּבָר - חוֹזֵר, וְאִם לָאו - אֵינוֹ חוֹזֵר. סָדוֹ בְּסִיד וּפָתַח בּוֹ חַלּוֹנוֹת - לֹא הָיָה חוֹזֵר. הָיָה גָּדוֹל וַעֲשָׂאוֹ קָטָן - חוֹזֵר. וְאֶחָד וַעֲשָׂאוֹ שְׁנַיִם.

תָּנֵי: רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אַף אַנְשֵׁי הַשָּׁרוֹן לֹא הָיוּ חוֹזְרִין, שֶׁהֵן מִתְחַדְּשִׁין פְּעָמִים בְּשָׁבוּעַ. אַף כֹּהֵן גָּדוֹל הָיָה מִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶן בְּיוֹם־הַכִּפּוּרִים, שֶׁלֹּא יֵעָשׂוּ בְּתֵיהֶן קִבְרֵיהֶן.

[לח:]

הֲלָכָה ח: מַתְנִיתִין: וְאֵלּוּ שֶׁאֵינָן זָזִין מִמְּקוֹמָן: בָּנָה בַּיִת וַחֲנָכוֹ, נָטַע כֶּרֶם וְחִלְּלוֹ, וְהַנּוֹשֵׂא אֶת אֲרוּסָתוֹ, וְהַכּוֹנֵס אֶת יְבִמְתּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם כד, ה): "נְקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ"; "נְקִי לְבֵיתוֹ" - זֶה בֵּיתוֹ, "יִהְיֶה" - זֶה כַּרְמוֹ, "וְשִׂמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ" - זוֹ אִשְׁתּוֹ, "אֲשֶׁר לָקָח" - לְהָבִיא אֶת יְבִמְתּוֹ. וְאֵינָם מְסַפְּקִין מַיִם, וְאֵינָן מְתַקְּנִין אֶת הַדְּרָכִים.

גְּמָרָא: בָּנָה בַּיִת וַחֲנָכוֹ, וְלֹא שָׁהָא בְּתוֹכוֹ שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ, נָטַע כֶּרֶם וְחִלְּלוֹ, וְלֹא שָׁהָא בְּתוֹכוֹ שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ. וְכֻלְּהֶן לְמֵדִין מִן

[כט] בְּחוּר שֶׁאֵרַשׂ בְּתוּלָה

הָאִשָּׁה: מָה אִשָּׁה צְרִיכָה שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ, אַף כְּלֵיהֶן צְרִיכִין שְׁנֵים־עָשָׂר חֹדֶשׁ.

תָּנֵי: כָּל אֵלּוּ שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים, יוֹשְׁבִין בְּטֵלִין בְּתוֹךְ הָעִיר, וְאֵינָן מְסַפְּקִין מַיִם וּמָזוֹן, וְאֵינָן מְתַקְּנִין אֶת הַדְּרָכִים, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): "וְלֹא יַעֲבֹר עָלָיו לְכָל דָּבָר" - עָלָיו אֵינוֹ עוֹבֵר, אֲבָל עוֹבֵר הוּא עַל אֲחֵרִים.

הֲלָכָה ט: מַתְנִיתִין: "וְיָסְפוּ הַשֹּׁטְרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם, וְאָמְרוּ: מִי הָאִישׁ הַיָּרֵא וְרַךְ הַלֵּבָב? יֵלֵךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ" (שָׁם כ, ח). רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: "הַיָּרֵא וְרַךְ הַלֵּבָב" - כְּשֶׁמּוֹעוֹ, שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד בְּקִשְׁרֵי הַמִּלְחָמָה וְלִרְאוֹת חֶרֶב שְׁלוּפָה. רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: "הַיָּרֵא וְרַךְ הַלֵּבָב" - זֶה שֶׁהוּא מִתְיָרֵא מִן הָעֲבֵרוֹת שֶׁבְּיָדוֹ. לְפִיכָךְ תָּלְתָה לוֹ הַתּוֹרָה אֶת כָּל אֵלּוּ שֶׁיַּחֲזֹר בִּגְלָלָן. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל, גְּרוּשָׁה וַחֲלוּצָה לְכֹהֵן הֶדְיוֹט, מַמְזֶרֶת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל, בַּת יִשְׂרָאֵל לְמַמְזֵר וּלְנָתִין - זֶהוּ "הַיָּרֵא וְרַךְ הַלֵּבָב".

גְּמָרָא: כְּתִיב: "וְיָסְפוּ הַשֹּׁטְרִים", אֵין לָשׁוֹן זֶה "וְיָסְפוּ" אֶלָּא לְשׁוֹן תּוֹסֶפֶת, ׳כְּאֵינָשׁ דְּאָמַר מוֹסִיף אֲנִי עַל דִּבְרֵי רַבִּי׳. תָּנֵי: הָאַחֲרוֹנִים מִן הַתּוֹסֶפֶת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: תְּרֵין תַּנְיֵין אִנּוּן. מַאן דְּאָמַר: ׳מוֹסִיף אֲנִי עַל דִּבְרֵי רַבִּי׳ - אֶחָד הָרִאשׁוֹנִים וְאֶחָד הָאַחֲרוֹנִים אֲמָרָן הוּא אֲמָרָן רַבּוֹ.

[לט.]

מַאן דְּאָמַר: הָאַחֲרוֹנִים מִן הַתּוֹסֶפֶת - הָרִאשׁוֹנִים אֲמָרוֹ הוּא אֲמָרוֹ רַבּוֹ, וְהָאַחֲרוֹנִים אֲמָרוֹ הוּא וְלֹא אֲמָרוֹ רַבּוֹ. אָמַר רַבִּי מָנָא: חַד תַּנַּי הוּא, רִאשׁוֹנִים אֲמָרָן הוּא אֲמָרָן רַבּוֹ, הָאַחֲרוֹנִים אֲמָרָן הוּא לֹא אֲמָרָן רַבּוֹ. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי מָנָא: שׁוֹמֵעַ פָּרָשָׁה מִפִּי כֹהֵן, וְאוֹמְרָהּ לָעָם בְּכָל לָשׁוֹן. וְסֵיפָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי יוֹסֵי: ׳עוֹד דָּבָר אֶחָד הָיָה מוֹסִיף מִשֶּׁלּוֹ׳! אִין תֵּימַר כֵּן, אֲפִלּוּ עַל דְּרַבִּי יוֹסֵי לֵית הוּא פְּלִיגָא, דְּתָנֵי: הָרִאשׁוֹנִים אֲמָרָן הוּא אֲמָרָן רַבּוֹ, הָאַחֲרוֹנִים אֲמָרָן הוּא לֹא אֲמָרָן רַבּוֹ.

תָּנֵי: כְּלֵיהֶן צְרִיכִין לְהָבִיא רְאָיָה לִדְבְרֵיהֶן, חוּץ מִזֶּה, שֶׁעֵדָיו עִמּוֹ. וְאָתְיָא כְּמַאן דְּאָמַר שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד בְּקִשְׁרֵי הַמִּלְחָמוֹת וְלִרְאוֹת חֶרֶב שְׁלוּפָה. בְּרַם כְּמַאן דְּמַר שֶׁהוּא מִתְיָרֵא מֵעֲבֵרוֹת שֶׁבְּיָדוֹ, עוֹד הוּא צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה.

לְפִיכָךְ תָּלְתָה לוֹ הַתּוֹרָה אֶת כָּל אֵלּוּ שֶׁיַּחֲזֹר בִּגְלָלָן - שֶׁלֹּא לְפַרְסֵם אֶת הַחַטָּאִים. וְאָתְיָא כְּיֵי דְּמַר רַבִּי לֵוִי בְּשֵׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ (וַיִּקְרָא ו, יח): "בִּמְקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט הָעֹלָה תִּשָּׁחֵט הַחַטָּאת לִפְנֵי יְיָ" - שֶׁלֹּא לְפַרְסֵם אֶת הַחַטָּאִים.

הֲלָכָה י: מַתְנִיתִין: "וְהָיָה כְּכַלּוֹת הַשֹּׁטְרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם וּפָקְדוּ שָׂרֵי צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם". בַּעֲקִבּוֹ שֶׁל עַם מַעֲמִידִין זְקִיפִים מִלְּפָנֵיהֶן, וַאֲחֵרִים מֵאֲחֲרֵיהֶן, וְכַשִּׁילִים שֶׁל בַּרְזֶל בִּידֵיהֶן, וְכָל הַמְבַקֵּשׁ לַחְזֹר הָרְשׁוּת בִּידֵיהֶן לְקַפֵּחַ אֶת שׁוֹקָיו, שֶׁתְּחִלַּת נְפִילָה נִיסָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל א׳ ד, יז): "נָס יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים וְגַם מַגֵּפָה גְּדוֹלָה הָיְתָה בָעָם"; וּלְהַלָּן הוּא אוֹמֵר (שָׁם לא, א): "וַיָּנֻסוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים בְּהַר הַגִּלְבֹּעַ". בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּמִלְחֶמֶת הָרְשׁוּת,

[לט:]

אֲבָל בְּמִלְחֶמֶת מִצְוָה - הַכֹּל יוֹצְאִין, אֲפִלּוּ חָתָן מֵחֶדְרוֹ וְכַלָּה מֵחֻפָּתָהּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּמִלְחֶמֶת מִצְוָה, אֲבָל בְּמִלְחֶמֶת חוֹבָה - הַכֹּל יוֹצְאִין, אֲפִלּוּ חָתָן מֵחֶדְרוֹ וְכַלָּה מֵחֻפָּתָהּ.

גְּמָרָא: כְּתִיב: "וְהָיָה כְּכַלּוֹת הַשֹּׁטְרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם וּפָקְדוּ שָׂרֵי צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם"; אֵין לִי אֶלָּא בְּרֹאשׁ הָעָם, בְּסוֹף הָעָם מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "פָּקְדוּ" "וּפָקְדוּ". עַד כְּדוֹן כְּרַבִּי עֲקִיבָה, כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל? רַבִּי יִשְׁמָעֵאל כְּרַבִּי מֵאִיר, דְּרַבִּי מֵאִיר צָוַח לְסוֹפֵיהּ דְּחַבְלָא רֵישֵׁיהּ[ל]. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: כְּתִיב (קֹהֶלֶת ב, יד): "הֶחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ". הַכְסִיל בַּמֶּה? בְּרַגְלָיו?! אָמַר רַבִּי אַבָּא מָרִי: הֶחָכָם, עַד שֶׁהוּא בְּרֹאשׁוֹ שֶׁל דָּבָר, הוּא יוֹדֵעַ מַה בְּסוֹפוֹ. "גָּד גְּדוּד יְגוּדֶנּוּ" (בְּרֵאשִׁית מט, יט) - גְּיָסָא אָתֵי מְגַיְסְתֵּיהּ, וְהוּא מְגַיֵּס לֵיהּ.

כְּנִי מַתְנִיתָא: שְׁתְּחִלַּת נְפִילָה נִיסָּה. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מַשְׁמָעוּת בֵּינֵיהֶן. רַבִּי יְהוּדָה הָיָה קוֹרֵא לְמִלְחֶמֶת הָרְשׁוּת: מִלְחֶמֶת מִצְוָה, אֲבָל בְּמִלְחֶמֶת חוֹבָה הַכֹּל יוֹצֵא, אֲפִלּוּ חָתָן מֵחֶדְרוֹ וְכַלָּה מֵחֻפָּתָהּ. אָמַר רַב חִסְדָּא: מַחֲלֹקֶת בֵּינֵיהוֹן. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: מִלְחֶמֶת מִצְוָה - זוֹ מִלְחֶמֶת דָּוִד, מִלְחֶמֶת חוֹבָה - זוֹ מִלְחֶמֶת יְהוֹשֻׁעַ. רַבָּנִין אָמְרִין: מִלְחֶמֶת רְשׁוּת - כְּגוֹן אֲנַן דְּאָזְלִין עֲלֵיהוֹן. מִלְחֶמֶת חוֹבָה - כְּגוֹן דְּאָתַיִן אִינּוּן עֲלֵינַן.

כְּתִיב (מְלָכִים א׳ טו, כב): "וְהַמֶּלֶךְ אָסָא הִשְׁמִיעַ אֶת כָּל יְהוּדָה אֵין נָקִי". מַהוּ אֵין נָקִי? רַבִּי סִימוֹן וְרַבָּנִין, רַבִּי סִימוֹן: אֵין נָקִי לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת. וְרַבָּנִין אָמְרִין: לֵית רַבִּי בְּרַבִּי.

הַדְרָן עֲלָךְ פֶּרֶק מְשׁוּחַ מִלְחָמָה

[ל] רַבִּי מֵאִיר הָיָה קוֹרֵא לְסוֹף הַחֶבֶל רֹאשׁוֹ.

פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

הֲלָכָה א: מַתְנִיתִין: עֶגְלָה עֲרוּפָה בִּלְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כא, א-ב): "כִּי יִמָּצֵא חָלָל בָּאֲדָמָה" וְגוֹ'. "וְיָצְאוּ זְקֵנֶיךָ וְשֹׁפְטֶיךָ", וּשְׁלֹשָׁה מִבֵּית דִּין הַגָּדוֹל שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם הָיוּ יוֹצְאִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: חֲמִשָּׁה, שֶׁנֶּאֱמַר: "זְקֵנֶיךָ" - שְׁנַיִם, "וְשֹׁפְטֶיךָ" - שְׁנַיִם, אֵין בֵּית דִּין שָׁקוּל, מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן עוֹד אֶחָד.

גְּמָרָא: לָא מִסְתַּבְּרָה דְּלָא (שָׁם, ז): "וְעָנוּ וְאָמְרוּ",

[מ.]

בָּא לְהַתְחִיל מִתְּחִלַּת הַפָּרָשָׁה.

"כִּי יִמָּצֵא" - לֹא בְּשָׁעָה שֶׁהֵן מְצוּיִין. "כִּי יִמָּצֵא" - לֹא שֶׁתְּהֵא חוֹזֶר וּמְצוֹתֵת עָלָיו. "כִּי יִמָּצֵא" - אֵין מְצִיאָה בְּכָל מָקוֹם אֶלָּא בְּעֵדִים. "לֹא נוֹדַע מִי הִכָּהוּ" - הָא נוֹדַע מִי הִכָּהוּ, אֲפִלּוּ עֶבֶד אֲפִלּוּ שִׁפְחָה, לֹא הָיוּ עוֹרְפִין, וְכָא אַתְּ אָמַר אָכֵן? כָּאן לְהוֹרֵג כָּאן לְנֶהֱרָג. וְדָא דְאַתְּ אָמַר אֲפִלּוּ עֶבֶד אֲפִלּוּ שִׁפְחָה לֹא הָיוּ עוֹרְפִין, בְּאוֹתָן שֶׁאָמְרוּ: 'אִם רוֹאִין אָנוּ אוֹתוֹ מַכִּירִין אָנוּ אוֹתוֹ', אֲבָל בְּאוֹתָן שֶׁאָמְרוּ: 'אִם רוֹאִין אָנוּ אוֹתוֹ אֵין אָנוּ מַכִּירִין אוֹתוֹ' - הָיוּ עוֹרְפִין.

בֵּית דִּין שֶׁרָאוּ אֶת הַהוֹרֵג אָמְרוּ: 'אִם רוֹאִין אָנוּ אוֹתוֹ אֵין אָנוּ מַכִּירִין אוֹתוֹ' - לֹא הָיוּ עוֹרְפִין, דִּכְתִיב (שָׁם): "וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ", וַהֲרֵי רָאוּ מִכָּל מָקוֹם.

בֵּית דִּין שֶׁרָאוּ אֶת הֶהָרוֹג. אִית תַּנַּי תָּנֵי: יַעַמְדוּ שְׁנַיִם וְיָעִידוּ לִפְנֵיהֶם. אִית תַּנַּי תָּנֵי: יַעַמְדוּ כֻּלָּם וְיָעִידוּ בְּמָקוֹם אַחֵר. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן פָּזִי בְּשֵׁם רַבִּי זְעֵירָא: כְּשֵׁם שֶׁהֵם חֲלוּקִין כָּאן, כָּךְ הֵן חֲלוּקִין בְּעֵדוּת הַחֹדֶשׁ. רַבִּי יוּדָה בַּר פַּזִּי בְּשֵׁם רַבִּי זְעֵירָא: "חָלָל" - וְלֹא מְפַרְכֵּס. רָאוּהוּ מְפַרְכֵּס כָּאן, וּבָא לְאַחַר זְמַן וְלֹא מְצָאוּ, אֲנִי אוֹמֵר: נַעֲשׂוּ לוֹ נִסִּים וְחָיָה. רָאוּהוּ מְפַרְכֵּס כָּאן, וּבָא וּמְצָאוּ מֵת בְּמָקוֹם אַחֵר - מוֹדְדִין מִמָּקוֹם שֶׁנִּמְצָא.

"אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ" - פְּרָט לְחוּצָה לָאָרֶץ. "לְרִשְׁתָּהּ" - פְּרָט לִירוּשָׁלַיִם שֶׁהִיא לְכָל הַשְּׁבָטִים. וּכְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל, דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמַר: כָּל בִּיאוֹת שֶׁנֶּאֶמְרוּ בַּתּוֹרָה, לְאַחַר אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה נֶאֶמְרוּ. שֶׁבַע שֶׁכִּבְּשׁוּ, וְשֶׁבַע שֶׁחִלְּקוּ? אָמַר רַבִּי פִּינְחָס בְּרַבִּי בּוּן: נֹאמַר כָּל אוֹתָן אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לֹא הָיוּ עוֹרְפִין, דִּכְתִיב: "כִּי יִמָּצֵא" - וְלֹא בְּשָׁעָה שֶׁהֵן מְצוּיִין. וְכָל אוֹתָן אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְצוּיִין הָיוּ.

תָּנֵי: כֵּיצַד הָיוּ עוֹשִׂין? שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין יוֹצְאִין וּמְלַקְּטִין אֶת סִימָנָיו, וְקוֹבְרִים אוֹתוֹ, וּמְצַיְּנִין עַל קִבְרוֹ, כְּדֵי שֶׁיֵּצְאוּ בֵּית דִּין מִלִּשְׁכַּת הַגָּזִית וַיָּמֹדוּ.

מִנַּיִן לְצִיּוּן? רַבִּי בֶּרֶכְיָה וְרַבִּי יַעֲקֹב בַּר בַּת יַעֲקֹב בְּשֵׁם רַבִּי חוּנְיָא דִּבְרַת חַוָּרָן; רַבִּי יוֹסֵי אָמַר לַהּ, רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי חוּנְיָא דִּבְרַת חַוָּרָן; רַבִּי חִזְקִיָּה, רַבִּי עֲזִיאֵל בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חוּנְיָא דִּבְרַת חַוָּרָן בְּשֵׁם רַבִּי חוּנְיָא דִּבְרַת חַוָּרָן (וַיִּקְרָא יג, מה): "וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא",

[מ:]

כְּדֵי שֶׁתְּהֵא טֻמְאָה קוֹרָא לְךָ בְּפִיהָ, וְהִיא אוֹמֶרֶת לְךָ: "פְּרֹשׁ!".

רַבִּי אִילָא בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן (יְחֶזְקֵאל לט, טו): "וְעָבְרוּ הָעֹבְרִים בָּאָרֶץ וְרָאָה עֶצֶם

אָדָם וּבְנָה אֶצְלוֹ צִיּוּן". "וְרָאָה עֵצֶם" - מִכָּן שֶׁמְצַיְּינִין עַל הָעֲצָמוֹת, "אָדָם" - מִכָּן שֶׁמְצַיְּינִין עַל הַשִּׁדְרָה וְעַל הַגֻּלְגֹּלֶת, "וּבָנָה" - מִכָּן שֶׁמְצַיְּינִין עַל אֶבֶן קִבּוּעָה. אִם אוֹמֵר אַתְּ עַל גַּבֵּי אֶבֶן תְּלוּשָׁה, אַף הִיא הוֹלֶכֶת, וּמְטַמֵּא בְּמָקוֹם אַחֵר. "אֶצְלוֹ" - בְּמָקוֹם טָהֳרָה, "צִיּוּן" - מִכָּן לְצִיּוּן.

׳מָצָא אֶבֶן מְצַיֶּנֶת, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין מְקַיְּמִין כֵּן - הַמַּאֲהִיל עָלֶיהָ טָמֵא. אֲנִי אוֹמֵר מֵת קַמְצוּץ הָיָה נָתוּן תַּחְתֶּיהָ. הָיוּ שְׁתַּיִם, הַמַּאֲהִיל עֲלֵיהֶן - טָהוֹר, בֵּינֵיהֶן - טָמֵא. הָיָה חָרוּשׁ בֵּינָתַיִם, הֲרֵי הֵן כִּיחִידִיּוֹת, בֵּינֵיהֶן - טָהוֹר, סְבִיבוֹתֵיהֶן - טָמֵא.

תָּנֵי: אֵין מְצַיְּינִין עַל הַבָּשָׂר שֶׁמָּא נִתְאַכֵּל הַבָּשָׂר. רַבִּי יוֹסְטָא בַּר שׁוּנֵם בְּעָא קֳמֵי רַבִּי מָנָא: לֹא נִמְצָא מְטַמֵּא טְהָרוֹת לְמַפְרֵעַ?! אֲמַר לֵהּ: מוּטָב שֶׁיִּתְקַלְקְלוּ בּוֹ לְשָׁעָה וְלֹא יִתְקַלְקְלוּ בּוֹ לְעוֹלָם. תַּמָּן תָּנֵינַן: סְמִיכַת זְקֵנִים וַעֲרִיפַת הָעֶגְלָה בִּשְׁלֹשָׁה, דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּחֲמִשָּׁה. מַה טַּעַם דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן? (וַיִּקְרָא ד, טו): "וְסָמְכוּ זְקֵנֵי" - שְׁנַיִם, אֵין בֵּית דִּין שָׁקוּל מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן עוֹד אֶחָד, הֲרֵי שְׁלֹשָׁה. מַה טַּעַם דְּרַבִּי יְהוּדָה? "וְסָמְכוּ" - שְׁנַיִם, "זְקֵנֵי" - שְׁנַיִם, אֵין בֵּית דִּין שָׁקוּל מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן עוֹד אֶחָד, הֲרֵי חֲמִשָּׁה.

וּבְעֶגְלָה עֲרוּפָה מַה טַּעַם דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן? "זְקֵנֶיךָ שִׁפְטֶיךָ" - שְׁנַיִם, אֵין בֵּית דִּין שָׁקוּל מוֹסִיף עֲלֵיהֶן עוֹד אֶחָד, הֲרֵי שְׁלֹשָׁה. מַה טַּעַם דְּרַבִּי יְהוּדָה? "וְיָצְאוּ זְקֵנֶיךָ" - שְׁנַיִם, "וְשֹׁפְטֶיךָ" - שְׁנַיִם, אֵין בֵּית דִּין שָׁקוּל מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן עוֹד אֶחָד, הֲרֵי כָּאן חֲמִשָּׁה. אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בִּסְמִיכָה, וְדִבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה בָּעֲרִיפָה. נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בִּסְמִיכָה, דְּלָא דָרַשׁ "וְסָמְכוּ", וְדִבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה בָּעֲרִיפָה, דְּלָא דָרַשׁ "וְסָמְכוּ". אִין תֵּימַר נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּעֶגְלָה עֲרוּפָה, דָּרַשׁ "וְסָמְכוּ" וְדָרַשׁ "וְיָצְאוּ", אַשְׁכַּחְתְּ אַתְּ אָמַר: "וְיָצְאוּ" - שְׁנַיִם, "זְקֵנֶיךָ" - שְׁנַיִם, "וְשֹׁפְטֶיךָ" - שְׁנַיִם, אֵין בֵּית דִּין שָׁקוּל מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן עוֹד אֶחָד, הֲרֵי כָּאן שִׁבְעָה!

מַה מְקַיְּמִין רַבָּנִין "זְקֵנֶיךָ וְשֹׁפְטֶיךָ"? זְקֵנֶיךָ שֶׁהֵן שׁוֹפְטֶיךָ. תָּנֵי: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: "זְקֵנֶיךָ" - זֶה בֵּית דִּין הַגָּדוֹל, "וְשֹׁפְטֶיךָ" - זֶה מֶלֶךְ וְכֹהֵן גָּדוֹל.

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת כֵּלִים קַמָּא פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. מַחַט וְטַבַּעַת שֶׁנִּמְצְאוּ בִּמְגוּפָּה שֶׁל חָבִית, בְּצִדָּהּ שֶׁל חָבִית, אִם הָיוּ טְמֵאִין - לֹא טִמְּאוּ אֶת הֶחָבִית, וְאִם הָיוּ טְהוֹרִים - אֵין הֶחָבִית מַצֶּלֶת עֲלֵיהֶן בְּאֹהֶל הַמֵּת, נִמְצְאוּ לְמַעְלָה מִשְּׁפָתָהּ שֶׁל חָבִית כְּנֶגֶד תּוֹכָהּ שֶׁל חָבִית, בֵּין שֶׁהַטִּיט צָף תַּחְתֵּיהֶן וּבֵין שֶׁאֵין הַטִּיט צָף תַּחְתֵּיהֶן, אִם הָיוּ טְמֵאִין - לֹא טִמְּאוּ אֶת הֶחָבִית, וְאִם הָיוּ טְהוֹרִין - חָבִית מַצֶּלֶת עֲלֵיהֶן בְּאֹהֶל הַמֵּת. נִמְצְאוּ לְמַטָּה מִשְּׁפָתֶיהָ כְּנֶגֶד תּוֹכָהּ שֶׁל חָבִית, בִּזְמַן שֶׁהַטִּיט צָף תַּחְתֵּיהֶן, אִם הָיוּ טְמֵאִין - טִמְּאוּ אֶת הֶחָבִית, אִם הָיוּ טְהוֹרִין - אֵין הֶחָבִית מַצֶּלֶת עֲלֵיהֶן בְּאֹהֶל הַמֵּת.

ב. שֶׁרֶץ שֶׁנִּטְמָא בְּאֶפְרוֹ שֶׁל תַּנּוּר, לְמַטָּה מִנַּחוּשְׁתּוֹ שֶׁל תַּנּוּר - טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בַּמֶּה יִתְלֶה, מַחַט אוֹ טַבַּעַת שֶׁנִּמְצְאוּ בְּאֶפְרוֹ שֶׁל תַּנּוּר - טְמֵא, מִפְּנֵי שֶׁאֵין לוֹ בַּמֶּה יִתְלֶה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כְּעֵין שְׁנֵי שְׁעוֹרִין מִן הָאֶמְצַע נִכְנַס, וּמִן הַצַּד אֵינוֹ נִכְנַס.

ג. כֵּיצַד בּוֹדְקִין כְּלִי חֶרֶס לֵידַע אִם אֵינוֹ כְּכוֹנֵס מִשֶּׁקֶה? הָיָה מְמַלֵּא עֲרֵבָה מַיִם וְנוֹתֵן אֶת הַקְּדֵרָה לְתוֹכָהּ, וְאִם לֹא כְּנָסָהּ בְּיָדוּעַ שֶׁאֵינוֹ כְּכוֹנֵס מַשֶּׁקֶה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּתְּחִלָּה הָיָה כּוֹפֵף אֶת הַקְּדֵרָה לְתוֹךְ עֲרֵבָה וְנוֹתֵן לְתוֹכָהּ מַיִם, וְאִם לֹא כְּנָסָהּ, בְּיָדוּעַ שֶׁאֵינוֹ כְּכוֹנֵס מַשֶּׁקֶה, הָיָה נוֹתְנוֹ עַל גַּבֵּי הָאוּר, וְהָאוּר מַעֲמִידוֹ - בְּיָדוּעַ שֶׁאֵינוֹ כְּכוֹנֵס מַשֶּׁקֶה, אֵין הָאוּר מַעֲמִידוֹ - בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא כְּכוֹנֵס מַשֶּׁקֶה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אִם נוֹתְנוֹ עַל גַּבֵּי הָרֶמֶץ וְהָרֶמֶץ מַעֲמִידוֹ בְּיָדוּעַ שֶׁאֵינוֹ כְּכוֹנֵס מַשֶּׁקֶה, אֵין הָרֶמֶץ מַעֲמִידוֹ בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא כְּכוֹנֵס מַשֶּׁקֶה.

ד. עֲצָמוֹת וְהָעוֹפוֹת וְגוֹלְמֵי כְּלֵי מַתָּכוֹת וּכְלֵי עֵץ מַצִּילִין צָמִיד פָּתִיל. וְרַבִּי יוֹסֵי מוֹסִיף אַכְסֵי קַמְטְרָא, וּמָקָף, חֵקֶק שֶׁבַּבְּקָעָה וְשֶׁבַּקּוֹרָה וְהַמִּיעַד שֶׁבֶּחָבִית - אֵין מַצִּילִין צָמִיד פָּתִיל, וְאִם בָּהֶן טֶפַח עַל טְפָחִים - מַצִּילִין.

הַשָּׁלֵם

ה. חָבִית שֶׁכְּפָאָהּ עַל הַפָּתִיל וּמֵרַח שִׂפְתוֹתֶיהָ עַל הַכֹּתֶל - מַצֶּלֶת עַל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ וְעַל מַה שֶּׁכְּנֶגְדָּהּ בַּכֹּתֶל. כְּפָאָהּ וּמֵרַח שִׂפְתוֹתֶיהָ עִם הַקַּרְקַע - מַצִּיל עַל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ, וְעַל מַה שֶּׁכְּנֶגְדָּהּ בַּקַּרְקַע. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כְּפוּי עַל פִּיו אֵינוֹ מַצִּיל, וּמוֹדֶה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בִּשְׁנֵי פַּסִּין וּשְׁתֵּי קְדֵרוֹת שֶׁכְּפָאָן זֶה עַל גַּבֵּי זֶה, וּמֵרְחָן בְּטִיט מִן הַצַּדְדִין - אֵין מַצִּילִין בְּצָמִיד פָּתִיל, וְאִם הָיָה כְּלִי קָטָן וְאֵין בּוֹ טֶפַח עַל טֶפַח וְכָפוּי עַל פִּיו - אֵינוֹ מַצִּיל.

ו. אֵין מַקִּיפִין בְּקַסְטְרוֹן מִפְּנֵי שֶׁהוּא פָּתִיל וְאֵינוֹ צָמִיד, וְאִם עָשָׂאוֹ לְחִזּוּק - הֲרֵי זֶה מַצִּיל. כְּפִיתִין שֶׁל מוֹרְיָס שֶׁנִּפְתִּית עִם הַשָּׂפָה וְשִׂפְתוֹתֶיהָן נִרְאִין, אַף עַל פִּי שֶׁהַטִּיט שׁוֹקֵעַ לְתוֹכָן מְלֹא זֶרֶת - אֵינָן מַצִּילִין, שֶׁכָּל מִי שֶׁאֵינוֹ מַצִּיל בְּאֹהֶל הַמֵּת בְּאֹהֶל הַשֶּׁרֶץ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין צָמִיד פָּתִיל מִבִּפְנִים. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: יֵשׁ צָמִיד פָּתִיל מִבִּפְנִים. כֵּיצַד? חָבִית שֶׁנִּקְּבָה וְסָתָמוּהָ שְׁמָרִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינָהּ מַצֶּלֶת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מַצֶּלֶת. נִתְקַלְקְפָה וְהַזֶּפֶת שֶׁלָּהּ עוֹמֶד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינָהּ מַצֶּלֶת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מַצֶּלֶת.

ז. עַיִן שֶׁל תַּנּוּר שֶׁעָשָׂה לָהּ לְמוּדִים מִבִּפְנִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינָהּ מַצֶּלֶת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מַצֶּלֶת. כְּפִישָׂה שֶׁנָּתַן בָּהּ טִיט עַד חֲצָיָהּ, וְהִשְׁקִיעַ בָּהּ אֶת הַכֵּלִים, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינָהּ מַצֶּלֶת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מַצֶּלֶת. כְּפָאָהּ עַל פִּי הֶחָבִית וּמֵרַח דּוֹפְנוֹתֶיהָ עִם דְּפָנוֹת הֶחָבִית - מַצֶּלֶת עַל מַה שֶּׁבַּחָבִית וְעַל מַה שֶּׁבֵּינָהּ לַחָבִית. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַל שֶׁבַּחָבִית אֵינָהּ מַצֶּלֶת עַד שֶׁיִּמְרַח עִם הַשָּׂפָה. הַחֵמֶת מֵעוֹר הַדָּג, וְהַנֵּיר שֶׁהִלְבִּישׁ בָּהּ אֶת הֶחָבִית, וְצָרַף לְמַטָּה - הֲרֵי זֶה מַצֶּלֶת. עוֹר הַדָּג וְהַנֵּיר שֶׁהִלְבִּישׁ בָּהֶן אֶת הֶחָבִית וְצִדְדָן לְמַטָּה, אַף עַל פִּי שֶׁמֵּרַח בַּטִּיט מִן הַצְּדָדִין - אֵינָן מַצִּילִין.

תוֹסֶפְתָּא

ח. קְדֵרָה שֶׁכִּפָּאָהּ עַל פִּי חָבִית, וּמֵרַח שִׂפְתוֹתֶיהָ עִם דָּפְנוֹת הֶחָבִית - מַצֶּלֶת עַל מַה שֶּׁבַּחָבִית, וְעַל מַה שֶּׁבֵּינָהּ לֶחָבִית, נִתְּנָהּ כִּדְרָכָהּ וְטִמְאָהּ - אֵין כְּלִי טָמֵא חוֹצֵץ.

ט. שְׁנֵי לְפָסִין וּשְׁתֵּי קְדֵרוֹת שֶׁכִּפָּאָן זוֹ עַל גַּב זוֹ - הָעֶלְיוֹן כָּנוּס, אַף עַל פִּי שֶׁמֵּרַח בְּטִיט מִן הַצְּדָדִין - אֵינָן מַצִּילִין, שֶׁכָּל שֶׁאֵינוֹ מַצִּיל בְּאֹהֶל הַמֵּת - אֵינוֹ מַצִּיל בְּאֹהֶל הַשֶּׁרֶץ. מַשְׁפֵּךְ - אֵינוֹ מַצִּיל; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מַצִּיל בְּכִסּוּי. וְאֵין טָהֳרָה לִכְלִי חֶרֶס אֶלָּא שְׁבִירָתוֹ, וַאֲפִילּוּ חִבְּרוֹ בְּקַרְקַע, וַאֲפִלּוּ קָבְעוֹ בְּמִסְמֵר, מִלְּאוֹ סִיד וְגִפְסִית; רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מְטַהֵר.

י. שׁוּלֵי הַמַּחֲצִין וְשׁוּלֵי הַפַּחְתִּין וְקַרְקָרוֹת הַכֵּלִים וְדָפְנוֹתֵיהֶן מֵאַחֲרֵיהֶן - אֵין מְמַלְּאִין בָּהֶן, וְאֵין מְקַדְּשִׁים בָּהֶן, וְאֵין מַזִּין בָּהֶן, וְאֵין מַצִּילִים בְּצָמִיד פָּתִיל, וְאֵין מַצִּילִין מִיָּד כְּלֵי קַרְדָּן. שָׁפָן וַעֲשָׂאָן כֵּלִים - מְמַלְּאִין בָּהֶן, וּמְקַדְּשִׁין, וּמַצִּילִין בְּצָמִיד פָּתִיל, וּמַצִּילִין מִיָּד כְּלִי חֶרֶס, וּמְקַבְּלִין טֻמְאָה מִכָּאן וּלְהַבָּא; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: כָּל כְּלִי חֶרֶס, שֶׁמֵּאַחַר שֶׁעָשָׂה אַחַת אֵין לוֹ טֻמְאָה לְעוֹלָם. שׁוּלֵי כְּלֵי עֵץ, כְּלֵי עֶצֶם וּכְלֵי זְכוּכִית - אֵין מְמַלְּאִין בָּהֶן וְאֵין מְקַדְּשִׁין בָּהֶן, וְאֵין מַזִּין בָּהֶן, וְאֵין מַצִּילִין בְּצָמִיד פָּתִיל, וְאֵין מַצִּילִין מִיָּד כְּלֵי חֶרֶס. קִירְדָּן, שָׁפָן וַעֲשָׂאָן כֵּלִים - מְמַלְּאִין בָּהֶן וּמְקַדְּשִׁין בָּהֶן, וּמַזִּין מֵהֶן, וּמַצִּילִין בְּצָמִיד פָּתִיל, וּמַצִּילִין מִיָּד כְּלֵי חֶרֶס. שִׁבְרֵי כְּלֵי חֶרֶס שֶׁמְּקַבְּלִין אֲפִלּוּ כָּל שֶׁהֵן - מְמַלְּאִין בָּהֶן, וּמְקַדְּשִׁין בָּהֶן, וּמַזִּין מֵהֶן - אֵין מַצִּילִין בְּצָמִיד פָּתִיל, אֲבָל מַצִּילִין מִיָּד כְּלֵי חֶרֶס. שִׁבְרֵי כְּלֵי מַתָּכוֹת חָזְרוּ לְטֻמְאָתָן הַיְשָׁנָה, גּוּלְמֵי כְּלֵי מַתָּכוֹת - הֲרֵי הֵן כִּכְלִים אֶלָּא שֶׁהֵן טְהוֹרִין.

מַסֶּכֶת כֵּלִים מְצִיעָא פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לֹא כָל טֻמְאָה אֶלָּא לְטֻמְאַת נֶפֶשׁ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֲפִלּוּ כְּלִי מַתֶּכֶת שֶׁהָיָה טָמֵא טְבוּל יוֹם וּטְמֵא מֵת, וְחָזַר לִהְיוֹת טְבוּל יוֹם. הָעוֹשֶׂה כְּלִי מִן הָעָקָל שֶׁהוּא עָשׂוּי לְהַכְבִּיד בּוֹ אֶת הַסְּפִינָה, וּמִכְלִי גָּדוֹל שֶׁעָשָׂאוּ לִגְבוֹת בּוֹ אֶת הַמֶּכֶס; רַבִּי מֵאִיר מְטַמֵּא וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: הָעוֹשֶׂה מִן הַקְּצִיצוֹת - טְמֵאִין. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר: הָעוֹשֶׂה כֵלִים מִן הַגְּרוּדוֹת - טְמֵאִין. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: בְּרַבִּי יוֹסֵי: לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל הַמַּסְמְרוֹת, שֶׁיָּדוּעַ שֶׁנַּעֲשָׂה מִן הַכֵּלִים שֶׁהֵן טְמֵאִים, וְעַל הַמַּסְמְרוֹת שֶׁלֹּא יָדוּעַ שֶׁנַּעֲשִׂים מִן הַכֵּלִים שֶׁהֵן טְהוֹרִין, עַל מַה נֶּחְלְקוּ? עַל הַסְּתָם, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי מְטַמְּאִין וּבֵית הִלֵּל מְטַהֲרִין.

ב. הָעוֹשֶׂה כֵּלִים מִן הַגְּרוּטָאוֹת, בֵּין מִשֶּׁל חָאָרֶץ וּבֵין מִשֶּׁל חוּץ לָאָרֶץ - טְמֵאִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָעוֹשֶׂה כֵּלִים מִן הַגְּרוּטָאוֹת שֶׁל חוּץ לָאָרֶץ - טְהוֹרִים. כֵּלִים הַטְּהוֹרִין שֶׁאָנְכָן בָּאָנֵךְ הַטָּמֵא - טְהוֹרִין. הָעוֹשֶׂה כֵּלִים מִן הָאָנֵךְ הַטָּמֵא - טְמֵאִין. קָרְדֹּם שֶׁעָשָׂאוֹ מִן הַטָּמֵא וְעִשְּׁפוֹ מִן הַטָּהוֹר - טָהוֹר. עָשָׂאוֹ מִן הַטָּהוֹר וְעִשְּׁפוֹ מִן הַטָּמֵא - טָמֵא, הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר עוֹשֶׂה מְלָאכָה. עָשָׂאוֹ מִן הַטָּהוֹר, אַף עַל פִּי שֶׁחִסּוּמִיתוֹ מִן הַטָּמֵא - טָהוֹר. קִיתוֹן שֶׁעָשָׂאוֹ מִן הַטָּמֵא וְשׁוּלָיו מִן הַטָּהוֹר - טָהוֹר. עָשָׂאוֹ מִן הַטָּהוֹר וְשׁוּלָיו מִן הַטָּמֵא - טָמֵא, הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַמְקַבֵּל. כּוֹרֶת שֶׁעָשָׂאָהּ מִן הַחֶלְמָא וְשׁוּלֶיהָ מִן הַגְּלָלִין - טְהוֹרָה. עָשָׂאָהּ מִן הַגְּלָלִין וְשׁוּלֶיהָ מִן הַחֶלְמָא - הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַשּׁוּלַיִם; דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי נָתָן אוֹמֵר: עַד שֶׁיְּהוּ שׁוּלַיִם מְקַבְּלִין. הַחֶלְמָא וְהַגְּלָלִין שֶׁטָּרְפָן זֶה בְּזֶה וְעָשָׂה מֵהֶן כֵּלִים, אִם רֹב מִן הַטָּמֵא - טָמֵא, וְאִם רֹב מִן הַטָּהוֹר - טָהוֹר, מֶחֱצָה עַל מֶחֱצָה; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: שׁוֹרְפִין עֲלֵיהֶן אֶת הַתְּרוּמָה וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: בָּא רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אֵצֶל רַבִּי חֲלַפְתָּא. אָמַר לוֹ: מַה אַתָּה אוֹמֵר בְּפִיקָה שֶׁל מַתֶּכֶת. אָמַר לוֹ: טְמֵאָה. אָמַר לוֹ: אַף אֲנִי אוֹמֵר כֵּן, אֶלָּא שֶׁעֲקִיבָה מְטַהֵר.

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

ג. קְלוֹסְטָרָא; רַבִּי טַרְפוֹן מְטַמֵּא וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין. וּבְרוּרְיָא אוֹמֶרֶת: שׁוֹמְטָהּ מִן הַפֶּתַח זֶה וְתוֹלָהּ בַּחֲבֵרוֹ בַּשַּׁבָּת, כְּשֶׁנֶּאֶמְרוּ דְּבָרִים לְפְנֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אָמַר: יָפָה אָמְרָה בְּרוּרְיָא. סְמִפּוֹנְיָא מְצָפָּה - טְהוֹרָה. עָשָׂה בֵּית קִבּוּל כְּנָפַיִם - טְמֵאָה, וְאֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַצָּרָךְ. חָלִיל הַמְצָפֶּה - טָהוֹר, עָשָׂה בּוֹ בֵּית קִבּוּל כּוֹסוֹת - טָמֵא, וְאֵין טָמֵא אֶלָּא הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַצָּרָךְ. וְהַכּוֹסוֹת שֶׁלּוֹ - טְמֵאִין, וְאֵינָן חִבּוּר לוֹ. הָיְתָה מְצוּפֶּפֶת שֶׁל מַתֶּכֶת, כְּלֵי חִבּוּר לְמַצֹּבוֹת, חֲצוֹצְרֹת שֶׁל פְּרָקִים - הֲרֵי זוֹ טְמֵאָה. נִתְפָּרְקָה, הָעֶלְיוֹנָה טְמֵאָה וְהַתַּחְתּוֹנָה טְהוֹרָה. מַסְמֵר שֶׁהוּא מוֹצִיא בּוֹ הַפְּתִילָה, וּמַלְקְחַיִם שֶׁהוּא מְמָעֵךְ בּוֹ הַפְּתִילָה - טְמֵאִין. מַסְמֵר שֶׁהוּא מַעֲלֶה וּמוֹרִיד בּוֹ קָנֶה לְבָסִיס - טָהוֹר. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מְטַהֵר. עָשָׂאוֹ בְּבֵעַץ וּבְקַסְטְרוֹן - חִבּוּר לְטָמְאָה וּלְהַזָּאָה. תִּקְּנוֹ - חִבּוּר לְטָמְאָה וְאֵין חִבּוּר לְהַזָּאָה. נוֹטֵל וְנוֹתֵן - אֵינוֹ חִבּוּר, לֹא לְטָמְאָה וְלֹא לְהַזָּאָה. הָרְחוּשׁ שֶׁנִּפְרַץ, וְשֶׁנִּטַּל עוּקְצוֹ - טָהוֹר, נִשְׁתַּיְּרוּ בּוֹ אוּנְקְלְיוֹת מִכָּאן וּמִכָּאן - טָמֵא, קְטָלָא שֶׁחֲלְיוֹת שֶׁל אַלְמוֹג אֲחוּזוֹת בְּאוּנְקְלָאוֹת שֶׁל מַתֶּכֶת - הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרוֹת, שֶׁאֵין עֲשׂוּיוֹת אֶלָּא לְחִזּוּק. נִתְפָּרְקָה. כָּל אַחַת וְאַחַת טְהוֹרָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: צִינוֹרָא שֶׁל כּוֹס, טְהוֹרָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ.

ד. כָּל הַפִּרְצוּפוֹת טְמֵאִין וּפִרְצוּף הַדֻּקָּה - טָהוֹר. מִנְעָל שֶׁלּוֹ שֶׁל מַתֶּכֶת - הֲרֵי זֶה טָמֵא טְמֵא מֵת. כָּל הַחוֹתָמוֹת טְהוֹרִין, וְאֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא חוֹתָם שֶׁל מַתֶּכֶת, שֶׁחוֹתֵמִין בּוֹ בְּלֵבֵד. קֶמִיעַ שֶׁל מַתֶּכֶת - הֲרֵי זֶה טָמֵא טְמֵא מֵת. נִתְפָּרֵק - הַתַּחְתּוֹן טָמֵא, וְהָעֶלְיוֹן - טָהוֹר. עוֹר שֶׁכּוֹרֵךְ בּוֹ אֶת הַקֶּמִיעַ - טָמֵא, פְּשָׁטוֹ - טָהוֹר. מְטַמֵּא וּמְטַהֵר אֲפִלּוּ עֶשְׂרָה פְּעָמִים. פְּסָלִין שֶׁהוּא כוֹתֵב עָלָיו אֶת הַקֶּמִיעַ - טָהוֹר. סָפַת הֵימֶנּוּ וְנַעֲשָׂה חוּלְיָא לְתַכְשִׁיט - טְמֵאָה. אַפְטָט שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַתֶּכֶת - הֲרֵי זֶה טָמֵא טְמֵא מֵת. כָּל תַּכְשִׁיטֵי בְהֵמָה, כְּגוֹן

הַשָּׁלֵם

הַשִּׁירִים הַנְּזָמִים וְהַקְּטָלָאוֹת וְהַטַּבָּעוֹת - טְהוֹרִין, וְאֵין טָמֵא אֶלָּא זוֹג הַמַּשְׁמִיעַ קוֹל לְאָדָם. הָעוֹשֶׂה זָגִין לַמִּכְתֶּשֶׁת וְלַעֲרִיסָה וּלְמִטְפָּחוֹת הַסְּפָרִים, וּלְמִטְפָּחוֹת הַתִּינוֹקוֹת - טְהוֹרִין. עָשָׂה לָהּ הָעַנְבִּילִין - טְמֵאִין. נִטְלוּ עַנְבִּילֶיהָן - טְהוֹרוֹת. זוֹג שֶׁל דֶּלֶת - טָהוֹר, שֶׁל בְּהֵמָה - טָמֵא. זוֹג שֶׁל דֶּלֶת שֶׁעָשָׂאוֹ לְבְהֵמָה - טָהוֹר, וְשֶׁל בְּהֵמָה שֶׁעָשָׂאוֹ לְדֶלֶת, אֲפִלּוּ חִבְּרוֹ בְּקַרְקַע וַאֲפִלּוּ קְבָעוֹ בְּמַסְמֵר - טְמֵאָה.

ה. חֲזָקַת זָגִין הַנִּמְצָאִין בְּכָל מָקוֹם - טְהוֹרִין, חוּץ מִן הַנִּמְצָאִים בַּכִּרְכִין, מִפְּנֵי שֶׁרֻבָּן שֶׁל דְּלָתוֹת הֵן. אָמַר לְאָמֵּן: עֲשֵׂה לִי שְׁנֵי זָגִין, אֶחָד לַדֶּלֶת וְאֶחָד לַבְּהֵמָה, עֲשֵׂה לִי שְׁתֵּי מַחֲצָלוֹת: אַחַת לִשְׁכִיבָה וְאַחַת לְאָהֳלִין. עֲשֵׂה לִי שְׁנֵי סְדִינִין: אֶחָד לְצוּרוֹת וְאֶחָד לְאָהֳלִין - הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין, עַד שֶׁעָה שֶׁיִּפְרִישׁ. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר עַד שָׁעָה שֶׁיִּפְרִישׁ. אֲבָל אָמַן שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, וּמַנִּיחַ זָגִין לַבְּהֵמָה, לַדְּלָתוֹת וּמַחֲצָלוֹת לִשְׁכִיבָה, וּמַחֲצָלוֹת לְאָהֳלִין, סְדִינִין לַצּוּרוֹת, וּסְדִינִין לָאָהֳלִים, אִם רֹב מִן הַטָּמֵא - טָמֵא, עַד שֶׁיִּפְרִישׁ לְטָהֳרָה. אִם רוֹב מִן הַטָּהוֹר טָהוֹר עַד שֶׁיַּפְרִישׁ לַטָּמְאָה.

מַסֶּכֶת כֵּלִים מְצִיעָא פֶּרֶק שֵׁנִי

א. טַבַּעַת שֶׁהוּא חוֹגֵר בָּהּ אֶת מָתְנָיו, וּמְקֻשָּׁר בָּהּ בֵּין כְּתֵפוֹ -טְהוֹרָה. וְאֵין טָמֵא אֶלָּא טַבַּעַת שֶׁל אֶצְבַּע בִּלְבַד. טַבַּעַת, בֵּין חֲקוּקָה וּבֵין שֶׁאֵינָהּ חֲקוּקָה - טְמֵאָה, וּמְצֻפָּה - טְהוֹרָה. אָמַר תַּלְמִיד אֶחָד מִתַּלְמִידֵי גְּלִיל הָעֶלְיוֹן לִפְנֵי רַבִּי אֶלִיעֶזֶר: שָׁמַעְתִּי שֶׁחוֹלְקִין בֵּין טַבַּעַת לְטַבַּעַת. אָמַר לוֹ: שֶׁמָּא לֹא שָׁמַעְתָּ אֶלָּא לְעִנְיַן שַׁבָּת, שֶׁהַיּוֹצֵא בַּחֲקוּקָה - חַיָּב, וְשֶׁאֵין חֲקוּקָה פָּטוּר. מַחַט, בֵּין נְקוּבָה וּבֵין שֶׁאֵין נְקוּבָה - טְמֵאָה, וּמְצֻפָּה - טְהוֹרָה. עוֹד אָמַר תַּלְמִיד אֶחָד מִתַּלְמִידֵי גְּלִיל הָעֶלְיוֹן לִפְנֵי רַבִּי אֶלִיעֶזֶר: שָׁמַעְתִּי שֶׁחוֹלְקִין בֵּין מַחַט לְמַחַט. אָמַר לוֹ: שֶׁמָּא לֹא שָׁמַעְתָּ אֶלָּא

תּוֹסֶפְתָּא

לְעִנְיַן שַׁבָּת, שֶׁהַיּוֹצֵא בִּנְקוּבָה - חַיָּב, וְשֶׁאֵין נְקוּבָה - פָּטוּר.

ב. שַׁלְשֶׁלֶת דּוּסְקָאוֹת - הֲרֵי זוֹ טְהוֹרָה, וְשֶׁל מְשׁוּחוֹת - הֲרֵי זוֹ טְמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁמַּמְתִּיחַ בָּהּ אֶת אֹהָלִין. וְשֶׁל קוֹפְלָאוֹת וְשֶׁל שְׁאָר כָּל הַכֵּלִים, הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַטָּמֵא - טָמֵא, וְהַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַטָּהוֹר - טָהוֹר. שַׁלְשֶׁלֶת הַסִּיטוֹנוֹת - טְמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא עֲשׂוּיָה לְכָפִיתָה שֶׁל בַּעֲלֵי בָתִּים, אִם הִתְקִינָהּ לִשְׁמִירָה - טְמֵאָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אֶחָד הַחוֹט, וְאֶחָד הַשַּׁלְשֶׁלֶת, וְאֶחָד הַמְּשִׁיחָה. הָיוּ שְׁנַיִם אוֹ שְׁקָשַׁר חִלָּזוֹן בְּרֹאשָׁהּ - טְמֵאָה.

ג. קְנֵה מֹאזְנַיִם שֶׁל סְרוּקוֹת יֵשׁ בּוֹ אוּנְקְיוֹת וְאֵין בּוֹ אוּנְקָלְאוֹת, יֵשׁ בּוֹ אוּנְקָלְאוֹת וְאֵין בּוֹ אוּנְקְיוֹת - טָמֵא. פֵּרְשׁוֹ - טָהוֹר, וּכְשֶׁהוּא מְחַבְּרָן - חִבּוּר לְטֻמְאָה וּלְהַזָּאָה. דְּלוּסְקַת הַנָּעוֹל, וְכֵן קְלוּסְטְרָא הַנְּעוּלָה - חִבּוּר לְטֻמְאָה וְאֵין חִבּוּר לְהַזָּאָה. טוֹרְטִינִי שֶׁיֵּשׁ בָּהּ בֵּית קִבּוּל מָעוֹת - טְמֵאָה, וְאֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַצַּרְךָ. הַכִּיפִּים שֶׁלּוֹ שֶׁל מַתֶּכֶת, בֵּין מְקַבְּלוֹת וּבֵין שֶׁאֵין מְקַבְּלוֹת - טְמֵאָה. וְשֶׁל עֵץ, וְשֶׁל עֶצֶם, וְשֶׁל זְכוּכִית, מְקַבְּלוֹת - טְמֵאוֹת. וְשֶׁאֵין מְקַבְּלוֹת - טְהוֹרוֹת. חִבְּרָהּ לַקָּנֶה, וְקָנֶה לַטּוֹרְטָנִי - כֻּלּוֹ חִבּוּר אֶחָד. פִּיקְטוֹ שֶׁיֵּשׁ בָּהּ בֵּית קִבּוּל שֶׁמֶן - טְמֵאָה. בֵּית קִבּוּל נֵר - טָהוֹרָה, וְאֵינוֹ מִטַּמֵּא אֶלָּא הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַצַּרְךָ, תְּמִירוֹת שֶׁלָּהּ שֶׁל מַתֶּכֶת, בֵּין מְקַבְּלוֹת בֵּין שֶׁאֵין מְקַבְּלוֹת - טְמֵאוֹת, וְשֶׁל עֵץ, וְשֶׁל עֶצֶם, וְשֶׁל זְכוּכִית, מְקַבְּלוֹת - טְמֵאוֹת. וְשֶׁאֵין מְקַבְּלוֹת - טְהוֹרוֹת.

ד. מְנוֹרָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ בֵּית קִבּוּל שֶׁמֶן - טְמֵאָה. בֵּית קִבּוּל נֵר - טְהוֹרָה. וְאֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַצַּרְךָ. וּמַסְמֵר שֶׁהוּא תּוֹלֶה בּוֹ אֶת הַמַּשְׁפִּכִים - טָהוֹר. וְהַמַּשְׁפִּכִים טְמֵאִין, וְאֵין חִבּוּר לוֹ. אַקּוּנְבִיאוֹת שֶׁבְּמִגְדָּלִים, שֶׁבְּקַנּוֹפוֹת, וְהַסּוּפִין וְהַסְּטְיוֹן שֶׁלָּהֶם - הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרִין, שֶׁאֵינָן עֲשׂוּיוֹת אֶלָּא לְנוֹי. אֲנָקְלִי שֶׁל שִׁדָּה - טְמֵאָה, וְאִם הָיְתָה בָּאָה בְּמִדָּה - טְהוֹרָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מִפְּנֵי מָה שֶׁל רוֹכְלִין שֶׁלְּפָנָיו טְמֵאָה? מִפְּנֵי שֶׁהוּא תּוֹלֶה בָּהּ, וְשֶׁל אַחֲרָיו - טְהוֹרָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא עֲשׂוּיָה לִשְׁמִירָה. כִּסּוּי טֶנִי שֶׁל מַתֶּכֶת, שֶׁל בַּעֲלֵי בָתִּים, רַבָּן גַּמְלִיאֵל מְטַמֵּא וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין. וְשֶׁל עֵץ - טָהוֹר. הָיָה מִשְׁקָע עַד חֲצָיוֹ וְעַד שְׁלִישׁוֹ - טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כִּכְסּוּי קְבָיָא, פָּחוֹת מִכֵּן - טָהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כִּכְסּוּי קַמְטָרָא. וּמִפְּנֵי מָה דֶּלֶת שֶׁבַּמִּגְדָּל שֶׁל רוֹפְאִים טְמֵאָה? מִפְּנֵי שֶׁהוּא נוֹתֵן עָלֶיהָ אִיסְפַּלָנְיאוֹת, וְתוֹלֶה בָּהּ אֶת הַמַּסְפְּרַיִם. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְעַצֵּב עָלֶיהָ אֶת הַתִּינוֹק. אָמְרוּ לוֹ: אִם כֵּן, תְּהֵא טְמֵאָה מִדְּרָס.

ה. וְאֵלּוּ הֵן גּוֹלְמֵי כְּלֵי מַתֶּכֶת שֶׁהֵן טְהוֹרִין: כָּל שֶׁהוּא עָתִיד לָשׁוּף, וּלְגָרַר, וּלְכַרְכֵּב, לִשְׁבֵּץ, וּלְהָקִישׁ בַּקּוֹרְנָס. הָיוּ מְחָסָרִים כַּן, אוֹגֶן וְאָזֶן וְיָד - טְהוֹרִים. מְחָסָרִים כְּסוּיָן - טְמֵאִין. וְאֵלּוּ הֵן הַיִּתּוּכִים: אֵלּוּ שֶׁהֶחֱנָנִי מְנַעֵר בָּהֶן אֶת הַקְּדָרָה. אֵלּוּ הֵן הַפַּרְכִין: אֵלּוּ הַקְּבוּעַ בַּקִּירוֹת, גּוֹלַת חֲנָוָנִי שֶׁכְּלָהּ מַסְמֵרִים, אֲפִילּוּ כֻּלָּם שֶׁל עֵץ וְאַחַת שֶׁל מַתֶּכֶת - טְמֵאָה, וְשֶׁל בַּעֲלֵי בָתִּים, אֲפִלּוּ כֻּלָּם שֶׁל מַתֶּכֶת וְאַחַת שֶׁל עֵץ, שֶׁלֹּא נַעֲשֵׂית אֶלָּא לְשַׁמֵּשׁ עִם הַקַּרְקַע. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן: מְסַמֵּר הַגְּרוּעַ - טָהוֹר, שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה אֶלָּא לְשַׁמֵּשׁ עִם הַקַּרְקַע. אָמַר רַבִּי נָתָן: לֹא נֶחְלְקוּ רַבָּן גַּמְלִיאֵל וַחֲכָמִים עַל תְּלוּי מַגְרְדוֹת שֶׁל אוֹלְיָירִין שֶׁהוּא טָהוֹר, שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה אֶלָּא לְשַׁמֵּשׁ עִם הַקַּרְקַע, עַל מָה נֶחְלְקוּ? עַל סְפוֹת שֶׁל מַתֶּכֶת שֶׁל בַּעֲלֵי בָתִּים הָעֲשׂוּיָה כְּמַפָּה, שֶׁרַבָּן גַּמְלִיאֵל מְטַמֵּא, מִפְּנֵי שֶׁעֲבָדִים מִתְגָּרְדִים בָּהּ. וַחֲכָמִים מְטַהֲרִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא נֶחְלְקוּ רַבָּן גַּמְלִיאֵל וַחֲכָמִים עַל טַבְלָא שֶׁנֶּחְלַק לִשְׁנַיִם, וְאֶחָד מֵהֶן גָּדוֹל כִּשְׁנַיִם בַּחֲבֵרוֹ, שֶׁהַגָּדוֹל טָמֵא וְהַקָּטָן טָהוֹר, עַל מָה נֶחְלְקוּ? עַל שֶׁאֵין אֶחָד מֵהֶן גָּדוֹל כִּשְׁנַיִם בַּחֲבֵרוֹ, שֶׁהַשְּׁנַיִם

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

שָׁוִין, שֶׁרַבָּן גַּמְלִיאֵל מְטַמֵּא וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין.

ו. מַסְמֵר שֶׁעִקְּמוֹ לוֹ לְהִיוֹת פּוֹתֵחַ וְנוֹעֵל – טָמֵא. הִתְקִינוֹ לִשְׁמִירָה – טָהוֹר. הִתְקִינוֹ לְמַנְעוּל אוֹ לְמַחְרִים – טָהוֹר. נָתָנוֹ בְּחֻרְמֵשׁ שֶׁלֹּא יִשָּׁמֵט, הַמִּסִּיט – טָמֵא. וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מְטַהֵר. נָתָנוֹ בְּרֻחַיִם שֶׁל יָד אוֹ בְּרֻחַיִם שֶׁל חֲמוֹר – טָמֵא. צִינּוֹרוֹת הַתּוֹפְסוֹת אֶת הָרֻחַיִם מִלְמַעְלָה – הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרוֹת, שֶׁאֵין עֲשׂוּיוֹת אֶלָּא לְחִזּוּק. הַסִּדּוּר וְהַסָּדָן שֶׁל מַתֶּכֶת – טְמֵאִים. מִשְׁקָלוֹת שֶׁנִּשְׁתַּבְּרוּ, אַף עַל פִּי שֶׁמַּחֲזִירָן וְשׁוֹקֵל בָּהֶן – טְהוֹרִים. יְחִד מֵהֶן לַחֲצָאֵי לִיטְרִין, שְׁלִישֵׁי לִיטְרִין, רְבִיעֵי לִיטְרִין – טְמֵאִים. וְאֵלּוּ הֵן גּוֹלְמֵי כְּלֵי עֵץ שֶׁהֵן טְמֵאִים: כָּל שֶׁהוּא עָתִיד לְשׁוּף, לְגָרֵד לְכַרְכֵּב, לְטוֹל בַּטּוּנְס. הָיוּ מְחֻסָּרִים כַּן, אוֹגֶן, אֹזֶן וְיָד – טְמֵאִים. מְחֻסָּרִים חֲטִיטָה – טְהוֹרִים. סָאָה שֶׁהוּא עָתִיד לָגוּד מִלְמַטָּה – טְמֵאָה. מִלְמַעְלָה – טְהוֹרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כְּלֵי עֵץ אֵין מְקַבְּלִים טֻמְאָה עַד שֶׁתְּגַמֵּר מְלַאכְתָּה, וּסְאָה – מְשֻׁיְּקֶשֶׁת בָּהּ אֶת הַמְּשִׁיחוֹת כָּל גּוֹלְמֵי כְּלֵי עֵץ טְמֵאִים חוּץ מִשֶּׁל פַּרְשַׁעַ, מִפְּנֵי שֶׁהֵם מְחֻסָּרִים שְׁלִיקָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָעוֹשֶׂה כֵּלִים מִגַּפּוֹ שֶׁל זַיִת – טְהוֹרִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְחֻסָּרִים שְׁלִיקָה, וּמְמִירִים אֶת מַה שֶּׁבָּהֶם.

מַסֶּכֶת כֵּלִים מְצִיעָא פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

מ ג,א הַכִּידוֹן[1], וְהַנִּיקוֹן[2], וְהַפְּגִיוֹן[3], וְהַקַּסְדָּא[4], וְהַמַּגָּפַיִם[5], שֶׁנִּתְחַלְּקוּ – הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרִים. שְׁרִיוֹן[6] שֶׁנִּתְחַלֵּק לְאָרְכּוֹ – טָהוֹר. לָרָחְבּוֹ, אִם מְשַׁמֵּשׁ מֵעֵין מְלַאכְתּוֹ רִאשׁוֹנָה – טָמֵא, וְאִם לָאו – טָהוֹר. וּמֵאֵימָתַי טָהֳרָתוֹ? מִשֶּׁבָּלָה וְאֵינוֹ מְשַׁמֵּשׁ מֵעֵין מְלַאכְתּוֹ. בָּלָה וְנִשְׁתַּיֵּר מִמֶּנּוּ רֻבּוֹ מִלְמַעְלָה – טָמֵא, רֻבּוֹ מִלְמַטָּה – טָהוֹר. סַפַּת הֵימֶנּוּ[7] וְעָשָׂה חוּלְיָא לְתַכְשִׁיט – טְמֵאָה.

ב. מִסְפֶּרֶת שֶׁל פְּרָקִים[8] – הֲרֵי זוֹ טְמֵאָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ, וְזוֹ טְמֵאָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ. וּכְשֶׁהוּא מְחַבְּרָם – חִבּוּר לַטֻּמְאָה וְאֵין חִבּוּר לְהַזָּאָה. מִסְפֶּרֶת שֶׁנִּתְחַלְּקָה לִשְׁנַיִם – רַבִּי יְהוּדָה מְטַמֵּא מִפְּנֵי שֶׁהוּא כִּבְתְחִלָּתוֹ. בַּתְּחִלָּה, חוֹתֵךְ בָּהּ אֶת הַסָּבָךְ וְעֻכְשָׁיו חוֹתֵךְ בָּהּ אֶת הַסָּבָךְ; וַחֲכָמִים מְטַהֲרִים.

ג. מַכְתֵּב[9] שֶׁנִּטַּל הַכּוֹתֵב שֶׁלּוֹ, טָמֵא מִפְּנֵי הַמּוֹחֵק. נִטַּל הַמּוֹחֵק שֶׁלּוֹ, טָמֵא מִפְּנֵי הַכּוֹתֵב. נֶחְלַק לִשְׁנַיִם וְנִשְׁתַּיְּרוּ בַּכּוֹתֵב עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְקִשְׁרֵי אֲצָבְעוֹתָיו. וּבַמּוֹחֵק, מִלֹּא פַּס יָדוֹ – טָמֵא. פָּחוֹת מִכֵּן – טָהוֹר.

---

[1] נָשָׁק הֶעָשׂוּי כְּמוֹט; "הָרֹמַח הַקָּטָן אֲשֶׁר הוּא בְּיַד הַמְּלָכִים בְּרֹב הָעִתִּים" (רְמְבַּ"ם פֵּרוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת כֵּלִים יא, ח).

[2] הַבַּרְזֶל שֶׁבְּתוֹךְ הָרֹמַח.

[3] 'סַכִּין שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי פִּיּוֹת' (רַבִּי עוֹבַדְיָה בַּרְטְנוּרָא בְּכוֹרוֹת ה, ג)

[4] כּוֹבַע נְחשֶׁת שֶׁנּוֹתְנִים אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה עַל רֹאשָׁם (שָׁם כֵּלִים יא, ח).

[5] בְּתֵי שׁוֹקַיִם שֶׁל בַּרְזֶל שֶׁנּוֹשְׁאִין אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה (שָׁם).

[6] פַּאנְצֶער בְּלַע"ז.

[7] הֵינוּ שֶׁלָּקַח מִמֶּנּוּ חֵלֶק.

[8] מִסְפָּרַיִם עִם שְׁנֵי חֲלָקִים, שֶׁיְּכוֹלָה לְהֵחָלֵק לִשְׁנַיִם.

[9] רֹאשׁוֹ אֶחָד חַד כְּמַחַט לִכְתֹּב עַל פְּנֵקֶס שֶׁל שַׁעֲוָה, וְרֹאשׁוֹ הָאַחֵר עָב וְחָלָק לִמְחֹק בּוֹ הַכְּתָב הֶחָקוּק בְּשַׁעֲוָה וּלְהַחְלִיקָהּ כְּדֵי שֶׁיְּהֵא רָאוּי לְחַזֵּר וְלִכְתֹּב בּוֹ (רַבִּי עוֹבַדְיָה בַּרְטְנוּרָא כֵּלִים יג, ב).

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

ד. מְכַחוֹל[10] שֶׁנִּטַּל הַזָּכָר שֶׁלּוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה הַמְקַבֵּל שֶׁלּוֹ מָלֵא חֲלוּדָה – טָמֵא. נִטַּל הַמְקַבֵּל שֶׁלּוֹ, אִם הָיָה הַזָּכָר שֶׁלּוֹ מָלֵא חֲלוּדָה – טָהוֹר. מִפְּנֵי שֶׁהוּא סוֹרֵחַ אֶת הָעַיִן.

ה. זוֹמָא לִיסְטְרִין[11] שֶׁנִּטְלָה כַּפָּהּ – טְמֵאָה מִפְּנֵי מַזָּלֵג. נִטַּל מַזָּלֵג – טְמֵאָה מִפְּנֵי כַפָּהּ. נֶחְלְקָה לִשְׁנַיִם, אִם מְשַׁמֶּשֶׁת מֵעֵין מִלְּאכְתָּהּ רִאשׁוֹנָה – טְמֵאָה. וְאִם לָאו – טְהוֹרָה. מַרְדֵּה, נִטַּל הָרוֹדֶה – טָמֵא מִפְּנֵי הַצִּנּוֹרֶת. נִטַּל הַצִּנּוֹרֶת – טָמֵא מִפְּנֵי הָרוֹדֶה. נֶחְלְקָה לִשְׁנַיִם, אִם מְשַׁמֶּשֶׁת מֵעֵין מִלְּאכְתָּן הָרִאשׁוֹנָה – טְמֵאָה. וְאִם לָאו – טְהוֹרָה. מִרְדַּע שֶׁנֶּחְלַק לִשְׁנַיִם, וְנִשְׁתַּיֵּר בַּחַרְחוּר[12] עַד שִׁבְעָה טְפָחִים, וּבְדִרְבָּן עַד אַרְבָּעָה טְפָחִים – טָמֵא. פָּחוֹת מִכָּן – טָהוֹר. וְאִם מִתְּחִלָּה עֲשָׂאוֹ לָכֵן, אֲפִלּוּ פָּחוֹת מִכֵּן – טָמֵא. וּבְקַרְדֹּם, אַף עַל פִּי שֶׁנִּטְלָה חֲסוּמָה – טְמֵאָה.

ו. מַגְרֵפָה שֶׁנִּטַּל פִּיהָ[13] וְנִשְׁתַּיֵּר בָּהּ כִּמְלֹא הַסִּיט עַל פְּנֵי כֻלָּהּ – טְמֵאָה. נִטְלָה כֻלָּהּ.

[10] רֹאשׁוֹ אֶחָד חַד כְּעֵין זְכָרוּת לְכָחוֹל בּוֹ אֶת הָעַיִן, וְרֹאשׁוֹ הָאַחֵר רָחָב לְנַקּוֹת בּוֹ אֶת הָאֹזֶן (שָׁם).

[11] רֹאשׁוֹ אֶחָד כַּף עֲשׂוּי לְקַבֵּל אֶת הַזֵּהָמָא מִן הַקְּדֵרָה וּלְהַעֲבִירָהּ, וְרֹאשׁוֹ הָאַחֵר כְּעֵין מַזְלֵג לְהָעֲלוֹת הַבָּשָׂר (שָׁם).

[12] חַרְחוּר – כְּלִי עֲשׂוּי כְּמִין מָרָה שֶׁחוֹפְרִים בּוֹ אֶת הַקַּרְקַע, וּבֶרֶזֶל שֶׁלּוֹ מְחֻדָּד טִפֵּי לַחְתֹּךְ בּוֹ הַשָּׁרָשִׁים שֶׁלֹּא יַעַכְבוּ אֶת הַמַּחֲרֵשָׁה.

[13] מַגְרֵפָה. הוּא אֲשֶׁר יָנִיעוּ בּוֹ הַתַּבְשִׁיל בַּקְּדֵרָה אֵצֶל בְּשׁוּלוֹ וְיִקָּרֵא הָרַחַת אֲשֶׁר יַעֲרְכוּ בּוֹ הַבַּנָּאִים הַטִּיט מַגְרֵפָה עַל דֶּרֶךְ הַדִּמְיוֹן, וְיִדּוּעַ מִצּוּרַת זֹאת הָרַחַת כַּאֲשֶׁר הוּכְרָה כַּפָּהּ יְשָׁאֵר

הַשָּׁלֵם

אָמַר רַבִּי נָתָן בֶּן יוֹסֵף בְּזוֹ בֵּית שַׁמַּאי מְטַמְּאִים וּבֵית הִלֵּל מְטַהֲרִין. הָאֹזֶמֶל שֶׁל רוּקְנִי[14] – הָאֹזֶמֶל טָמֵא בִּפְנֵי עַצְמוֹ. כְּשֶׁהוּא מְחֻבָּרוֹ – חִבּוּר לְטָמְאָה וְאֵין חִבּוּר לְהַזָּאָה. מַחַט שֶׁל מוֹכְסִין[15] שֶׁנִּטַּל עֲקָצָהּ – טְמֵאָה מִשּׁוּם חוּרָהּ. נִטְלָה חוּרָהּ – טְמֵאָה מִפְּנֵי עֲקָצָהּ. נֶחְלְקָה לִשְׁנַיִם, אִם מְשַׁמֶּשֶׁת מֵעֵין מְלַאכְתָּן רִאשׁוֹנָה – טְמֵאָה. וְאִם לָאו – טְהוֹרָה. הַסִּיף וְהַסַּכִּין שֶׁהֶעֱלוּ חֲלוּדָה – טְהוֹרִים. שָׁפָן וְהַשְׁחִיזָן – חָזְרוּ לְטָמְאָתָן רִאשׁוֹנָה. שְׁפוֹפֶרֶת שֶׁל זַהֲבִין, וְשֶׁל זְגָגִין, וְשֶׁל נַפָּחִים, וְשֶׁל עוֹשֵׂי כְּלֵי זְכוּכִית שֶׁנֶּחְלְקָה לְאָרְכָּהּ – טְהוֹרָה. לָרְחָבָהּ, אִם מְשַׁמֶּשֶׁת מֵעֵין מְלַאכְתָּהּ רִאשׁוֹנָה – טְמֵאָה, אִם לָאו – טְהוֹרָה. כַּלְבּוּס[16] שֶׁל סַפָּרִים[17], וְשֶׁל רוֹפְאִים, וְשֶׁל עוֹשֵׂי כְּלֵי זְכוּכִית, שֶׁנֶּחְלְקָה לִשְׁנַיִם – טְהוֹרָה. וְשֶׁל נַפָּחִים שֶׁנֶּחְלְקָה לִשְׁנַיִם – טְמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּתִחְלָּתוֹ. בַּתְּחִלָּה חוֹתָהּ בָּהּ אֶת הַגֶּחָלִים, וְעַכְשָׁו חוֹתָהּ בָּהּ אֶת הַגֶּחָלִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִפְּנֵי שֶׁהוּא כִּתְחִלָּתוֹ, בַּתְּחִלָּה מְנַקֵּב בָּהּ אֶת הַגֶּחָלִים וְעַכְשָׁו מְנַקֵּב

הַבִּית יָד שֶׁלָּהּ הוֹמָה לְקַרְנָם. רַמְבַּ״ם פֵּרוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת (כֵּלִים יג, ד).

[14] רוּקְנִי – הָעֵץ שֶׁהַמִּפְסֶלֶת קְבוּעָה בּוֹ קָרוּי ׳רוּקְנִי׳. וְאִם נִטַּל הַבַּרְזֶל שֶׁפּוֹסֵל וּמְחַלֵּק, וְנִשְׁאַר הָעֵץ לְבַדּוֹ בְּלֹא הַבַּרְזֶל, טָהוֹר (רַבִּי עוֹבַדְיָה בַּרְטְנוּרָא כֵּלִים יג, ד). וְכָתַב בְּ׳חֲסִדֵּי דָוִד׳: בַּרְזֶל שֶׁנּוֹתְנִים הַנַּגָּרִים בְּתוֹךְ עֵץ לְהַחְלִיק הַנְּסָרִים.

[15] הַגָּ״א גָּרַם: שֶׁל מִתּוּחַ.

[16] צְבַת.

[17] כְּעֵין כְּלִי מַלְקֵט שֶׁהַסְּפָרִים לוֹקְטִים בּוֹ אֶת הַשַּׂעָר.

תּוֹסֶפְתָּא

הַשָּׁלֵם

בָּהּ אֶת הַגָּחָלִים. דִּיוּסְטוֹר[18] – טָמֵא. נֶחְלַק לִשְׁנַיִם – טָהוֹר. דִּיוּפִי[19] – טָמֵא. נֶחְלַק לִשְׁנַיִם – טָהוֹר. הַמַּסְמְרוֹת וְהַסְּנִיפִין שֶׁבּוֹ – חִבּוּר לְטָמְאָה וּלְהַזָּאָה.

ז. הַמַּטְרִיד[20] שֶׁנִּפְרַץ וְנִטַּל עוּקְצוֹ – טָהוֹר. נֶחְלַק לִשְׁנַיִם, וְנִשְׁתַּיֵּר בּוֹ טֶפַח – טָמֵא. חֲפִי פוֹתַחַת[21] – טְהוֹרִין. קְבָעָן בַּפּוֹתַחַת – טְמֵאִים. שֶׁבַּגַּל[22], אֲפִלּוּ קְבָעָן בַּפּוֹתַחַת וְנָתַן בַּדֶּלֶת – טְהוֹרִים.

ח. טַבַּעַת שֶׁל מַתֶּכֶת וְחוֹתָם שֶׁלָּהּ שֶׁל אַלְמוֹג – טְמֵאָה. רַבִּי נְחֶמְיָה מְטַהֵר, שֶׁהָיָה רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: בְּטַבַּעַת הוֹלְכִין אַחַר חוֹתָמָהּ. בְּעֹל – אַחַר סְמָלוֹנָיו. בְּקוֹלָב – אַחַר מַסְמְרוֹתָיו. בְּסֶלָּם – אַחַר שְׁלִיבוֹתָיו. בְּעַרְסָה – אַחַר שַׁלְשְׁלוֹתָיו. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי: בְּסֶלָּם – אַחַר הָעוֹמְדִים. וּבְקוֹלָב – אַחַר הַשְּׁלוּבִין. וּבְמַשְׁפֵּךְ – אַחַר הַקָּעָרָה. הָאִימָה[23], וְהַחִפּוּי, וְהַטַּס שֶׁעַל גַּבֵּי שְׁנַיִם – טְהוֹרִין. הַשַּׁרְתּוּעַ[24], וְהַדּוֹקָרָן[25], וְהַמַּעֲדִיר, וְהַמַּלְקוּט שֶׁל כּוֹבְסִין, שֶׁנִּטְלָה אַחַת מִשְּׁנֵיהֶן וְעָשָׂה שֶׁל מַתֶּכֶת – הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין. עַל כָּלָּן אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: דָּבָר חָדָשׁ חִדְּשׁוּ הַסּוֹפְרִים, וְאֵין לִי מַה אֶשִּׁיב.

ט. מַסְרֵק שֶׁל פִּשְׁתָּן שֶׁנִּטְלוּ שִׁנָּיו, אַחַת – מְבִינְתַיִם – טָהוֹר. נִטְלָה הֵימֶנּוּ שֶׁן אַחַת – טְהוֹרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַמֵּא, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כּוֹתֵב בָּהּ. וְאִם הִתְקִינָהּ לְהֵיוֹת כּוֹתֵב בָּהּ – הַכֹּל מוֹדִים שֶׁהֵיא טְמֵאָה. וְשֶׁל צֶמֶר שֶׁנֶּחְלַק, בֵּין לְאָרְכּוֹ וּבֵין לָרָחְבּוֹ – טָמֵא. שֶׁן שֶׁל זָהָב – מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה וּמַזִּין עָלֶיהָ בְּמְקוֹמָהּ, וְיוֹצְאִין בָּהּ בְּשַׁבָּת.

מַסֶּכֶת כֵּלִים מְצִיעָא פֶּרֶק רְבִיעִי

א. כְּלֵי מַתָּכוֹת הַבָּאוֹת בְּמִדָּה, כְּגוֹן: הַשְּׁדָה, הַתֵּבָה, וְהַמִּגְדָּל, הַבָּאִין בְּמִדָּה – טְמֵאִין. פְּשׁוּטֵי כְּלֵי מַתֶּכֶת, כְּגוֹן: הַשַּׁלְחָן, וְהַטַּבְלָא, וְהַדַּלְפָּקִי[26] שֶׁל מַתֶּכֶת – טְמֵאִים. וְשֶׁעוֹרֶן בְּטֶפַח. כְּלָל אָמְרוּ: כְּלֵי מַתֶּכֶת הַמְּחָסָּר חֲטִיפָּה[27] – טָמֵא. הַמְּחָסָּר לְטִישָׂה – טָהוֹר. דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: כְּלֵי מַתָּכוֹת שֶׁנִּתְרוֹעֲעוּ, אִם מְשַׁמְּשִׁין מֵעֵין מְלַאכְתָּן רִאשׁוֹנָה – טְמֵאִין. וְאִם לָאו – טְהוֹרִין. כֵּיצַד? דְּלִי כְּדֵי לְמַלְּאוֹת בּוֹ לִשְׁתּוֹת. הַמִּיחַם – כְּדֵי לְהָחֵם בּוֹ לִשְׁתּוֹת. וְהַקִּיתוֹן – כְּדֵי לְשַׁמֵּשׁ בּוֹ אֶת הָאוֹרְחִין. סֵפֶל – כְּדֵי לְהָדִיחַ בּוֹ אַחַת מֵרַגְלָיו. נִקְּבוּ קוּמְקֻמִּין – כְּדֵי לְקַבֵּל חֲמִין. מִיחַם – כְּדֵי

---

[18] דִּיוּסְטָר – כְּלִי שֶׁהוּא בַּעַל שְׁנֵי צְדָדִים, הַיְנוּ שְׁנֵי חֲתִיכוֹת נִפְרָדוֹת וּמְחֻבָּרוֹת.

[19] דִּיוּפִי – כְּלִי שֶׁהוּא כְּעֵין קֹשׁ שֶׁמֵּינִיקִים בּוֹ וְעָשׂוּי כְּעֵין הָאוֹת ד׳, וּמְצַד אֶחָד שָׂמִים בְּתוֹךְ הַפֶּה, וְקָצֵהוּ הַשֵּׁנִי בְּתוֹךְ הַמַּשְׁקֶה.

[20] כְּעֵין חֲנִית אוֹ מַעֲדֵר.

[21] ׳שְׁנַיִם הַקְּבוּעִים בָּהּ׳ (רַשׁ״י שַׁבָּת פא ע״א).

[22] וְשֶׁל גַּל – וְאִם הַפּוֹתַחַת הַזֹּאת אֵינָהּ שֶׁל כֵּלִים, כְּגוֹן שֶׁל שָׂדֶה וּמִגְדָּל אֶלָּא שֶׁל גַּל, (כְּמוֹ טְרוּקֵי גַּלֵּי כְּגוֹן דַּלְתוֹת שַׁעֲרֵי הֶחָצֵר אַף עַל פִּי שֶׁחִבְּרָן בַּפּוֹתַחַת, הוֹאִיל וְחִבּוּר זֶה בַּדֶּלֶת הִיא, וְדֶלֶת בִּנְיָן מְחֻבָּר לַקַּרְקַע טְהוֹרִין (רַשׁ״י שָׁם).

[23] הַכְּלִי אֲשֶׁר יִתְחַבֵּר עָלָיו הַפִּשְׁתָּן בְּעֵת הַטְּוָיָה.

[24] שִׁפּוּד שֶׁל בַּרְזֶל (רַשׁ״י לְתְהִלִּים קה, יח).

[25] קָנִים שֶׁמְּתַפְּצִלִים מֵהֶם עֲנָפִים דּוֹקְרִים, וְהָיוּ עוֹשִׂים הַקָּנִים מֵעֵין וְהָעֲנָפִים מִמַּתֶּכֶת.

[26] הַדַּלְפָּקִי – כְּלִי עֵץ שֶׁמְּשִׁימִין בּוֹ צְלוּחִיּוֹת וַאֲשִׁישׁוֹת וְאוֹכְלִין וּמַשְׁקִין, וּמְמֻנּוּ כְּשֶׁנּוֹטְלִין וּמְשִׁימִין עַל הַשֻּׁלְחָן (רַבִּי עוֹבַדְיָה בַּרְטְנוּרָא כֵּלִים כב, א).

[27] כִּלְשׁוֹן ׳חֲטִיבָה׳ הַיְנוּ שֶׁלֹּא מְעֻבָּד וְלֹא חָקוּק עָלָיו כְּלוּם.

תּוֹסֶפְתָּא

לְקַבֵּל סְלָעִים. הַלָּפָס - כְּדֵי לְקַבֵּל קְתוֹנוֹת. קְתוֹנוֹת - כְּדֵי לְקַבֵּל בּוֹ פְּרוּטוֹת. מִדּוֹת הַיַּיִן וְהַשֶּׁמֶן - שְׁעוּרָן בְּמַשְׁקִין. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בִּפְרוּטוֹת. נֵר - שְׁעוּרוֹ בְּשֶׁמֶן. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בִּפְרוּטוֹת.

ב. מַקֵּל שֶׁעָשָׂה בְּרֹאשׁוֹ מַסְמֵר לִהְיוֹת תּוֹפֵס בּוֹ בְּמָקוֹם הַדַּיִּשׁ - טָמֵא. וְאִם בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תֵּהֵא הָאָרֶץ אוֹכַלְתּוֹ - טָהוֹר. עָשָׂה בְּרֹאשׁוֹ לִהְיוֹת מַכֶּה בּוֹ - טָמֵא. לְנוֹי - טָהוֹר. רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר צָדוֹק אוֹמֵר: דּוֹר אֶחָד - טָמֵא. וּשְׁנֵי דוֹרִין - טָהוֹר. פַּרְגּוֹל[28] שֶׁעָשָׂה בְּרֹאשׁוֹ מַסְמֵר לִהְיוֹת מַכֶּה בּוֹ - טָמֵא. לְנוֹי - טָהוֹר.

ג. מַסְרֵק[29] שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דָּרְבָּן - הֲרֵי זֶה טָמֵא. חוֹלֵץ שֶׁל נַגָּר שֶׁהוּא מוֹצִיא בּוֹ אֶת הַמַּסְמְרִים[30] - טָמֵא. מֵינִיקֶת שֶׁעָשְׂאָה לְתַחַת הַדֶּלֶת, אַף עַל פִּי שֶׁמִּשְׁתַּמֶּשׁ בָּהּ - טְהוֹרָה. הָיְתָה טְמֵאָה וַעֲשָׂאָה לְתַחַת הַדֶּלֶת - טְמֵאָה, עַד שֶׁתִּטָּהֵר. וּמֵאֵימָתַי טְהֵרָתָהּ? בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מִשֶּׁיְּחַבֵּל. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: מִשֶּׁיְּחַבֵּר; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מִשֶּׁיְּחַבֵּל וְיַחֲבֵר. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: מִשֶּׁיְּחַבֵּל אוֹ מִשֶּׁיְּחַבֵּר. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: קְנָתוֹר שֶׁל בַּנַּאי[31] - טָהוֹר. שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה אֶלָּא לְשַׁמֵּשׁ עִם הַקַּרְקַע. כָּל כְּלֵי הַסַּתָּת - טְמֵאִין. וְהָעַרְעִין[32] עִמָּהֶם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: חוּץ מִן הָעַרְעִין. הָאַמָּה,

[28] שׁוֹט שֶׁל מַלְקוֹת.

[29] הַ'חַסְדֵי דָוִד' גּוֹרֵם "מַעֲדֵר".

[30] לַנַּגָּר יֵשׁ מַכְשִׁיר כְּעֵין כְּלִי שֶׁהוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ כְּדֵי לַחֲלֹץ וּלְהוֹצִיא אֶת הַמַּסְמְרִים מֵהַנְּסָרִים.

[31] "שֻׁבָּט וּמַטֶּה שֶׁל בַּרְזֶל שֶׁבַּנָּאִים חוֹתְכִים בּוֹ אֶת הַכֹּתֶל" (רַבִּי עוֹבַדְיָה בַּרְטְנוּרָא כֵּלִים יד, ג).

[32] כְּלִי שֶׁל סַתָּת שֶׁעָמוֹ הוּא מְשַׂבֵּר אֶת גּוּשֵׁי הָעָפָר.

הַשָּׁלֵם

וְהַמָּחוּק[33] שֶׁל מַתֶּכֶת - טְמֵאִין. וְהַמְצוּפִּין[34] - טְהוֹרִים. אַפְרוּמְבְּיָא[35] - טְהוֹרָה. עָשָׂה בָהּ שַׁלְשֶׁלֶת - טְמֵאָה. שַׁלְשֶׁלֶת שֶׁעָשָׂאָהּ אַפְרוּמְבְּיָא - טְמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כִּכְלוֹנָס[36]. שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים בַּסּוּס: הַשֵּׁיר, וְהַפְּרוּמְבְּיָא, וְהַכְּלוֹנָס. הַכְּלוֹנָס שֶׁל סוּס - טָמֵא בִּפְנֵי עַצְמוֹ. הַמְּשִׁיחוֹת וְהָרְצוּעוֹת תְּפוּרוֹת בּוֹ - חִבּוּר. וּקְשׁוּרוֹת - אֵינָן חִבּוּר. אַנְדְּרְטִין וְחֻלְיוֹת שֶׁל צוּרָה, וְכָל שֶׁאֵינוֹ יוֹצֵא מִשּׁוּם מַטְבֵּעַ - הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין. אַנְדְּרְטִין שֶׁעָשָׂאָהּ בְּתוֹךְ הַבַּיִת. אִם לְנוֹי - טָהוֹר. וְאִם בִּשְׁבִיל שֶׁיְּהֵא נוֹתֵן עָלָיו אֶת הַכּוֹס וְהַקְּעָרָה - טָמֵא. מִפְּנֵי שֶׁהוּא כִּדְלוּפְקִי. שַׁלְשֶׁלֶת נַר - חִבּוּר עַל הַמַּסְרֵק. אֵין שָׁם מַסְרֵק - חִבּוּר עַל הַטַּבַּעַת. שַׁלְשֶׁלֶת דִּלְי גָּדוֹל אַרְבָּעָה טְפָחִים, וְשֶׁל קָטָן וְשֶׁל עוֹלֵי רְגָלִים - עֶשָׂרָה. קֶשֶׁר בּוֹ חֶבֶל אוֹ מִשִּׁיחָה, בֵּין מִלְמַעְלָה וּבֵין מִלְמַטָּה, אֲפִלּוּ מֵאָה אַמָּה - כֻּלּוֹ חִבּוּר.

ד. מִגְרָה שֶׁעָשָׂה שִׁנֶּיהָ לְחוֹר הַדֶּלֶת, אַף עַל פִּי שֶׁמִּשְׁתַּמֶּשׁ בָּהּ - טְהוֹרָה. הָיְתָה טְמֵאָה וְעָשָׂה לְחוֹרָהּ דֶּלֶת - טְמֵאָה עַד שֶׁיְּקַבְּעֶנָּה בְּמַסְמֵר. הֶפְסֵד בֵּין מִלְמַעְלָה וּבֵין מִלְמַטָּה וּבֵין מִן הַצְּדָדִין - טְהוֹרִים. כְּסוּי קַבְּיָא וּמֵיחַם, כְּסוּי טָנֵי וּבֵית הַדְּיוֹ - טְמֵאִין, וּשְׁאָר כָּל הַכְּסוּיִין - טְהוֹרִין.

ה. הַטַּבָּעוֹת הַמְקַבְּלוֹת אֶת הָרְצוּעוֹת - הֲרֵי אֵלּוּ טְהוֹרוֹת, שֶׁאֵינָן עֲשׂוּיוֹת אֶלָּא לְנוֹי. הָעֲשׂוּיוֹת לְהַכְבִּיד אֶת הָרְצוּעוֹת וְשֶׁהָרְצוּעוֹת תְּלוּיוֹת בָּהֶן - טְמֵאוֹת. בַּרְזֶל שֶׁתַּחַת צַוָּאר בְּהֵמָה וְשֶׁעַל גַּבֵּי צַוָּאר בְּהֵמָה - טָמֵא. מַסְמֵר שֶׁהוּא מְחַבֵּר בּוֹ אֶת הַגַּלְגַּל

[33] אַמָּה שֶׁמְּוַדְּדִים בָּהּ, וּמַחַק שֶׁמְּוַחֲקִים בָּהּ אֶת גֹּדֶשׁ הַמִּדָּה.

[34] הֵינוּ שֶׁעֲשׂוּיִים מֵעֵץ וְרַק מְצֻפִּים מַתֶּכֶת.

[35] רֶסֶן שֶׁל בְּהֵמָה.

[36] כְּלוֹנָס הוּא רֶסֶן שֶׁעוֹשִׂים לְסוּס.

תּוֹסֶפְתָּא

שֶׁלֹּא יִשָּׁמֵט - טָמֵא. וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מְטַהֵר, בָּזֶה מוֹדֶה רַבִּי יְהוּדָה לַחֲכָמִים בִּכְסוּי טֶנִי שֶׁל מַתֶּכֶת שֶׁעָשָׂה בּוֹ מַרְאָה, נִשְׁבַּר וּבָטֵל מִתַּשְׁמִישׁוֹ - טָהוֹר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ טָמֵא. מַרְאָה שֶׁנִּטְשְׁטְשָׁה, אִם מְשַׁמֶּשֶׁת מֵעֵין מְלַאכְתָּהּ רִאשׁוֹנָה - טְמֵאָה. אִם לָאו - טְהוֹרָה. נִשְׁבְּרָה, אִם מַרְאָה רוֹב הַפָּנִים - טְמֵאָה. וְאִם לָאו - טְהוֹרָה.

ו. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כְּלִי מַתֶּכֶת שֶׁנִּטְמָא, וְנִשְׁבַּר, וְהִתִּיכוֹ - מַזֶּה עָלָיו בּוֹ בַּיּוֹם, וְשׁוֹנֶה עָלָיו בְּרִבְיעִי, וְשֶׁנִּטְמָא, וְהִזָּה עָלָיו וְנִשְׁבַּר וְהִתִּיכוֹ - שׁוֹנֶה וּמַזֶּה עָלָיו בּוֹ בַּיּוֹם. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אֵין הַזָּאָה פָּחוֹת מִשְּׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי. רַבִּי נָתָן אוֹמֵר, רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כְּלִי מַתֶּכֶת שֶׁנִּטְמָא וְנִשְׁבַּר וְהִתִּיכוֹ, מַזֶּה עָלָיו בּוֹ בַּיּוֹם, נִשְׁבַּר וְהִתִּיכוֹ, יִשְׁנֶה עָלָיו בּוֹ בַּיּוֹם; רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אֵין הַזָּאָה פָּחוֹת מִשְּׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי.

ז. מַפְתֵּחַ שֶׁל רְכוּבָה שֶׁנִּשְׁבַּר מִתּוֹךְ רְכוּבָתוֹ. רַבִּי מֵאִיר מְטַמֵּא, וְרַבִּי יְהוּדָה מְטַהֵר. וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: חִלּוּף הַדְּבָרִים. מְסַגֶּנֶת שֶׁל חַרְדָּל שֶׁנֶּחְלְקָה לְאָרְכָּהּ - טְהוֹרָה. לָרָחְבָּהּ, אִם מְשַׁמֶּשֶׁת מֵעֵין מְלַאכְתָּהּ רִאשׁוֹנָה - טְמֵאָה. וְאִם לָאו - טְהוֹרָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק: לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל מְסַגֶּנֶת שֶׁל חַרְדָּל שֶׁנִּפְרְצוּ בָהּ שִׁלְשָׁה נְקָבִין מִלְמַטָּה, זֶה בִּצַּד זֶה שֶׁהִיא טְהוֹרָה, עַל מָה נֶחְלְקוּ? עַל שְׁנַיִם, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי מְטַמְּאִין וּבֵית הִלֵּל מְטַהֲרִין. קִיתוֹן שֶׁהוּא עָתִיד לִטְפֹּחַ עַל פִּיו וְלַעֲשׂוֹתוֹ כְּצִנּוֹר - טָהוֹר, עַד שֶׁיִּטְפַּח אֶת פִּיו.

מַסֶּכֶת כֵּלִים מְצִיעָא פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. כְּלֵי גְלָלִים וּכְלֵי אֲבָנִים וּכְלֵי אֲדָמָה הַבָּאִין בְּמַדָּה, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: הֲרֵי הֵן כִּכְלִים. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: הֲרֵי הֵן כְּאָהֳלִין. רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: קְפוֹת גְּדוֹלוֹת וְסוּגִין הַגְּדוֹלִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן שׁוּלַיִם, וְהֵן מַחֲזִיקִין אַרְבָּעִים סְאִין בַּלַּח שֶׁהֵם כּוֹרִים בַּיְבֵשׁ - הֲרֵי

הַשָּׁלֵם

אֵלּוּ טְמֵאִים, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְטַלְטְלִין בִּמְלוֹאוֹ - מְטַלְטְלִין בְּמִשְׁתַּיֵּר בָּהֶן. וְכַמָּה הֵן? אַמָּה עַל אַמָּה בְּרוּם שָׁלֹשׁ אַמּוֹת שֶׁהֵן יֶשְׁנָן שֵׁשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה טֶפַח, רְאָיָה לַדָּבָר מִמִּדַּת הַשֻּׁלְחָן. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: בְּיָם שֶׁעָשָׂה שְׁלֹמֹה הוּא אוֹמֵר (דִּבְרֵי הַיָּמִים-ב ד, ה): "מַחֲזִיק בְּתִים שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים יָכִיל". בְּמָקוֹם אַחֵר הוּא אוֹמֵר (מְלָכִים-א ז, כו): "אַלְפַּיִם בַּת יָכִיל", אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר 'אַלְפַּיִם' שֶׁכְּבָר נֶאֱמַר 'שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים', וְאִי אֶפְשָׁר לוֹמַר 'שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים' שֶׁכְּבָר נֶאֱמַר 'אַלְפַּיִם', אֶמוֹר מֵעַתָּה: אַלְפַּיִם בְּלַח שֶׁהֵם שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים בַּיְבֵשׁ. הַחֲזִיוֹנוֹת שֶׁבַּטַּרְקְלִין שֶׁבַּעֲלֵי בָּתִּים אוֹכְלִין עֲלֵיהֶן שֶׁחֲלָקִין כַּצִּפֹּרֶן - טְמֵאִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵן כַּטַּבְלָא. וּמַעֲשֶׂה בְּבַעַל הַבַּיִת אֶחָד שֶׁהָיוּ לוֹ נְצָרִים בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְהָיוּ שׁוֹאֲלִין אוֹתָן לְבֵית הָאֵבֶל וּלְבֵית הַמִּשְׁתֶּה, וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים וְטִמְּאוּם.

ב. מִפְּנֵי מַה אֲרֻכּוֹת שֶׁל נַחְתּוֹמִין טְמֵאוֹת? מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְיֻחָדִין לִכְלִי. שֶׁל בַּעֲלֵי בָּתִּים - טְהוֹרוֹת עַד שֶׁיְּיַחֲדוּם לִכְלִי. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִפְּנֵי מַה סָּרוּד שֶׁל נַחְתּוֹמִין הַפָּרוּץ טָמֵא? מִפְּנֵי שֶׁהוּא קוֹרֵץ עָלָיו, וּמֵבִיא מִקְרָצוֹת לַתַּנּוּר. וְשֶׁל בַּעֲלֵי בָּתִּים, אִם הִתְקִינוּ לִהְיוֹת קוֹרֵץ וּמוֹלִיךְ עָלָיו מִקְרָצוֹת לַתַּנּוּר - טָמֵא.

ג. סָרוּד שֶׁל צְפִירָה אִם יֵשׁ לוֹ גַּפַּיִם - טָמֵא. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אַף עַל פִּי שֶׁאֵין לוֹ גַּפַּיִם - טָמֵא. וּמִפְּנֵי מַה יֵּם נָפָה שֶׁל סַלְתִּין - טָמֵא? מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַחְזִירוֹ לַכְּלִי. וְשֶׁל בַּעֲלֵי בָּתִּים - טָהוֹר, עַד שֶׁיְּיַחֲזִירוּהוּ לַכְּלִי. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן: אַף שֶׁל סַלְתִּין - טָהוֹר, עַד שֶׁיְּיַחֲזִירוּהוּ לַכְּלִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שֶׁל גַּדֶּלֶת טָמֵא מוֹשָׁב, מִפְּנֵי שֶׁהַבָּנוֹת יוֹשְׁבוֹת בְּתוֹכוֹ וְגוֹדְלוֹת.

ד. כָּל הַתְּלוּיִין הַנְּקוּבִין - חִבּוּר וְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אָמַר: אַף הַסְּדָקִין, מוֹסִף עֲלֵיהֶן

תּוֹסֶפְתָּא

תְּלוּי זִינֵי וְסוּפֵינֵי[37] מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְסַיְּעִין בִּשְׁעַת מְלָאכָה. תְּלוּי בֵּית הַלָּגִינִין וּבֵית הַכּוֹסוֹת הַתָּפוּר - טָמֵא. קָשׁוּר וְעָנוּב - טָהוֹר. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: כָּל הַתְּלוּיִין טְמֵאִים, לֹא טְהֲרוּ אֶלָּא תְּלוּי נָפָה וּכְבָרָה שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, אֶלָּא בִּזְמַן שֶׁהוּא שֶׁנֵי רָאשִׁין מִצַּד אֶחָד. כָּל הַבּוֹרְכוֹת - טְהוֹרִין. בּוֹרֶךְ הַמַּחֲרֵשָׁה - טְמֵאָה. וְכָל הַחֲתִיכוֹת - טְמֵאוֹת. וַחֲתִיכָה אִלְתּוּת - טְהוֹרָה.

ה. כָּל הַנְּבָלִין - טְהוֹרִין. וְנִבְלֵי הַשִּׁירָה - טְמֵאִין.

ו. כָּל הַמַּשְׁקִין - טְמֵאִין. וּמַשְׁקֵה בֵּית מִטְבְּחַיָּא - טְהוֹרִין. וְאֵלּוּ הֵן מַשְׁקֵה בֵּית מִטְבְּחַיָּא: הַדָּם, הַמַּיִם, הַיַּיִן וְהַשֶּׁמֶן. נִטְמְאוּ בִּפְנִים אַף עַל פִּי שֶׁיָּצְאוּ לַחוּץ - טְהוֹרִים. נִטְמְאוּ בַּחוּץ וְנִכְנְסוּ בִּפְנִים - טְמֵאִים.

ז. סֵפֶר עֶזְרָה שֶׁיָּצָא לַחוּץ - מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. וְלֹא סֵפֶר עֶזְרָה בִּלְבַד אָמְרוּ, אֶלָּא אֲפִלּוּ נְבִיאִים וְחָמְשִׁים. וְסֵפֶר אַחֵר שֶׁנִּכְנַס לְשָׁם - מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. מִטְפָּחוֹת בְּנֵי לֵוִי - טְהוֹרוֹת. כֵּיוֹצֵא בּוֹ בַּעַל הַבַּיִת שֶׁעָשָׂה מִטְפָּחוֹת לְחַפּוֹת בָּהֶן כְּתָלִים וַעֲמוּדִין - טְהוֹרִים. מַלְבֵּנֵי בְּנֵי לֵוִי - טְהוֹרִין. כֵּיוֹצֵא בּוֹ, בַּעַל הַבַּיִת שֶׁעָשָׂה מַלְבֵּן לְהָיוֹת נוֹתְנוֹ מִמַּטָּה לְמַטָּה, וּמֵאֲבוּס לְאֲבוּס - טָהוֹר. יְחִדּוֹ לְמַטָּה אַחַת; רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה מְטַמְּאִין, רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֲרִין, שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה מְלָאכָה בְּגוּפוֹ.

ח. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מַרְכּוֹף[38] שֶׁל זָמָר - טָהוֹר, שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה אֶלָּא לְשַׁמֵּשׁ עִם הַקַּרְקַע. עָשָׂה בְּרֹאשׁוֹ מַסְמֵר לִהְיוֹת תּוֹפֵס בּוֹ מִמְּקוֹם הַדַּיִשׁ - טָהוֹר. וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מְצוּדַּת הָעַכְבָּרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהּ בֵּית קִבּוּל - טְמֵאָה. הַקּוֹד[39], וְהַקֶּעָרָה, הָאֲנָטִיל[40], וְהַתַּמְחוּי שֶׁנֶּחְלְקוּ, אַף עַל פִּי שֶׁמְּקַבְּלִין עַל דּוֹפְנוֹתֵיהֶן כְּאַלְפָּסִין - טְהוֹרִין. הַכִּסְא, וְהַסַּפְסָל, וְהַקַּתֶּדְרָא, וְהָעֲרִיסָה, שֶׁנִּתְפָּרְקוּ - טְהוֹרִין. מִטָּה שֶׁנִּתְפָּרְקָה - כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר טָמֵא בִּפְנֵי עַצְמוֹ. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר, שֶׁאֵין חֲבָלִים חִבּוּר לַטֻּמְאָה עַד שֶׁיִּסָּרֵג בָּהּ שְׁלֹשָׁה בָּתִּים לְכָל רוּחַ.

ט. עֲרִיסָה, מֵאֵימָתַי מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה? מִשֶּׁתִּגָּמֵר מְלַאכְתָּהּ, וְאִם עָתִיד לַעֲשׂוֹת לָהּ עֲגָלָה - עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה לָהּ עֲגָלָה. בֵּית הַלָּגִינִין וּבֵית הַכּוֹסוֹת שֶׁל תְּמָרָה שֶׁחִיסֵּם וְקִינֵּב מִבַּחוּץ, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא קִנֵּב מִבִּפְנִים - טָמֵא, שֶׁכֵּן מְקַיְּמִין. הַקְּנוֹנִין הַקְּטַנִּים[41] וְכֵן הַקְּלָתוֹת[42], מְשֻׁיָּחְסוֹם וְיִקְנֵּב. הַקְּנוֹנִין הַגְּדוֹלִים, וְהַסּוּגִין הַגְּדוֹלִים[43] - מְשֻׁיַּעֲשֶׂה שְׁנֵי דוֹרִין לְרֹחַב שֶׁלָּהֶן[44], חוּץ מִזֶּה שֶׁעַל גַּבֵּי הָאָרִיג. יַם נָפָה וּכְבָרָה, וְכַף שֶׁל מֹאזְנַיִם - מְשֻׁיַּעֲשָׂה דּוֹר אֶחָד לְרֹחַב שֶׁלָּהֶן, חוּץ מִזֶּה שֶׁעַל גַּבֵּי הָאָרִיג. הַקֻּפָּה, מְשֻׁיַּעֲשָׂה

הַשָּׁלֵם

---

[37] מִינֵי כְּלֵי זַיִן.

[38] כְּלִי זֶמֶר גָּדוֹל, וּמֻחְמֶּמֶת כָּבְדוֹ, כְּשֶׁהוּא מְנַגֵּן מֻנָּחַ אוֹתוֹ עַל הַקַּרְקַע וּמְנַגֵּן (בְּאוּר הַגְּרָ"א)

[39] מִין קְעָרָה. (כְּמוֹ קוֹד הַבַּבְלִי בַּמִּשְׁנָיוֹת כֵּלִים טז, א).

[40] נַטְלָה שֶׁנּוֹטְלִים עָפָה אֶת הַיָּדַיִם.

[41] כְּעֵין קְעָרוֹת קְטַנּוֹת שֶׁנַּקְלָעוֹת מֵעֲרָבָה רַפָּה וְדַקָּה (תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל כֵּלִים טז, ג).

[42] קִפּוֹת קְטַנּוֹת (רַבִּי עוֹבַדְיָה בַּרְטְנוּרָא). וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים מִצְנֶפֶת שֶׁל נָשִׁים (תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל). כֻּלָּם קְלוּעוֹת בַּנַּ"ל.

[43] קִפּוֹת גְּדוֹלוֹת.

[44] לְאַחַר שֶׁאָרְגוּ שׁוּלֵי הַקֻּפָּה, אוֹרְגִים סְבִיבוֹתֶיהָ עִגּוּלִים כְּפִי מַה שֶּׁרוֹצֶה שֶׁתִּהְיֶה רְחָבָה בְּדַפְנוֹתֶיהָ בְּנָבְהָהּ, וְאוֹתָן עִגּוּלִים שֶׁל דְּפָנוֹת קְרוּיִין דּוֹרִים.

תּוֹסֶפְתָּא

שְׁתֵּי צְפִירוֹת לָרֹחַב שֶׁלָּהּ חוּץ מִזֶּה שֶׁעַל גַּבֵּי הָאָרִיג. הָעֹרֶק מִשֶּׁיֵּעָשֶׂה בָּהּ צְפִירָה אַחַת חוּץ מִזֶּה שֶׁעַל גַּבֵּי הָאָרִיג. הַסַּלִּין שֶׁל גְּמַלִּים, הִתִּירָן - טְהוֹרִים. קֶשֶׁרָן - טְמֵאִין, טְמֵאִין וּמְטַהֲרִין אֲפִלּוּ עֲשָׂרָה פְּעָמִים בַּיּוֹם. כְּלֵי נְצָרִים שֶׁלֹּא קָנָבָן וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן עֲרַאי - טְמֵאִין. הָיָה עָתִיד לַחְסֹם וּלְקָנְבָּן, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן עֲרַאי - טְהוֹרִים. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲרִים. וְאִם הֶעֱרִים - הֲרֵי אֵלּוּ טְמֵאִין.

י. חֹמֶר בִּכְלֵי פַּפְיָר[45] מִכְּלֵי נְצָרִין, שֶׁכְּלֵי נְצָרִין אֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה אֶלָּא מִשֶּׁתִּגָּמֵר מְלַאכְתָּן. וּכְלֵי פַּפְיָר, כֵּיוָן שֶׁנַּעֲשָׂה דּוֹר אֶחָד עַל גַּבֵּי הָרָחָב שֶׁלָּהֶן - טְמֵאִין.

מַסֶּכֶת כֵּלִים מְצִיעָא פֶּרֶק שִׁישִּׁי

א. כְּלֵי עוֹר, מֵאֵימָתַי מְקַבְּלִין טֻמְאָה? הַסַּנְדָּל מִשֶּׁיִּקָּמֵעַ[46], וְהַמִּנְעָל מִשֶּׁיִּגּוֹב מֵעַל הָאִימּוּם[47]. וְאִם עָתִיד לְכָרְכֵּב עַד שֶׁיְּכָרְכֵּב, וּלְשָׁרְטֵט עַד שֶׁיְּשָׁרְטֵט[48]. אִיסְקוּרְטְיָא[49] - מִשֶּׁיְּרַטֵּב. וְקַטְבָּלְיָא[50] - מִשֶּׁיְּרַטֵּב. עוֹר הָעֲרִיסָה[51] שֶׁהוּא עָתִיד לַעֲשׂוֹת לָהּ טִיבּוּר - טָהוֹר, עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה לוֹ טִיבּוּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּכָּר - אֵין פְּחוֹת מֵחֲמִשָּׁה. וּבַכֶּסֶת - אֵין פְּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה. כְּלֵי עֵצָם, מֵאֵימָתַי מְקַבְּלִין טֻמְאָה? מִשֶּׁתִּגָּמֵר מְלַאכְתָּהּ. מְחַסְּרִים כִּסּוּיָן - טְמֵאִין. שׁוֹפָר - טָהוֹר. חֲתָכוֹ לְקַבֵּל - טָמֵא. הַקֶּרֶן שֶׁהוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ וּמִשְׁלִיכָהּ - טְהוֹרָה. חָשַׁב עָלֶיהָ - מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה מִכָּאן וּלְהַבָּא. חוֹתָל שֶׁל תְּמָרָה שֶׁהוּא עָתִיד לֶאֱכוֹל הַתְּמָרָה וּלְזָרְקוֹ - טָהוֹר. חָשַׁב לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא בּוֹ מִן הַבַּיִת וּמִן הַשָּׂדֶה - טָמֵא.

ב. כָּל הַכֵּלִים[52] הַנִּתָּפָרִים בְּמַחַט, כְּגוֹן הַכִּיס וְאַנְפִּילְיָא[53] - אֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה, עַד שֶׁתִּגָּמֵר מְלַאכְתָּן, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּכִּיס עַד כְּדֵי לְקַבֵּל פְּרוּטָה, וְאַנְפִּילְיָא כְּדֵי לְקַבֵּל אֶת הַבְּקַעַת. כָּל הַכֵּלִים הַנֶּאֱרָגִין עַל גַּבֵּי מַחַט, כְּגוֹן גַּרְגּוּתְנִי[54] וּמְצוּדָה, כֵּיוָן שֶׁעָשָׂה בָּהֶן בֵּית קִבּוּל מְלַאכְתָּן - טְמֵאִין. הַסַּל וְהַפַּחְלָץ שֶׁל גְּמַלִּים[55], וּפוֹפִּירָאוֹת[56] שֶׁעֲשָׂאָן מִתְּחִלָּתָן מְקַבְּלֵי רְמוֹנִין[57] - טְמֵאִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: פּוֹפִּירָאוֹת שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לִנָּטֵל בְּגַפַּיִם[58] וְלָצֵאת בְּפֶתַח - טְהוֹרָה. חֵמֶת חֲדָשָׁה, אַף עַל פִּי שֶׁמְּקַבֶּלֶת רְמוֹנִין - טְהוֹרָה. תָּפְרָהּ וְנִקְרָעָה - שְׁעוּרָהּ בְּרְמוֹנִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בִּפְקָקְעִיּוֹת שֶׁל

הַשָּׁלֵם

אֵין פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה. כְּלֵי עֵצָם, מֵאֵימָתַי מְקַבְּלִין טֻמְאָה? מִשֶּׁתִּגָּמֵר מְלַאכְתָּהּ. מְחַסְּרִים כִּסּוּיָן - טְמֵאִין. שׁוֹפָר - טָהוֹר. חֲתָכוֹ לְקַבֵּל - טָמֵא. הַקֶּרֶן שֶׁהוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ וּמִשְׁלִיכָהּ - טְהוֹרָה. חָשַׁב עָלֶיהָ - מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה מִכָּאן וּלְהַבָּא. חוֹתָל שֶׁל תְּמָרָה שֶׁהוּא עָתִיד לֶאֱכוֹל הַתְּמָרָה וּלְזָרְקוֹ - טָהוֹר. חָשַׁב לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא בּוֹ מִן הַבַּיִת וּמִן הַשָּׂדֶה - טָמֵא.

ב. כָּל הַכֵּלִים[52] הַנִּתָּפָרִים בְּמַחַט, כְּגוֹן הַכִּיס וְאַנְפִּילְיָא[53] - אֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה, עַד שֶׁתִּגָּמֵר מְלַאכְתָּן, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּכִּיס עַד כְּדֵי לְקַבֵּל פְּרוּטָה, וְאַנְפִּילְיָא כְּדֵי לְקַבֵּל אֶת הַבְּקַעַת. כָּל הַכֵּלִים הַנֶּאֱרָגִין עַל גַּבֵּי מַחַט, כְּגוֹן גַּרְגּוּתְנִי[54] וּמְצוּדָה, כֵּיוָן שֶׁעָשָׂה בָּהֶן בֵּית קִבּוּל מְלַאכְתָּן - טְמֵאִין. הַסַּל וְהַפַּחְלָץ שֶׁל גְּמַלִּים[55], וּפוֹפִּירָאוֹת[56] שֶׁעֲשָׂאָן מִתְּחִלָּתָן מְקַבְּלֵי רְמוֹנִין[57] - טְמֵאִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: פּוֹפִּירָאוֹת שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לִנָּטֵל בְּגַפַּיִם[58] וְלָצֵאת בְּפֶתַח - טְהוֹרָה. חֵמֶת חֲדָשָׁה, אַף עַל פִּי שֶׁמְּקַבֶּלֶת רְמוֹנִין - טְהוֹרָה. תָּפְרָהּ וְנִקְרָעָה - שְׁעוּרָהּ בְּרְמוֹנִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בִּפְקָקְעִיּוֹת שֶׁל

---

[45] מִין זְמוֹרוֹת וְעוֹשִׂים מֵהֶם סַלִּים.

[46] מִשֶּׁיְּקַמֵּט, הַיְנוּ מִשֶּׁתַּתְחִיל לְהִתְקַמֵּט צוּרַת הַסַּנְדָּל.

[47] שֶׁיִּנִּיחַ לְיֵבֵשׁ עַל הַדְּפוּס שֶׁל סַנְדָּל.

[48] אֵלּוּ הֵם הַצִּיּוּרִים וְהַשְׂרָטוּטִים שֶׁעוֹשִׂים לְנַעֲלַיִם, וְעַד שֶׁאֵין עוֹשֶׂה זֹאת - אֵינוֹ גָּמַר מְלַאכְתָּהּ.

[49] בֶּגֶד שֶׁל עוֹר שֶׁלּוֹבֵשׁ הַסַּנְדְּלָר בִּשְׁעַת מְלַאכְתָּהּ.

[50] עוֹר שֶׁמַּנִּיחִים עַל הַשַּׁלְחָן.

[51] חֲתִיכַת עוֹר נְתוּנָה תַּחַת עֲרִיסָה שֶׁמַּעֲמִידִין עָלֶיהָ אֶת הָרֶגֶל, לְהָנִיד אֶת הָעֲרִיסָה.

[52] הַיְנוּ הַבְּגָדִים.

[53] הוּא כִּיס גָּדוֹל הֶעָשׂוּי לְקַבֵּל בְּקַעַת כְּשֶׁנּוֹשְׂאִים אוֹתָהּ (בֶּאוּר הַגְּרָ"א).

[54] סַל גָּדוֹל שֶׁשּׂוֹפִים בּוֹ יַיִן מִגַּת לַבּוֹר (רַשְׁ"י גִּטִּין נו:) - הַיְנוּ מְסַנָּנֶת.

[55] עֲשׂוּי כְּעֵין מִכְבָּר מַעֲשֶׂה רֶשֶׁת, וְהַנְּקָבִים שֶׁלּוֹ רְחָבִים (רַבִּי עוֹבַדְיָה בַּרְטְנוּרָא כֵּלִים כד, ט)

[56] אוֹרֶג מְקָנִים שְׁתֵּי וָעֵרֶב.

[57] שֶׁעָשָׂה נְקָבִים מִתְּחִלָּה כְּדֵי לְקַבֵּל רְמוֹנִים - טְמֵאִים, דַּאֲפִלּוּ הָכֵי הֲוֵי כְּלִי (גְּרָ"א).

[58] הַיְנוּ שֶׁאֵינָהּ חֲזָקָה, וְאֵינָהּ יְכוֹלָה לְהִנָּטֵל עִם הַדְּפָנוֹת שֶׁלָּהּ (גְּרָ"א).

תּוֹסֶפְתָּא

שְׁתִי - מַאַרְבַּע בְּמָנֶה שֶׁהוּא אַרְבָּעִים בְּסֶלַע. הַמַּסְחִיט[59] שֶׁל דֶּלֶת - הֲרֵי זֶה טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁהוּא נוֹתֵן עָלָיו עַד שֶׁלֹּא יִכְלֶה הָרִאשׁוֹן. נִתְפָּרֵךְ הַתַּחְתּוֹן - טָמֵא. הָעֶלְיוֹן - טָהוֹר. וְשִׁעוּרוֹ בְּטֶפַח.

ג. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בָּהֶן שָׁלֹשׁ מִדּוֹת מִשּׁוּם רַבִּי עֲקִיבָה: הֶעָשׂוּי לְשַׁמֵּשׁ אֶת הָאָדָם כְּגוֹן הַסֶּלֶם. אֶת הַכֵּלִים כְּגוֹן הַקּוֹלָב, מְנוֹרָה וַאֲנַחוּתָא[60] - טְהוֹרִין. הֶעָשׂוּי לְשַׁמֵּשׁ אֶת הָאָדָם וְאֶת מְשַׁמְּשֵׁי אָדָם, כְּגוֹן הַשִּׁלְחָן וְהַטַּבְלָא וְהַדַּלְפָּקִי - טְמֵאִין. בֵּית הַלָּגִינִין, וּבֵית הַכּוֹסוֹת שֶׁל עֵץ שֶׁנִּפְחַת אַחַת מֵהֶן - טָהוֹר וְאֵין חִבּוּר לוֹ. נִפְחַת הַשֵּׁנִי - טָהוֹר וְאֵין חִבּוּר לוֹ. נִפְחֲתוּ שְׁלִשְׁתָּן - כֻּלָּן טְהוֹרִין. אַרְבָּעָה סִלִּין שֶׁבִּמֶּרְחָץ, שֶׁנִּפְחַת אַחַת מֵהֶן - טָהוֹר, וְאֵין חִבּוּר לָהֶן. נִפְחַת הַשֵּׁנִי - טָהוֹר, וְחִבּוּר לוֹ. נִפְחֲתוּ שְׁנַיִם מִצַּד אֶחָד, הָרָחָב שֶׁבִּיניֵהֶן - כֻּלּוֹ טָהוֹר. נִפְחֲתוּ שְׁנַיִם זֶה כְּנֶגֶד זֶה, הָרָחָב שֶׁבִּיניֵהֶן - חוֹלְקִים אוֹתוֹ. הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַטָּמֵא - טָמֵא. וְהַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַטָּהוֹר - טָהוֹר. נִפְחֲתוּ שְׁנַיִם אֲלַכְסוֹן - הָרָחָב שֶׁבִּיניֵהֶן כֻּלּוֹ טָמֵא. מַשְׁפֶּלֶת[61] שֶׁאֶמְצָעִיתָהּ גְּבוֹהָה וְזִוְיוֹתֶיהָ יוֹרְדוֹת, וְנִפְחֲתָה מִצַּד אֶחָד - טְמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא מְקַבֶּלֶת בַּצַּד הַשֵּׁנִי. נִפְחֲתָה מִצַּד הַשֵּׁנִי - טְהוֹרָה. וּשְׁאָר כָּל הַכֵּלִים שֶׁאֵין יְכוֹלִים לְקַבֵּל זֵיתִים, כְּגוֹן הַשִּׁפּוֹפֶרֶת וְהַקְּנוֹנִין - שִׁעוּרָן בְּרֶבֶן; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: בְּתַבְלִין. נִפְרְצוּ - שִׁעוּרָן בְּתַבְלִין. נִפְגְּמוּ - שִׁעוּרָן בְּכָל שֶׁהוּא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא הֻזְכְּרוּ רִמּוֹנֵי בָאדָן[62] וַחֲצִירֵי גֶּבַע[63] שֶׁל בֵּית הַכּוּתִים, אֶלָּא שֶׁמִּתְעַשְּׂרִין בְּוַדַּאי בְּכָל מָקוֹם.

ד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מֵבִיא גְּדוֹלָה שֶׁבִּגְדוֹלָה וּקְטַנָּה שֶׁבַּקְּטַנּוֹת, וּמֵבִיא כּוֹס מָלֵא מַיִם, וּמֵבִיא אוֹכְלִין שֶׁאֵינָן בּוֹלְעִין וְנוֹתְנָן לְתוֹכוֹ, עַד שֶׁיַּחְזְרוּ הַמַּיִם לְכָמוֹת שֶׁהָיוּ, וְחוֹזְרָן וְחוֹלְקָן. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי: אַף אַתְּ נָתַתָּה שִׁעוּר לְשִׁעוּרִין. וְכִי מִי מוֹדִיעֵנִי אֵיזוֹ גְּדוֹלָה אֵיזוֹ קְטַנָּה? אֶלָּא הַכֹּל לְפִי דַּעְתּוֹ שֶׁל רוֹאֶה. בְּכוּשׁ הַבֵּינוֹנִי - כְּמַרְדֵּעַ הַבֵּינוֹנִי, וְכַמָּה עִבְיֵי הַמַּרְדֵּעַ? אֶצְבַּע וּשְׁלִישׁ אֶצְבַּע וְהֶקֵּיפוֹ טֶפַח. אֶצְבַּע - מֵאַרְבַּע אֶצְבָּעוֹת בְּטֶפַח. טֶפַח - מִשִּׁשָּׁה טְפָחִים בְּאַמָּה. זֶרֶת אַמּוּרָה בַּתּוֹרָה - חֲצִי אַמָּה שֶׁל שִׁשָּׁה טְפָחִים. אַמָּה בֵּינוֹנִית - זֶה אַמָּה שֶׁל שִׁשָּׁה טְפָחִים.

ה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כָּל הַמִּדּוֹת שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים בַּכֶּרֶם, כְּגוֹן חֲרִבָּן הַכֶּרֶם[64], וּמְחוֹל

הַשָּׁלֵם

---

[59] בַּרְזֶל שֶׁעוֹשִׂים תַּחַת הַדֶּלֶת כְּדֵי שֶׁלֹּא יַזִּיק אֶת הַדֶּלֶת בְּשָׁעָה שֶׁהוּא פּוֹתְחָהּ (גְּרַ"א, אָמְנָם בְּבֵאוּרוֹ גְּרִים 'הַמְסָרֵט', אֲבָל בַּהֲגָהוֹת לֹא הִגִּיהַּ).

[60] מָקוֹם שֶׁמַּנִּיחִים שָׁם כֵּלִים.

[61] הַקַּפָּה אֲשֶׁר יוֹלִיכוּ בָהּ הַזֶּבֶל אֶל הַשָּׂדוֹת (רַמְבַּ"ם).

[62] רִמּוֹנִים מִמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא 'בָּאדָן' וְהָיוּ גְּדוֹלִים בְּיוֹתֵר.

[63] כַּרְתִּי מִמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא גֶּבַע, וְהוּא כַּנַּ"ל, וּשְׁנֵי הַמָּקוֹמוֹת הָאֵלּוּ הָיוּ שֶׁל כּוּתִים.

[64] הִיא קָרַאת הַכֶּרֶם – שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה אִם לֹא הָיוּ שָׁם אֶלָּא חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה וְזֶרֶת שֶׁבַע אַמּוֹת לֹא קִדֵּשׁ.

תּוֹסֶפְתָּא

הַשָּׁלֵם

הַכֶּרֶם[65], וּפִסְקֵי עָרִיס[66], וּמוֹתַר אַפִּיפָיְרוֹת[67] - כֻּלָּן בְּאַמָּה שֶׁל חֲמִשָּׁה טְפָחִים, חוּץ מִמִּזְבַּח הַזָּהָב, וְהַקֶּרֶן, וְהַסּוֹבֵב, וְהַיְסוֹד, שֶׁהֵן בְּאַמּוֹת שֶׁל שִׁשָּׁה טְפָחִים, שֶׁנֶּאֱמַר (יְחֶזְקֵאל מג, יג): "וְאֵלֶּה מִדּוֹת הַמִּזְבֵּחַ בָּאַמּוֹת אַמָּה אַמָּה וְטֹפַח" - שֶׁיְּהוּ לַמִּזְבֵּחַ שְׁתֵּי מִדּוֹת. יָכוֹל יְהוּ כֻּלָּן בְּאַמָּה שֶׁל חֲמִשָּׁה טְפָחִים? תַּלְמוּד לוֹמַר (שָׁם): "בָּאַמּוֹת אַמָּה אַמָּה וְטֹפַח"? בְּאַמָּה שֶׁהִיא יְתֵרָה עַל חֲבֶרְתָּהּ טֶפַח.

---

[65] אֵיזֶה הוּא **מְחוֹל הַכֶּרֶם**? בֵּין כֶּרֶם לְגָדֵר. אִם אֵין שָׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אַמָּה, לֹא יָבִיא זֶרַע לְשָׁם, הָיוּ שָׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אַמָּה, נוֹתְנִין לוֹ עֲבוֹדָתוֹ וְזוֹרֵעַ אֶת הַמּוֹתָר (מִשְׁנָה כִּלְאַיִם ד, ב).

[66] **עָרִיס** – שֶׁמְּכָרְגִים קְנִים כְּמוֹ עֲרִיסָה, כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּכָרְגִים אֶת הַמִּטּוֹת וּמַדְלִין עֲלֶיהָ שְׂרִיגֵי הַגְּפָנִים (רע"ב כִּלְאַיִם ו, א). אֵילוּ הֵן **פִּסְקֵי** עָרִים. עָרִים שֶׁחָרַב מֵאֶמְצָעוֹ וְנִשְׁתַּיְּרוּ בּוֹ חָמֵשׁ גְּפָנִים מִכָּאן וְחָמֵשׁ גְּפָנִים מִכָּאן. אִם יֵשׁ שָׁם שְׁמוֹנָה אַמּוֹת, לֹא יָבִיא זֶרַע לְשָׁם, שְׁמוֹנָה אַמּוֹת וָעוֹד, נוֹתְנִין לוֹ כְּדֵי עֲבוֹדָתוֹ, וְזוֹרֵעַ אֶת הַמּוֹתָר (מִשְׁנָה כִּלְאַיִם ו, ו).

[67] "עֵצִים אוֹ קָנִים אֲרוּגִים שְׁתֵּי וָעֵרֶב, וּמַדְלִים עֲלֵיהֶם שְׂרִיגֵי הַגְּפָנִים וּמַשְׁכִּיבִים אוֹתָן בָּהֶן כְּשֶׁהֵן אֲרֵכוֹת הַרְבֵּה. וְאִם הִדְלָה הַגֶּפֶן עַל מִקְצָת הָאָרִיג אָסוּר לִזְרֹעַ תַּחַת הַמּוֹתָר וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין עָלָיו זְמוֹרוֹת, וְאִם זָרַע לֹא קִדֵּשׁ" (רע"ב כִּלְאַיִם ו, ג).

יונה פרק ב

א וַיְמַן יְהוָה דָּג גָּדוֹל לִבְלֹעַ אֶת־יוֹנָה וַיְהִי יוֹנָה
בִּמְעֵי הַדָּג שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה
לֵילוֹת: ב וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל־יְהוָה אֱלֹהָיו מִמְּעֵי
הַדָּגָה: ג וַיֹּאמֶר קָרָאתִי מִצָּרָה לִי אֶל־יְהוָה
וַיַּעֲנֵנִי מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי שָׁמַעְתָּ
קוֹלִי: ד וַתַּשְׁלִיכֵנִי מְצוּלָה בִּלְבַב יַמִּים וְנָהָר
יְסֹבְבֵנִי כָּל־מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי עָבָרוּ: ה וַאֲנִי
אָמַרְתִּי נִגְרַשְׁתִּי מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ אָךְ אוֹסִיף לְהַבִּיט
אֶל־הֵיכַל קָדְשֶׁךָ: ו אֲפָפוּנִי מַיִם עַד־נָפֶשׁ תְּהוֹם
יְסֹבְבֵנִי סוּף חָבוּשׁ לְרֹאשִׁי: ז לְקִצְבֵי הָרִים יָרַדְתִּי
הָאָרֶץ בְּרִחֶיהָ בַּעֲדִי לְעוֹלָם וַתַּעַל מִשַּׁחַת חַיַּי
יְהוָה אֱלֹהָי: ח בְּהִתְעַטֵּף עָלַי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה
זָכָרְתִּי וַתָּבוֹא אֵלֶיךָ תְּפִלָּתִי אֶל־הֵיכַל
קָדְשֶׁךָ: ט מְשַׁמְּרִים הַבְלֵי־שָׁוְא חַסְדָּם
יַעֲזֹבוּ: י וַאֲנִי בְקוֹל תּוֹדָה אֶזְבְּחָה־לָּךְ אֲשֶׁר
נָדַרְתִּי אֲשַׁלֵּמָה יְשׁוּעָתָה לַיהוָה: {ס} יא וַיֹּאמֶר
יְהוָה לַדָּג וַיָּקֵא אֶת־יוֹנָה אֶל־הַיַּבָּשָׁה: {פ}

יונה פרק ג

א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־יוֹנָה שֵׁנִית לֵאמֹר: ב קוּם
לֵךְ אֶל־נִינְוֵה הָעִיר הַגְּדוֹלָה וּקְרָא אֵלֶיהָ אֶת־
הַקְּרִיאָה אֲשֶׁר אָנֹכִי דֹּבֵר אֵלֶיךָ: ג וַיָּקָם יוֹנָה
וַיֵּלֶךְ אֶל־נִינְוֵה כִּדְבַר יְהוָה וְנִינְוֵה הָיְתָה עִיר־
גְּדוֹלָה לֵאלֹהִים מַהֲלַךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים: ד וַיָּחֶל יוֹנָה
לָבוֹא בָּעִיר מַהֲלַךְ יוֹם אֶחָד וַיִּקְרָא וַיֹּאמַר עוֹד
אַרְבָּעִים יוֹם וְנִינְוֵה נֶהְפָּכֶת: ה וַיַּאֲמִינוּ אַנְשֵׁי
נִינְוֵה בֵּאלֹהִים וַיִּקְרְאוּ־צוֹם וַיִּלְבְּשׁוּ שַׂקִּים
מִגְּדוֹלָם וְעַד־קְטַנָּם: ו וַיִּגַּע הַדָּבָר אֶל־מֶלֶךְ נִינְוֵה
וַיָּקָם מִכִּסְאוֹ וַיַּעֲבֵר אַדַּרְתּוֹ מֵעָלָיו וַיְכַס שָׂק וַיֵּשֶׁב
עַל־הָאֵפֶר: ז וַיַּזְעֵק וַיֹּאמֶר בְּנִינְוֵה מִטַּעַם הַמֶּלֶךְ
וּגְדֹלָיו לֵאמֹר הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה הַבָּקָר וְהַצֹּאן אַל־
יִטְעֲמוּ מְאוּמָה אַל־יִרְעוּ וּמַיִם אַל־
יִשְׁתּוּ: ח וְיִתְכַּסּוּ שַׂקִּים הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה וְיִקְרְאוּ
אֶל־אֱלֹהִים בְּחָזְקָה וְיָשֻׁבוּ אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה
וּמִן־הֶחָמָס אֲשֶׁר בְּכַפֵּיהֶם: ט מִי־יוֹדֵעַ יָשׁוּב
וְנִחַם הָאֱלֹהִים וְשָׁב מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְלֹא
נֹאבֵד: י וַיַּרְא הָאֱלֹהִים אֶת־מַעֲשֵׂיהֶם כִּי־שָׁבוּ
מִדַּרְכָּם הָרָעָה וַיִּנָּחֶם הָאֱלֹהִים עַל־הָרָעָה אֲשֶׁר־
דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת־לָהֶם וְלֹא עָשָׂה:

יונה פרק ד

א וַיֵּרַע אֶל־יוֹנָה רָעָה גְדוֹלָה וַיִּחַר לוֹ: ב וַיִּתְפַּלֵּל
אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר אָנָּה יְהוָה הֲלוֹא־זֶה דְבָרִי עַד־
הֱיוֹתִי עַל־אַדְמָתִי עַל־כֵּן קִדַּמְתִּי לִבְרֹחַ תַּרְשִׁישָׁה
כִּי יָדַעְתִּי כִּי אַתָּה אֵל־חַנּוּן וְרַחוּם אֶרֶךְ אַפַּיִם
וְרַב־חֶסֶד וְנִחָם עַל־הָרָעָה: ג וְעַתָּה יְהוָה קַח־נָא
אֶת־נַפְשִׁי מִמֶּנִּי כִּי טוֹב מוֹתִי מֵחַיָּי: {ס} ד וַיֹּאמֶר
יְהוָה הַהֵיטֵב חָרָה לָךְ: ה וַיֵּצֵא יוֹנָה מִן־הָעִיר
וַיֵּשֶׁב מִקֶּדֶם לָעִיר וַיַּעַשׂ לוֹ שָׁם סֻכָּה וַיֵּשֶׁב
תַּחְתֶּיהָ בַּצֵּל עַד אֲשֶׁר יִרְאֶה מַה־יִּהְיֶה
בָּעִיר: ו וַיְמַן יְהוָה־אֱלֹהִים קִיקָיוֹן וַיַּעַל | מֵעַל
לְיוֹנָה לִהְיוֹת צֵל עַל־רֹאשׁוֹ לְהַצִּיל לוֹ מֵרָעָתוֹ
וַיִּשְׂמַח יוֹנָה עַל־הַקִּיקָיוֹן שִׂמְחָה גְדוֹלָה: ז וַיְמַן
הָאֱלֹהִים תּוֹלַעַת בַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר לַמָּחֳרָת וַתַּךְ
אֶת־הַקִּיקָיוֹן וַיִּיבָשׁ: ח וַיְהִי | כִּזְרֹחַ הַשֶּׁמֶשׁ וַיְמַן
אֱלֹהִים רוּחַ קָדִים חֲרִישִׁית וַתַּךְ הַשֶּׁמֶשׁ עַל־רֹאשׁ
יוֹנָה וַיִּתְעַלָּף וַיִּשְׁאַל אֶת־נַפְשׁוֹ לָמוּת וַיֹּאמֶר טוֹב
מוֹתִי מֵחַיָּי: ט וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־יוֹנָה הַהֵיטֵב
חָרָה־לְךָ עַל־הַקִּיקָיוֹן וַיֹּאמֶר הֵיטֵב חָרָה־לִי עַד־

מָוֶת: **י** וַיֹּאמֶר יְהוָה אַתָּה חַסְתָּ עַל־הַקִּיקָיוֹן אֲשֶׁר
לֹא־עָמַלְתָּ בּוֹ וְלֹא גִדַּלְתּוֹ שֶׁבִּן־לַיְלָה הָיָה וּבֶן־
לַיְלָה אָבָד: **יא** וַאֲנִי לֹא אָחוּס עַל־נִינְוֵה הָעִיר
הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר יֶשׁ־בָּהּ הַרְבֵּהּ מִשְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה רִבּוֹ
אָדָם אֲשֶׁר לֹא־יָדַע בֵּין־יְמִינוֹ לִשְׂמֹאלוֹ וּבְהֵמָה
רַבָּה: {ש}

מיכה פרק א

א דְּבַר־יְהוָה | אֲשֶׁר הָיָה אֶל־מִיכָהּ הַמֹּרַשְׁתִּי
בִּימֵי יוֹתָם אָחָז יְחִזְקִיָּה מַלְכֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר־חָזָה
עַל־שֹׁמְרוֹן וִירוּשָׁלִָם: **ב** שִׁמְעוּ עַמִּים כֻּלָּם
הַקְשִׁיבִי אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ וִיהִי אֲדֹנָי יְהוִה בָּכֶם לְעֵד
אֲדֹנָי מֵהֵיכַל קָדְשׁוֹ: **ג** כִּי־הִנֵּה יְהוָה יֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ
וְיָרַד וְדָרַךְ עַל־בָּמֳתֵי אָרֶץ: **ד** וְנָמַסּוּ
הֶהָרִים תַּחְתָּיו וְהָעֲמָקִים יִתְבַּקָּעוּ כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי
הָאֵשׁ כְּמַיִם מֻגָּרִים בְּמוֹרָד: **ה** בְּפֶשַׁע יַעֲקֹב כָּל־
זֹאת וּבְחַטֹּאות בֵּית יִשְׂרָאֵל מִי־פֶשַׁע יַעֲקֹב הֲלוֹא
שֹׁמְרוֹן וּמִי בָּמוֹת יְהוּדָה הֲלוֹא יְרוּשָׁלִָם: **ו** וְשַׂמְתִּי
שֹׁמְרוֹן לְעִי הַשָּׂדֶה לְמַטָּעֵי כָרֶם וְהִגַּרְתִּי לַגַּי
אַבְנֶיהָ וִיסֹדֶיהָ אֲגַלֶּה: **ז** וְכָל־פְּסִילֶיהָ יֻכַּתּוּ וְכָל־
אֶתְנַנֶּיהָ יִשָּׂרְפוּ בָאֵשׁ וְכָל־עֲצַבֶּיהָ אָשִׂים שְׁמָמָה
כִּי מֵאֶתְנַן זוֹנָה קִבָּצָה וְעַד־אֶתְנַן זוֹנָה
יָשׁוּבוּ: **ח** עַל־זֹאת אֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה אֵילְכָה
שׁוֹלָל וְעָרֹום אֶעֱשֶׂה מִסְפֵּד כַּתַּנִּים וְאֵבֶל
כִּבְנוֹת יַעֲנָה: **ט** כִּי אֲנוּשָׁה מַכּוֹתֶיהָ כִּי־בָאָה עַד־
יְהוּדָה נָגַע עַד־שַׁעַר עַמִּי עַד־יְרוּשָׁלִָם: **י** בְּגַת
אַל־תַּגִּידוּ בָכוֹ אַל־תִּבְכּוּ בְּבֵית לְעַפְרָה עָפָר
הִתְפַּלָּשְׁתִי הִתְפַּלָּשִׁי: **יא** עִבְרִי לָכֶם יוֹשֶׁבֶת
שָׁפִיר עֶרְיָה־בֹשֶׁת לֹא יָצְאָה יוֹשֶׁבֶת צַאֲנָן מִסְפֵּד
בֵּית הָאֵצֶל יִקַּח מִכֶּם עָמְדָתוֹ: **יב** כִּי־חָלָה לְטוֹב
יוֹשֶׁבֶת מָרוֹת כִּי־יָרַד רָעָ מֵאֵת יְהוָה לְשַׁעַר
יְרוּשָׁלִָם: **יג** רְתֹם הַמֶּרְכָּבָה לָרֶכֶשׁ יוֹשֶׁבֶת לָכִישׁ
רֵאשִׁית חַטָּאת הִיא לְבַת־צִיּוֹן כִּי־בָךְ נִמְצְאוּ
פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל: **יד** לָכֵן תִּתְּנִי שִׁלּוּחִים עַל מוֹרֶשֶׁת
גַּת בָּתֵּי אַכְזִיבְ לְאַכְזָב לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: **טו** עֹד
הַיֹּרֵשׁ אָבִי לָךְ יוֹשֶׁבֶת מָרֵשָׁה עַד־עֲדֻלָּם יָבוֹא
כְּבוֹד יִשְׂרָאֵל: **טז** קָרְחִי וָגֹזִי עַל־בְּנֵי תַּעֲנוּגָיִךְ
הַרְחִבִי קָרְחָתֵךְ כַּנֶּשֶׁר כִּי גָלוּ מִמֵּךְ: {ס}

מיכה פרק ב

א הָוֹי חֹשְׁבֵי־אָוֶן וּפֹעֲלֵי רָע עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם בְּאוֹר
הַבֹּקֶר יַעֲשׂוּהָ כִּי יֶשׁ־לְאֵל יָדָם: **ב** וְחָמְדוּ שָׂדוֹת
וְגָזָלוּ וּבָתִּים וְנָשָׂאוּ וְעָשְׁקוּ גֶּבֶר וּבֵיתוֹ וְאִישׁ
וְנַחֲלָתוֹ: {פ}
ג לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי חֹשֵׁב עַל־הַמִּשְׁפָּחָה
הַזֹּאת רָעָה אֲשֶׁר לֹא־תָמִישׁוּ מִשָּׁם צַוְּארֹתֵיכֶם
וְלֹא תֵלְכוּ רוֹמָה כִּי עֵת רָעָה הִיא: **ד** בַּיּוֹם הַהוּא
יִשָּׂא עֲלֵיכֶם מָשָׁל וְנָהָה נְהִי נֶהְיָה אָמַר שָׁדוֹד
נְשַׁדֵּנוּ חֵלֶק עַמִּי יָמֵיר אֵיךְ יָמִישׁ לִי לְשׁוֹבֵב שָׂדֵינוּ
יְחַלֵּק: **ה** לָכֵן לֹא־יִהְיֶה לְךָ מַשְׁלִיךְ חֶבֶל בְּגוֹרָל
בִּקְהַל יְהוָה: **ו** אַל־תַּטִּפוּ יַטִּיפוּן לְאַ־יַטִּפוּ לָאֵלֶּה
לֹא יִסַּג כְּלִמּוֹת: **ז** הֶאָמוּר בֵּית־יַעֲקֹב הֲקָצַר רוּחַ
יְהוָה אִם־אֵלֶּה מַעֲלָלָיו הֲלוֹא דְבָרַי יֵיטִיבוּ עִם
הַיָּשָׁר הֹלֵךְ: **ח** וְאֶתְמוֹל עַמִּי לְאוֹיֵב יְקוֹמֵם מִמּוּל
שַׂלְמָה אֶדֶר תַּפְשִׁטוּן מֵעֹבְרִים בֶּטַח שׁוּבֵי
מִלְחָמָה: **ט** נְשֵׁי עַמִּי תְּגָרְשׁוּן מִבֵּית תַּעֲנֻגֶיהָ
מֵעַל עֹלָלֶיהָ תְּקַחוּ הֲדָרִי לְעוֹלָם: **י** קוּמוּ וּלְכוּ כִּי
לֹא־זֹאת הַמְּנוּחָה בַּעֲבוּר טָמְאָה תְּחַבֵּל וְחֶבֶל
נִמְרָץ: **יא** לוּ־אִישׁ הֹלֵךְ רוּחַ וְשֶׁקֶר כִּזֵּב אַטֹּף לְךָ

לַיִן וְלַשֶּׁבֶר וְהָיָה מַטִּיף הָעָם הַזֶּה: **יב** אָסֹף אֶאֱסֹף יַעֲקֹב כֻּלָּךְ קַבֵּץ אֲקַבֵּץ שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל יַחַד אֲשִׁימֶנּוּ כְּצֹאן בָּצְרָה כְּעֵדֶר בְּתוֹךְ הַדָּבְרוֹ תְּהִימֶנָה מֵאָדָם: **יג** עָלָה הַפֹּרֵץ לִפְנֵיהֶם פָּרְצוּ וַיַּעַבְרוּ שַׁעַר וַיֵּצְאוּ בוֹ וַיַּעֲבָר מַלְכָּם לִפְנֵיהֶם וַיהוָה בְּרֹאשָׁם: {פ}

מיכה פרק ג

א וָאֹמַר שִׁמְעוּ־נָא רָאשֵׁי יַעֲקֹב וּקְצִינֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל הֲלוֹא לָכֶם לָדַעַת אֶת־הַמִּשְׁפָּט: **ב** שֹׂנְאֵי טוֹב וְאֹהֲבֵי רָעָה גֹּזְלֵי עוֹרָם מֵעֲלֵיהֶם וּשְׁאֵרָם מֵעַל עַצְמוֹתָם: **ג** וַאֲשֶׁר אָכְלוּ שְׁאֵר עַמִּי וְעוֹרָם מֵעֲלֵיהֶם הִפְשִׁיטוּ וְאֶת־עַצְמֹתֵיהֶם פִּצֵּחוּ וּפָרְשׂוּ כַּאֲשֶׁר בַּסִּיר וּכְבָשָׂר בְּתוֹךְ קַלָּחַת: **ד** אָז יִזְעֲקוּ אֶל־יְהוָה וְלֹא יַעֲנֶה אוֹתָם וְיַסְתֵּר פָּנָיו מֵהֶם בָּעֵת הַהִיא כַּאֲשֶׁר הֵרֵעוּ מַעַלְלֵיהֶם: {פ}
ה כֹּה אָמַר יְהוָה עַל־הַנְּבִיאִים הַמַּתְעִים אֶת־עַמִּי הַנֹּשְׁכִים בְּשִׁנֵּיהֶם וְקָרְאוּ שָׁלוֹם וַאֲשֶׁר לֹא־יִתֵּן עַל־פִּיהֶם וְקִדְּשׁוּ עָלָיו מִלְחָמָה: **ו** לָכֵן לַיְלָה לָכֶם מֵחָזוֹן וְחֹשְׁכָה לָכֶם מִקֶּסֶם וּבָאָה הַשֶּׁמֶשׁ עַל־הַנְּבִיאִים וְקָדַר עֲלֵיהֶם הַיּוֹם: **ז** וּבֹשׁוּ הַחֹזִים וְחָפְרוּ הַקֹּסְמִים וְעָטוּ עַל־שָׂפָם כֻּלָּם כִּי אֵין מַעֲנֵה אֱלֹהִים: **ח** וְאוּלָם אָנֹכִי מָלֵאתִי כֹחַ אֶת־רוּחַ יְהוָה וּמִשְׁפָּט וּגְבוּרָה לְהַגִּיד לְיַעֲקֹב פִּשְׁעוֹ וּלְיִשְׂרָאֵל חַטָּאתוֹ: {ס} **ט** שִׁמְעוּ־נָא זֹאת רָאשֵׁי בֵּית יַעֲקֹב וּקְצִינֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל הַמְתַעֲבִים מִשְׁפָּט וְאֶת כָּל־הַיְשָׁרָה יְעַקֵּשׁוּ: **י** בֹּנֶה צִיּוֹן בְּדָמִים וִירוּשָׁלַם בְּעַוְלָה: **יא** רָאשֶׁיהָ | בְּשֹׁחַד יִשְׁפֹּטוּ וְכֹהֲנֶיהָ בִּמְחִיר יוֹרוּ וּנְבִיאֶיהָ בְּכֶסֶף יְקֹסֵמוּ וְעַל־יְהוָה יִשָּׁעֲנוּ לֵאמֹר הֲלוֹא יְהוָה בְּקִרְבֵּנוּ לֹא־תָבוֹא עָלֵינוּ רָעָה: **יב** לָכֵן בִּגְלַלְכֶם צִיּוֹן שָׂדֶה תֵּחָרֵשׁ וִירוּשָׁלַם עִיִּין תִּהְיֶה וְהַר הַבַּיִת לְבָמוֹת יָעַר: {פ}

מיכה פרק ד

א וְהָיָה | בְּאַחֲרִית הַיָּמִים יִהְיֶה הַר בֵּית־יְהוָה נָכוֹן בְּרֹאשׁ הֶהָרִים וְנִשָּׂא הוּא מִגְּבָעוֹת וְנָהֲרוּ עָלָיו עַמִּים: **ב** וְהָלְכוּ גּוֹיִם רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ | וְנַעֲלֶה אֶל־הַר־יְהוָה וְאֶל־בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיוֹרֵנוּ מִדְּרָכָיו וְנֵלְכָה בְּאֹרְחֹתָיו כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר־יְהוָה מִירוּשָׁלִָם: **ג** וְשָׁפַט בֵּין עַמִּים רַבִּים וְהוֹכִיחַ לְגוֹיִם עֲצֻמִים עַד־רָחוֹק וְכִתְּתוּ חַרְבֹתֵיהֶם לְאִתִּים וַחֲנִיתֹתֵיהֶם לְמַזְמֵרוֹת לֹא־יִשְׂאוּ גּוֹי אֶל־גּוֹי חֶרֶב וְלֹא־יִלְמְדוּן עוֹד מִלְחָמָה: **ד** וְיָשְׁבוּ אִישׁ תַּחַת גַּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֵנָתוֹ וְאֵין מַחֲרִיד כִּי־פִי יְהוָה צְבָאוֹת דִּבֵּר: **ה** כִּי כָּל־הָעַמִּים יֵלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו וַאֲנַחְנוּ נֵלֵךְ בְּשֵׁם־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: {פ}
ו בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם־יְהוָה אֹסְפָה הַצֹּלֵעָה וְהַנִּדָּחָה אֲקַבֵּצָה וַאֲשֶׁר הֲרֵעֹתִי: **ז** וְשַׂמְתִּי אֶת־הַצֹּלֵעָה לִשְׁאֵרִית וְהַנַּהֲלָאָה לְגוֹי עָצוּם וּמָלַךְ יְהוָה עֲלֵיהֶם בְּהַר צִיּוֹן מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: {פ}
ח וְאַתָּה מִגְדַּל־עֵדֶר עֹפֶל בַּת־צִיּוֹן עָדֶיךָ תֵּאתֶה וּבָאָה הַמֶּמְשָׁלָה הָרִאשׁוֹנָה מַמְלֶכֶת לְבַת יְרוּשָׁלִָם: **ט** עַתָּה לָמָּה תָרִיעִי רֵעַ הֲמֶלֶךְ אֵין־בָּךְ אִם־יוֹעַצֵךְ אָבַד כִּי־הֶחֱזִיקֵךְ חִיל כַּיּוֹלֵדָה: **י** חוּלִי וָגְחִי בַּת־צִיּוֹן כַּיּוֹלֵדָה כִּי־עַתָּה תֵּצְאִי מִקִּרְיָה וְשָׁכַנְתְּ בַּשָּׂדֶה וּבָאת עַד־בָּבֶל שָׁם תִּנָּצְלִי שָׁם יִגְאָלֵךְ יְהוָה מִכַּף אֹיְבָיִךְ: **יא** וְעַתָּה נֶאֶסְפוּ עָלַיִךְ גּוֹיִם רַבִּים הָאֹמְרִים תֶּחֱנָף וְתַחֲז בְּצִיּוֹן עֵינֵינוּ: **יב** וְהֵמָּה לֹא יָדְעוּ מַחְשְׁבוֹת יְהוָה וְלֹא

הֵבִינוּ עֲצָתוֹ כִּי קִבְּצָם כֶּעָמִיר גֹּרְנָה: **יג** קוּמִי
וָדוֹשִׁי בַת־צִיּוֹן כִּי־קַרְנֵךְ אָשִׂים בַּרְזֶל וּפַרְסֹתַיִךְ
אָשִׂים נְחוּשָׁה וַהֲדִקוֹת עַמִּים רַבִּים וְהַחֲרַמְתִּי
לַיהוָה בִּצְעָם וְחֵילָם לַאֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ: **יד** עַתָּה
תִּתְגֹּדְדִי בַת־גְּדוּד מָצוֹר שָׂם עָלֵינוּ בַּשֵּׁבֶט יַכּוּ
עַל־הַלְחִי אֶת שֹׁפֵט יִשְׂרָאֵל: {ס}

הודפס לזכות

יהושע לוי יצחק

בן רות נ"י

ורחל בת לאה תחי'

לרפואה שלימה

ומהירה ונחת דקדושא

מכל יוצאי חלציהם

אמן כן יהי רצון.

הודפס לזכות

ולרפואה שלימה ברמ"ח
אבריו ושס"ה גידיו של

ר' מרדכי

בן חנה נ"י

ויחזיר אותו לכוחותיו
שימשיך להפיץ כל ימי חייו.
בעבור שנדבו סכום הגון
להדפסת חוברות לימוד
הבי"ת והמשניות זהר.

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב
עיר שומרי הלשון עיר השמחה

פרשת בראשית

כ	יום **ראשון**	**ה' דחוה"מ סוכות** עלות השחר (72 דק') ... 5:28 | סו"ז תפילה ..... 10:30 נץ החמה ..... 6:40 | חצות היום ..... 12:24 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:47 | שקיעה ..... 6:08 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:32 | צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:21	**ליקוט יומי:** **בבלי:** זבחים כח **ירושלמי:** סוטה לד **תוספתא:** כלים קמא ז **נ"ך:** יונה ב **משניות:** נדה ה **זהר:** חלק ג עמ' צט-ק	**12**
כא	יום **שני** הדלקת נרות (40 דק'): 5:26 (20 דק'): 5:46	**הושענא רבה** עלות השחר (72 דק') ... 5:29 | סו"ז תפילה ..... 10:30 נץ החמה ..... 6:41 | חצות היום ..... 12:24 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:47 | שקיעה ..... 6:06 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:32 | צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:19	**ליקוט יומי:** **בבלי:** זבחים כט **ירושלמי:** סוטה לה **תוספתא:** כלים מציעא א **נ"ך:** יונה ג **משניות:** נדה ו **זהר:** חלק ג עמ' קא-קב	**13**
כב	יום **שלישי** מוצש"ק לשיטת ר"ת: 7:18	**שמיני עצרת - שמחת תורה, יזכור** עלות השחר (72 דק') ... 5:29 | סו"ז תפילה ..... 10:30 נץ החמה ..... 6:41 | חצות היום ..... 12:24 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:47 | שקיעה ..... 6:05 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:33 | צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:18	**ליקוט יומי:** **בבלי:** זבחים ל **ירושלמי:** סוטה לו **תוספתא:** כלים מציעא ב **נ"ך:** יונה ד **משניות:** נדה ז **זהר:** חלק ג עמ' קג-קד	**14**
כג	יום **רביעי**	**אסרו חג** עלות השחר (72 דק') ... 5:30 | סו"ז תפילה ..... 10:30 נץ החמה ..... 6:42 | חצות היום ..... 12:24 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:48 | שקיעה ..... 6:04 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:33 | צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:17	**ליקוט יומי:** **בבלי:** זבחים לא **ירושלמי:** סוטה לז **תוספתא:** כלים מציעא ג **נ"ך:** מיכה א **משניות:** נדה ח **זהר:** חלק ג עמ' קה-קו	**15**
כד	יום **חמישי**	עלות השחר (72 דק') ... 5:31 | סו"ז תפילה ..... 10:30 נץ החמה ..... 6:43 | חצות היום ..... 12:24 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:48 | שקיעה ..... 6:03 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:33 | צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:16	**ליקוט יומי:** **בבלי:** זבחים לב **ירושלמי:** סוטה לח **תוספתא:** כלים מציעא ד **נ"ך:** מיכה ב **משניות:** נדה ט **זהר:** חלק ג עמ' קז-קח	**16**
כה	יום **ששי** הדלקת נרות (40 דק'): 5:22 (20 דק'): 5:42	עלות השחר (72 דק') ... 5:32 | סו"ז תפילה ..... 10:30 נץ החמה ..... 6:44 | חצות היום ..... 12:23 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:48 | שקיעה ..... 6:02 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:33 | צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:15	**ליקוט יומי:** **בבלי:** זבחים לג **ירושלמי:** סוטה לט **תוספתא:** כלים מציעא ה **נ"ך:** מיכה ג **משניות:** נדה י **זהר:** חלק ג עמ' קט-קי	**17**
כו	**שב"ק** מוצש"ק לשיטת ר"ת: 7:13	**שבת קודש פרשת בראשית, מברכין חודש מרחשון** עלות השחר (72 דק') ... 5:32 | סו"ז תפילה ..... 10:30 נץ החמה ..... 6:44 | חצות היום ..... 12:23 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:48 | שקיעה ..... 6:00 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:34 | צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:13	**ליקוט יומי:** **בבלי:** זבחים לד **ירושלמי:** סוטה מ **תוספתא:** כלים מציעא ו **נ"ך:** מיכה ד **משניות:** מכשירין א **זהר:** חלק ג עמ' קיא-קיב	**18**

המולד יהיה בליל רביעי בשעה 12, 54 דקות ו-8 חלקים

אִם אָדָם הָיָה יוֹדֵעַ אֶת סוֹד הַהִתְחַדְּשׁוּת הוּא הָיָה נִגְאָל מִכָּל צָרוֹתָיו ! אָדָם צָרִיךְ לָדַעַת : אֵין קֶשֶׁר בֵּין הַמְּצִיאוּת הָעַכְשָׁוִית, לְבֵין מַה שֶּׁקָּרָה אֶתְמוֹל, שִׁלְשֹׁם, לִפְנֵי חֹדֶשׁ, לִפְנֵי שָׁנָה, אֵין לָזֶה שׁוּם מַשְׁמָעוּת לְעַכְשָׁו ! עַכְשָׁו נוֹלַדְתִּי וְהִתְחַדַּשְׁתִּי, וְאֵין לִי שׁוּם עָבָר כְּלָל ! (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)